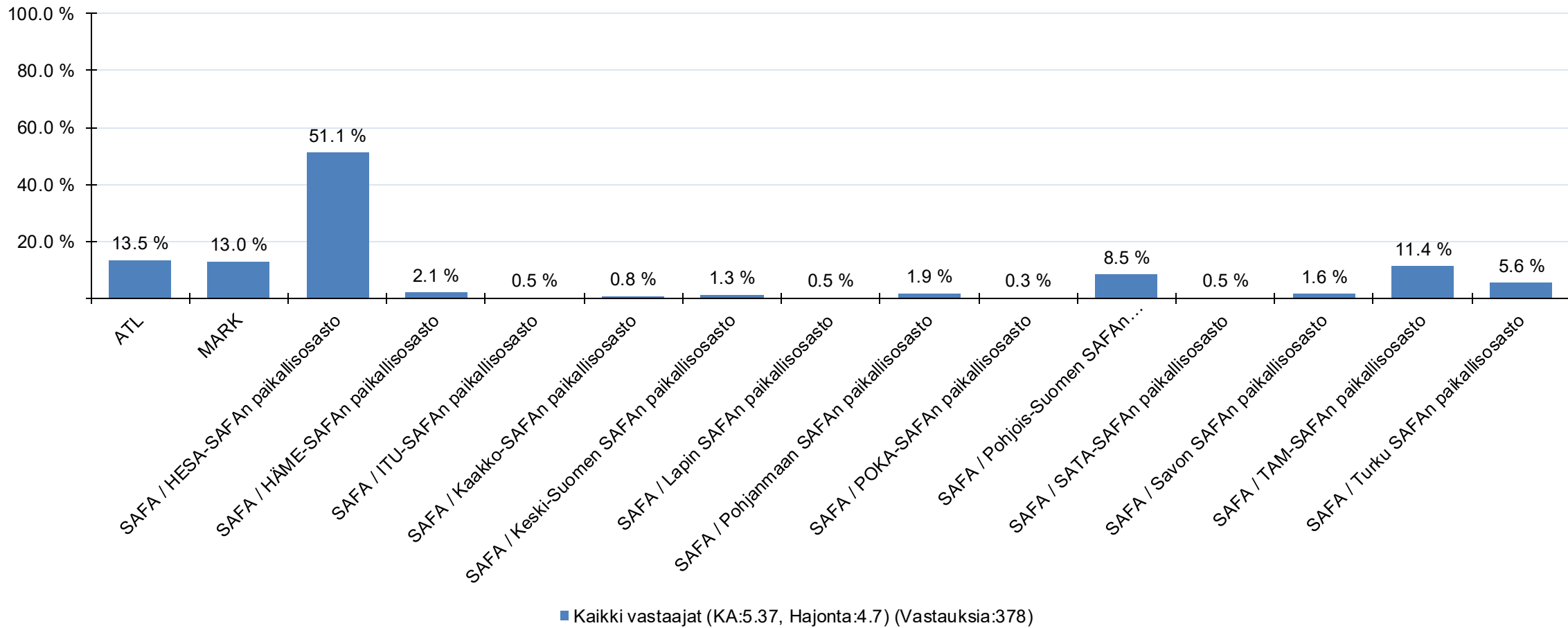

SAFA – ATL - MARK_suhdannekysely_11/2025

23.11.2025

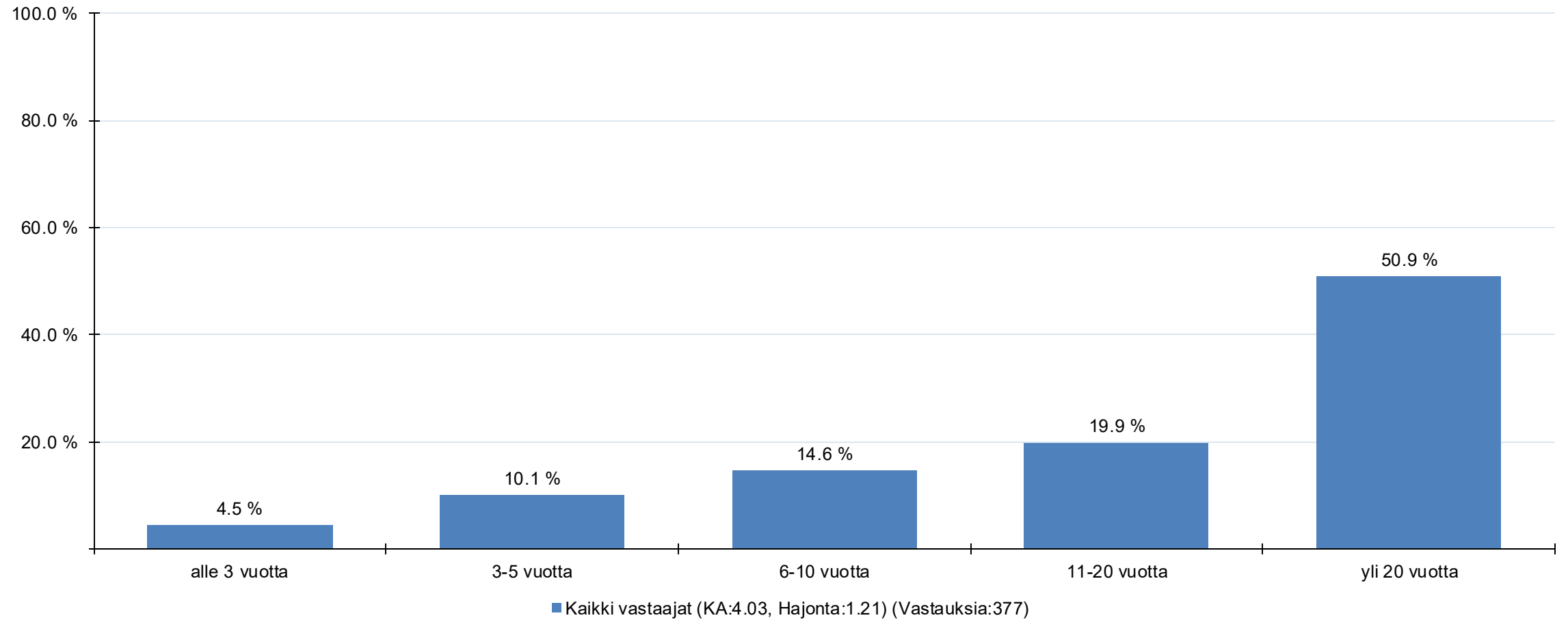
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

1. JÄSENYYS

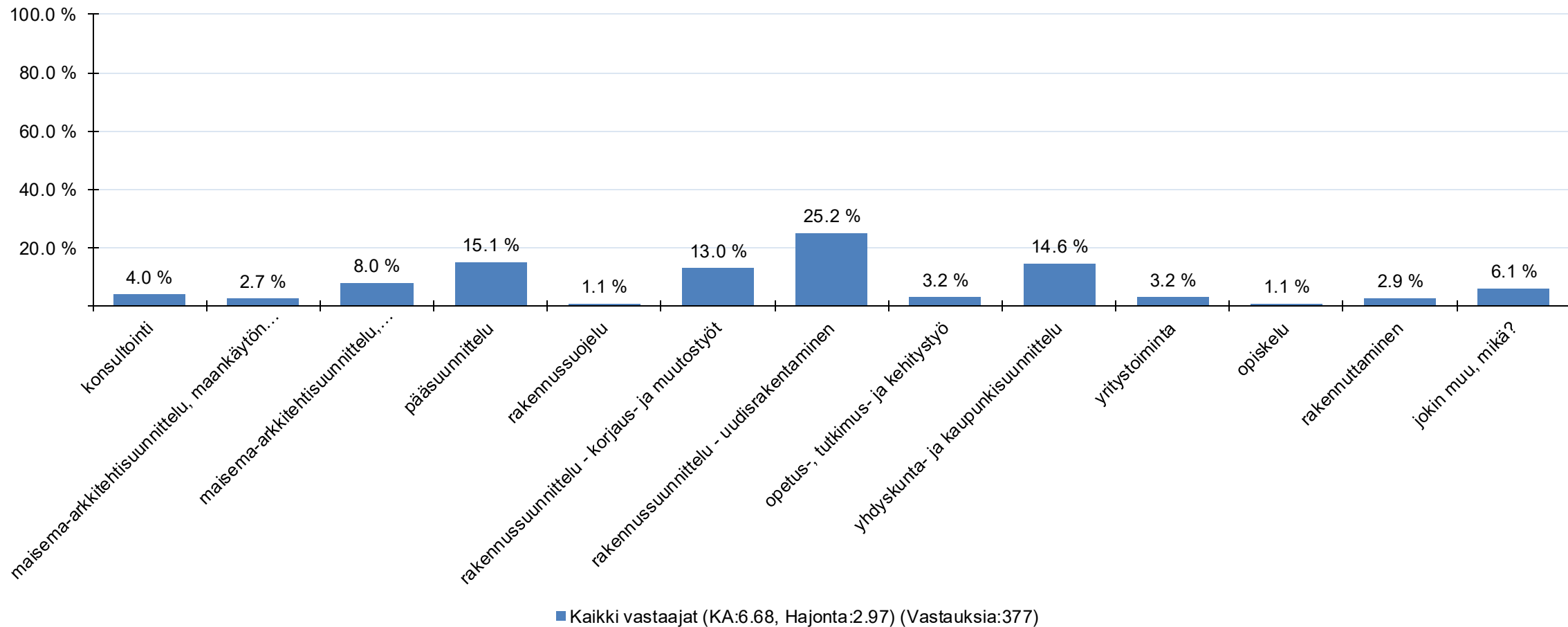
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

2. KOKEMUSVUOTENI

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

3. PÄÄTEHTÄVÄNI

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

3. PÄÄTEHTÄVÄNI - jokin muu, mikä? (Kaikki vastaajat)

- Tilahallinta
- Rakennusvalvonta
- pääsuunnittelu, rakennussuunnittelu (uudis ja korjaus), rakennushistoriaselvitykset
- Viranomaistyö
- Työtön
- Laivasuunnittelu
- rakennusvalvonta
- Rakennusvalvontatyö
- Rakennusvalvonta
- toimitilahallinto ja tilaajatehtävät
- En tiedä
- kaavoitus-rakennussuunnittelu-pääsuunnittelu (tasapainoisesti kaikkia, vaihtelee projektikohtaisesti mikä on pääroolissa)

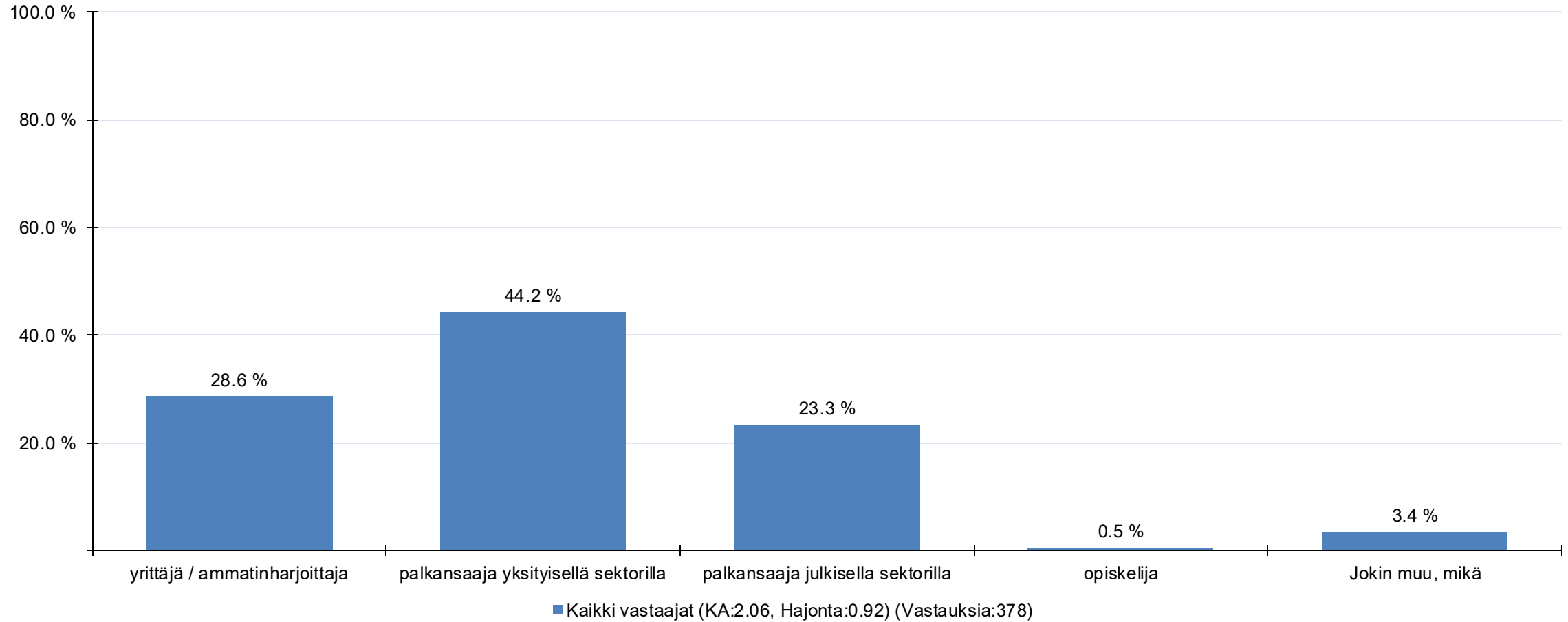
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

3. PÄÄTEHTÄVÄNI - jokin muu, mikä? (Kaikki vastaajat)

- rakennusvalvonta
- yritystoiminta, pääsuunnittelu, rakennussuojelu, rakennussuunnittelu....
- Asiantuntija tilakehitys- ja -konseptointihankkeessa
- Rakentamisen luvat
- Toimii arkkitehtina varustamossa (matkustajalaivojen sisustusprojektit ja ylläpito).
- tilaverkkotyö
- maisema-arkkitehtuuri
- kiinteistökehittäminen
- Rakennusvalvonta
- johtaminen
- lupa-arkkitehti

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

4. TOIMENKUVANI

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

4. TOIMENKUVANI - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Työtön
- Palkansaaja yksityisellä sektorilla ja yrittäjä
- työtön
- Työtön
- työtön
- Eläkeläinen, sekä ns. 0-sopimuksella palkansaaja
- opiskelija ja osa-aikainen työntekijä
- monet toimenkuvat: julkinen sektori + yrittäjyys
- työtön
- Äitiyslomalla
- Työtön työnhakija
- työtön

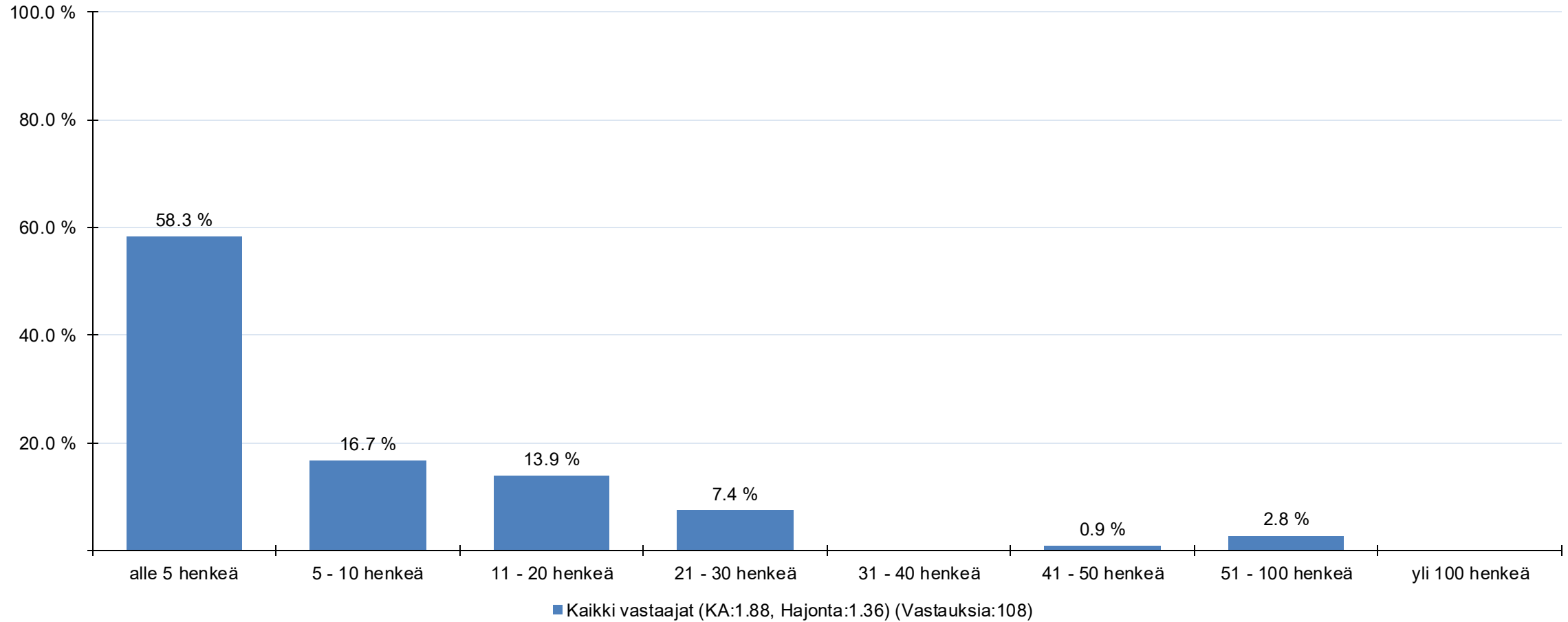
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

4. TOIMENKUVANI - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Johto

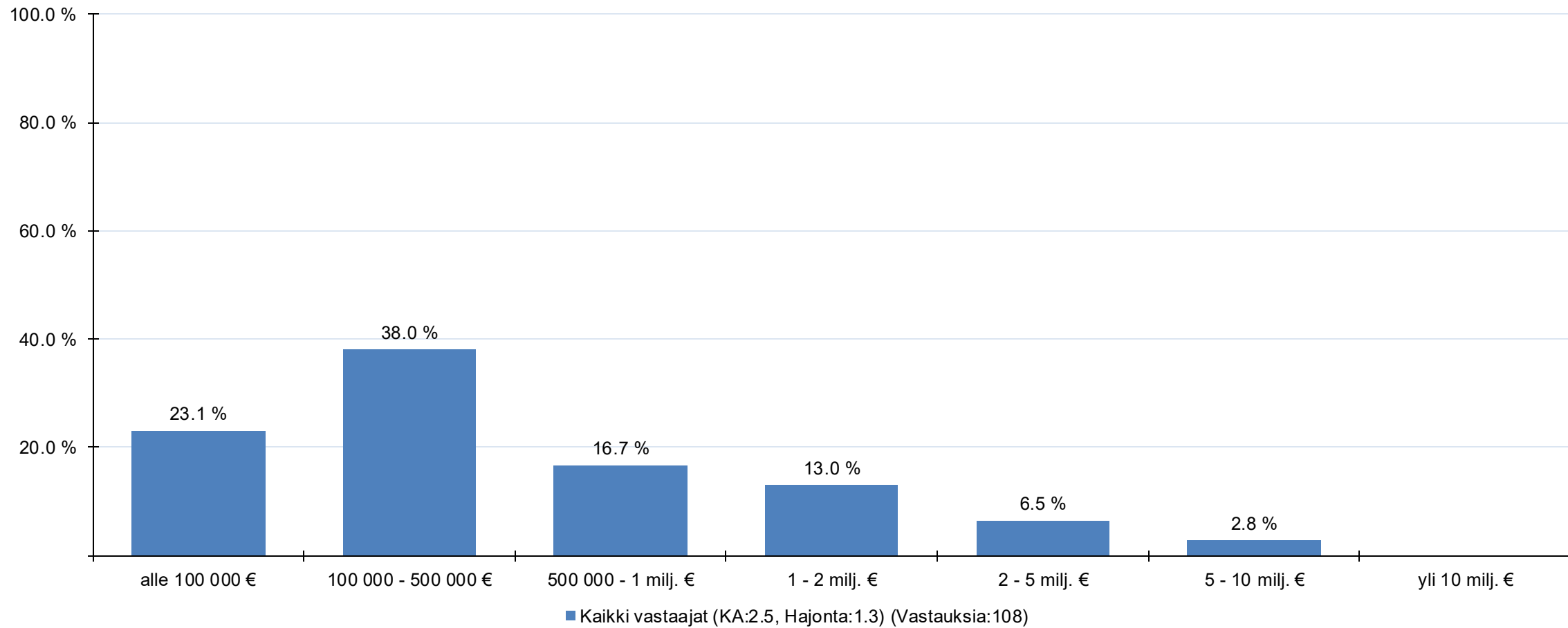
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

5. YRITYKSENI KOKO

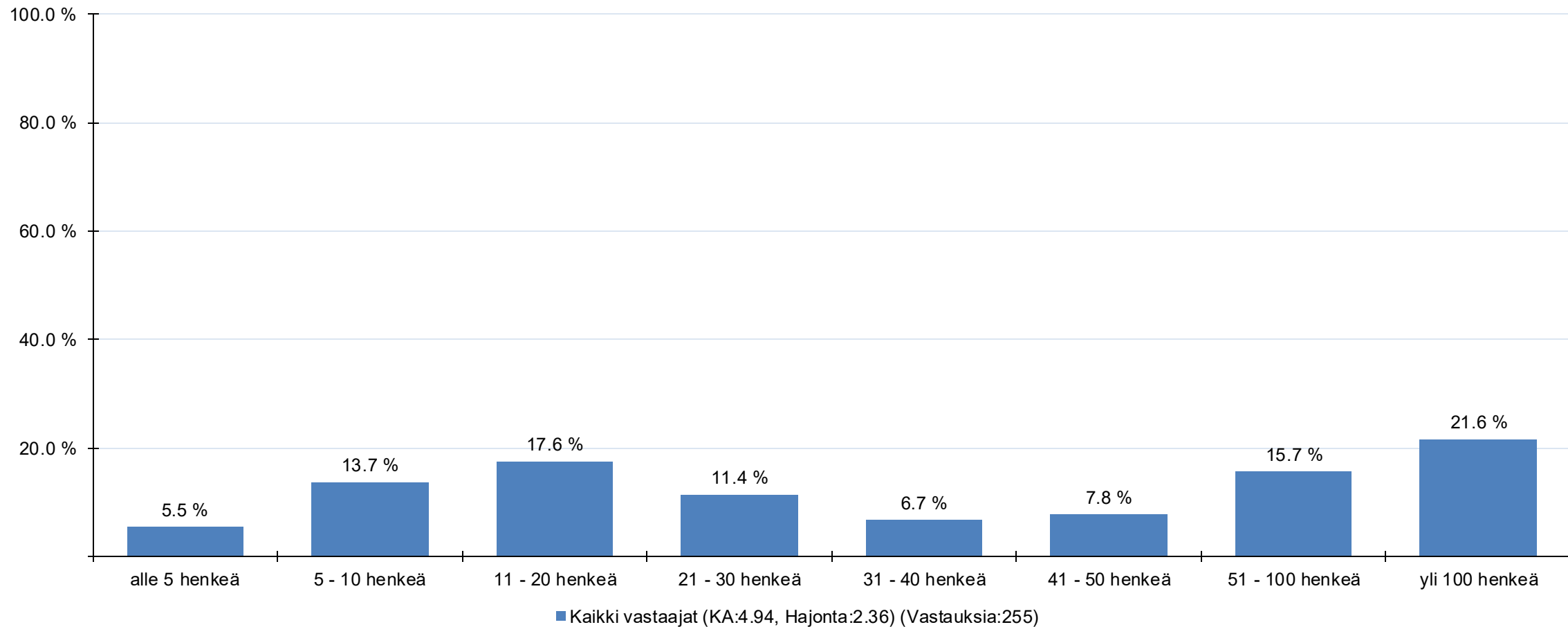
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

6. YRITYKSENI LIIKEVAIHTO (vuosi 2024)

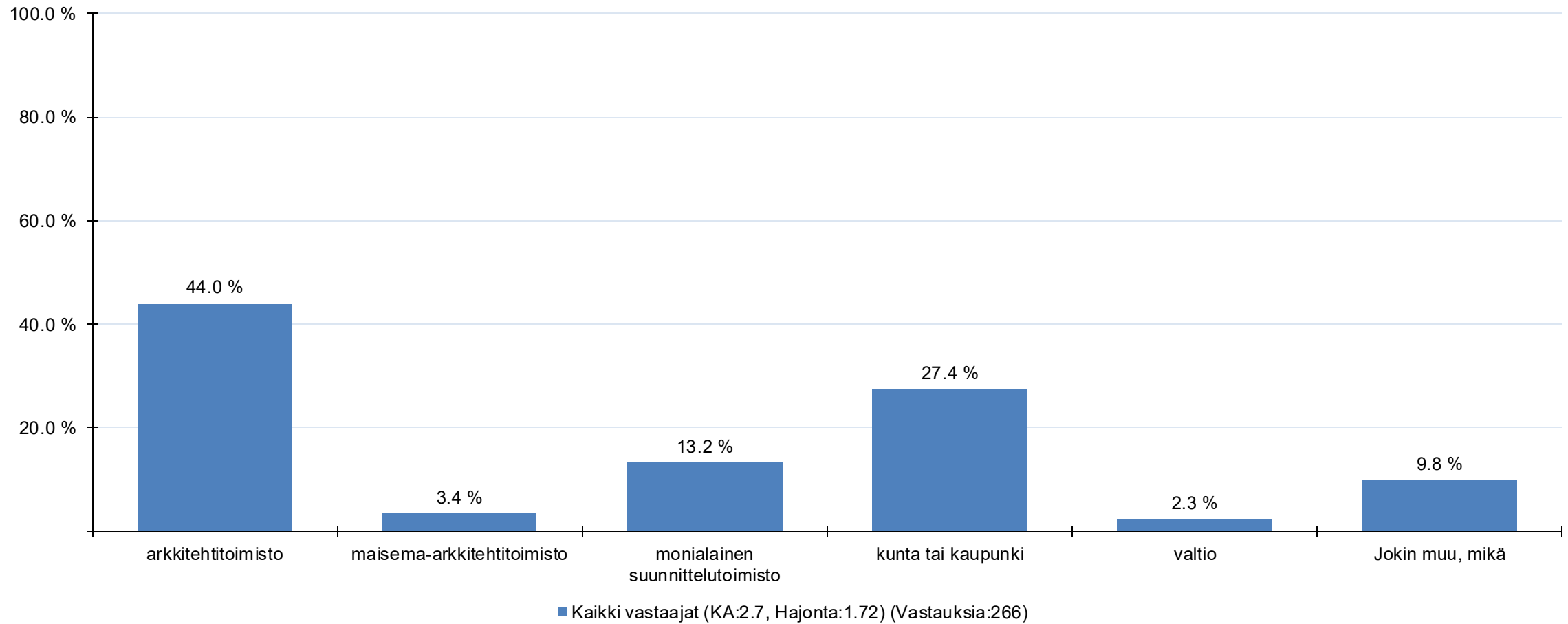
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

5. TYÖPAIKKANI KOKO

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

6. TYÖNANTAJANI ON

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

6. TYÖNANTAJANI ON - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Työtön
- Liikkeenjohdon konsulttifirma
- museo, joka saa valtion ja kaupungin rahoitusta
- työtön
- Oli arkkitehtitoimisto
- Maahantuojaja
- Helsinki Shipyard
- hyvinvointialue
- maakunnan liitto
- Yliopisto
- yhdistys
- useita työnantajia (julkinen & yksityinen)

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

6. TYÖNANTAJANI ON - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Yliopisto (säätio)
- työtön
- Rakennuttamisen konsulttitoimisto
- Ammattikorkeakoulu
- yliopisto
- yliopisto
- ei ole
- yksityisen hoiva-alan toimija
- Yliopisto
- Ammattikorkeakoulu
- Varustamo
- kunnan omistama konserniyhtiö

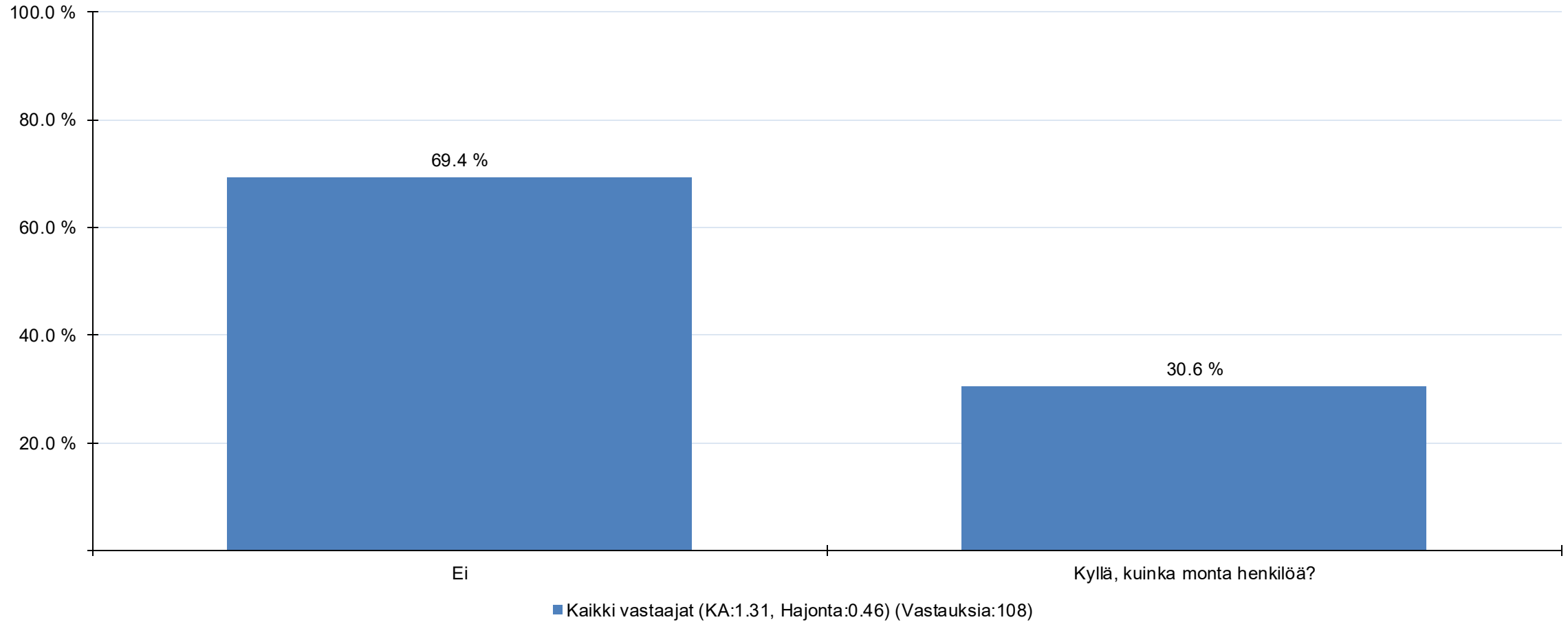
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

6. TYÖNANTAJANI ON - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Teollisuus
- ei työnantajaa

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko yrityksenne lomauttanut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko yrityksenne lomauttanut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?
- Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 2
- 1
- 6
- 1
- 4
- 3
- 5
- 2
- 1
- 3
- yksi
- 6

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko yrityksenne lomauttanut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?
- Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- kolme henkilöä
- 3
- 4
- 3
- 3
- 4
- 1
- 2
- 1
- 2
- 1
- 2-5

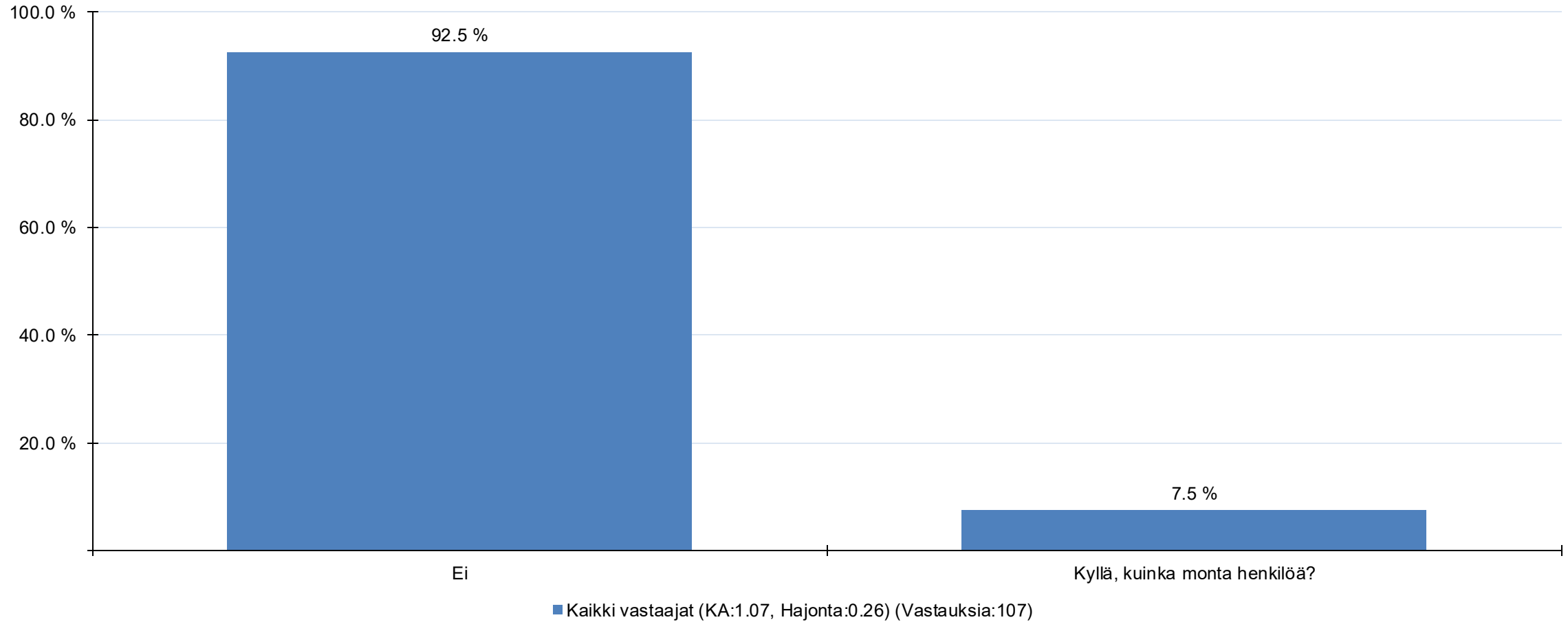
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko yrityksenne lomauttanut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?
- Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 2
- 1
- 6
- 9
- 12
- Yksi
- 1
- 1
- 7

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko yrityksenne irtisanonut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

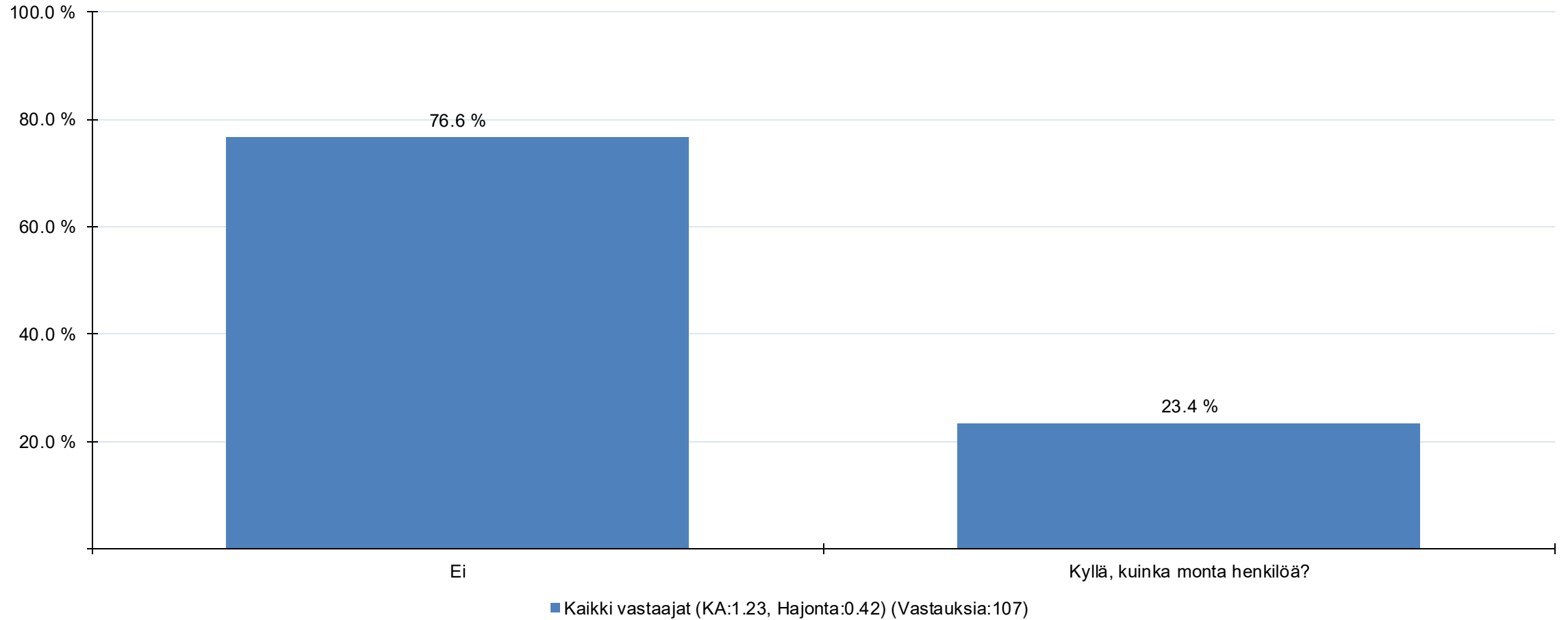
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko yrityksenne irtisanonut henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 2
- 1
- 1
- 1
- 1
- 1
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko yrityksenne aikeissa lomauttaa henkilöstöä?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko yrityksenne aikeissa lomauttaa henkilöstöä? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 1
- 2
- 1
- 2
- yksi
- 1
- 1-4
- 3
- 2
- 2
- 4

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko yrityksenne aikeissa lomauttaa henkilöstöä? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 5-10
- 1
- 1
- 1
- 1-2
- 2
- 5
- 1-2
- Ehkä 1
- 1
- 2
- 5

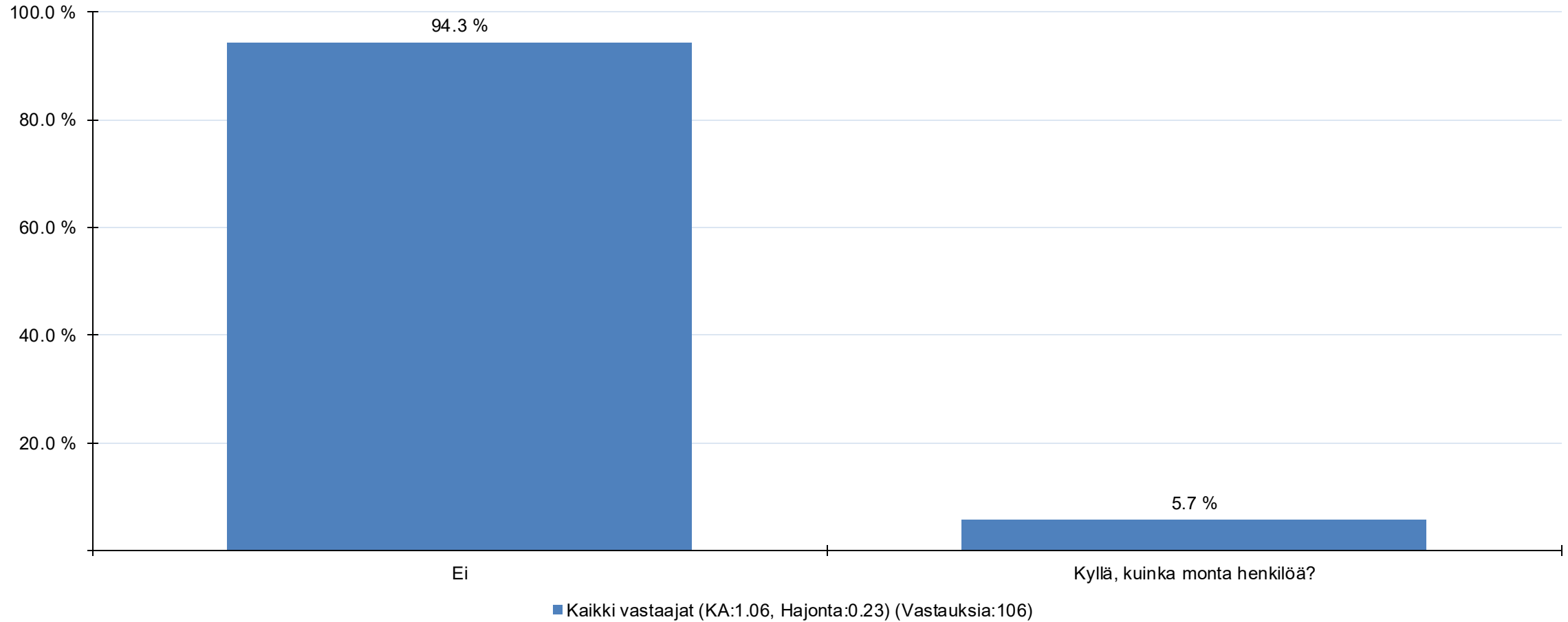
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko yrityksenne aikeissa lomauttaa henkilöstöä? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko yrityksenne aikeissa irtisanoa henkilöstöä?

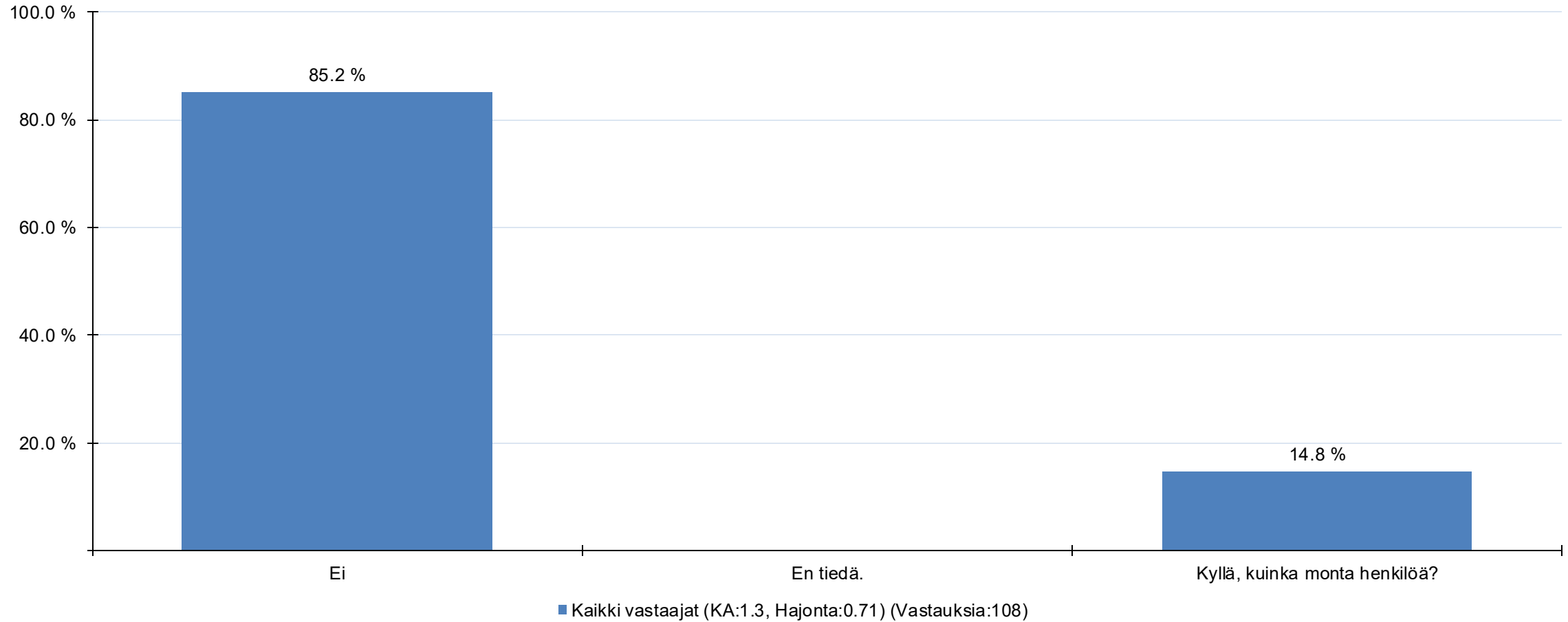
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko yrityksenne aikeissa irtisanoa henkilöstöä? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 2
- 2
- 5-10
- 3
- 2
- 5

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko yrityksenne rekrytoinut lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko yrityksenne rekrytoinut lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 1
- 1 henkilö
- 3
- Yksi
- 1 vakituinen arkkitehti
- 1
- 1
- 2
- 1
- 2
- 1
- 4

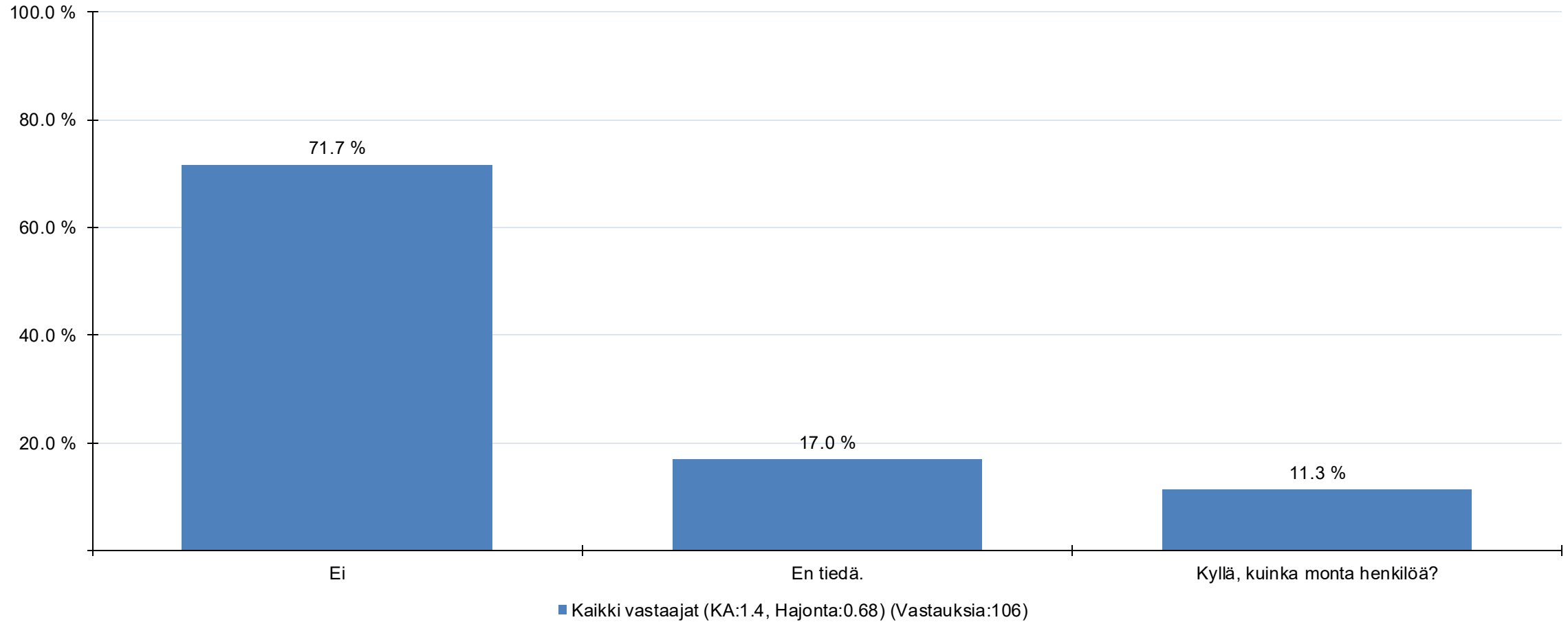
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko yrityksenne rekrytoinut lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 2
- 5
- 1
- 4

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Onko yrityksenne aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa?

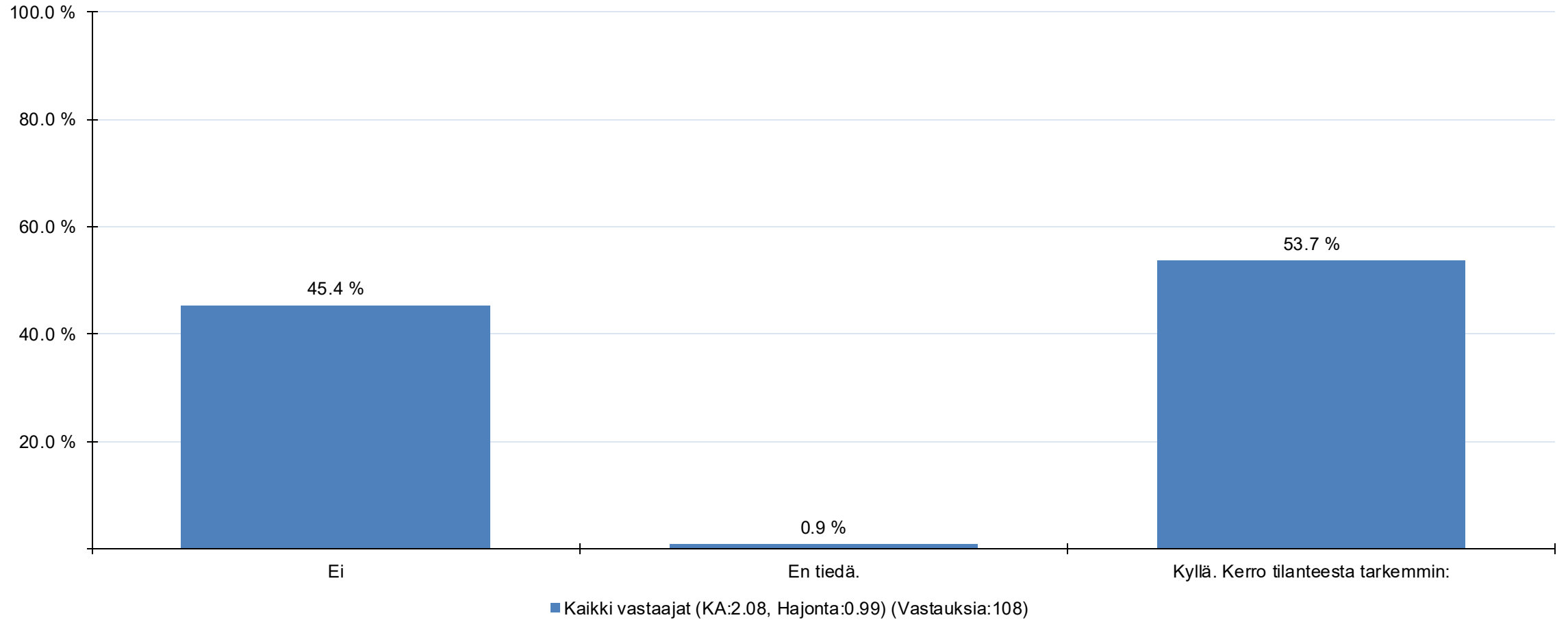
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Onko yrityksenne aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 1
- 2
- ehkä 1
- 4
- 1
- 1
- 2
- 1
- 4
- 1
- 3
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Useat asuinkerrostalohankeet ovat viivästyneet. Joko suunnittelua tai rakentamista on viivästetty.
- useampi hanke seisoo odottamassa aikoja parempia
- Asuinrakentamiseen sidonnaiset hankkeet lykätty toistaiseksi
- useita hankkeita siirretty eteenpäin
- Useita hankkeita on viivästynyt tai pysähtynyt
- Hankkeita on viivästynyt markkinatilanteen ja kaavavalitusten vuoksi
- Tilaajan rahoitus ei ole järjestynyt.
- Päätöksiä tulee hitaammin ja tarjouspyyntöjä tai hankesuunnittelua vähemmän
- Asuinhanke aloitus siirtynyt
- Muutama pienempi hanke hieman, ei mitenkään poikkeuksellisesti
- kyllä useampia, markkinassa iso epävarmuus hankkeiden käynnistämisen suhteen
- 15000 kem2 teollisuus- ja toimitilahanke sai juuri rakennusluvan, rakentaminen siirtyy ainakin vuodella

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Pientä tilaajan empimistä teollisuuden investoinneissa
- pitkäaikaisesti viivästyneitä hankkeita edelleen, ja yksityinen toimitilapuoli vetää huonosti
- Lähes kaikkien Suomessa olevien hankkeiden aloitukset ovat viivästyneet tai peruuntuneet.
- Asuntoprojektit
- Aloituksia lykätään ja pelataan aikaa maailmanpoliittisen ja talouden epävarmuuden keskellä.
- Asumisen kaavoitus on viivästynyt reilusti yli vuodella, markkinatilanteen johdosta.
- Puhtaasti aikataulut
- Tilaaja lykännyt hanketta suhdannetilanteen takia / kaavoitustilanteen takia-
- Osa hankkeista ei ole edennyt luonnosvaihetta pitemmälle taloudellisista syistä.
- tilaajan pieleen menneiden kilpailutusten takia
- Yksittäiset tilaajat ovat siirtäneet hankkeita eteenpäin
- Julkisen rahan hankkeita ei saada käyntiin

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Asuntorakentamisen gryndi-kohteet eivät lähde liikkeelle (2 kohdetta), koska varauksia ei tule riittävästi. Varke-rahoitusta on odotettu 3 vuokratilakohteeseen useita kuukausia / jopa yli vuoden.
- Edelleenkin on jo muutama vuosi sitten seisahtuneita asuntohankkeita jotka eivät lähde liikkeelle
- Suunnitellut uudiskohteet ei ole lähteneet rakentumaan
- Investointipäätökset liukuvat eteenpäin
- Lähes kaikki hankkeet etenevät periaatteella kaksi askelta eteen ja yksi taakse.
- eivät lähde käyntiin.
- Viivästymiset ovat johtuneet viranomaisten ja rakennuttajan välisistä näkemyseroista esim. kaavan käyttötarkoituksista tms.
- Investointien lykkääntyminen ja uusien asuntojen huono kysyntä
- Taloyhtiöiden päätöksenteko on hidastunut.
- Hankkeiden aloituksia on siirtynyt eteenpäin
- Lähes kaikki toimeksiannot joko lykkääntyvät tai katkeavat

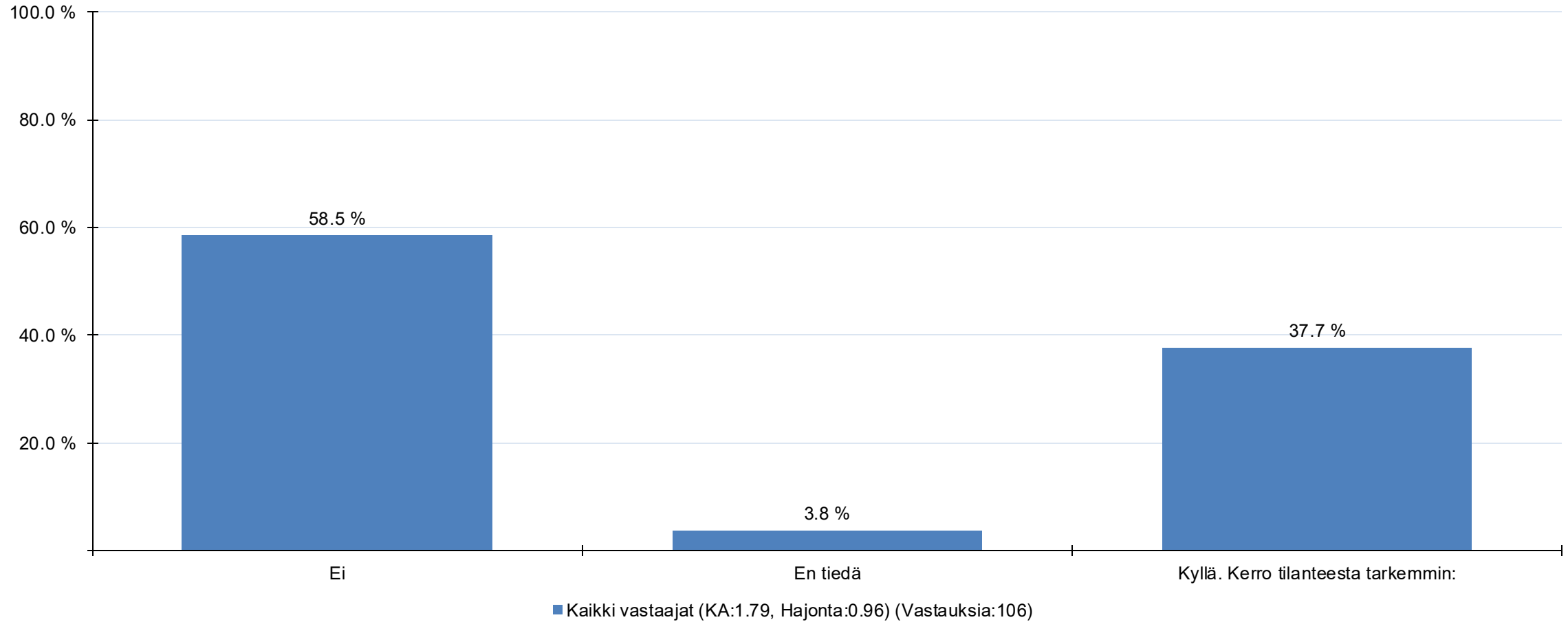
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko yrityksenne hankkeita viivästynyt kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Lähes kaikki projektit ovat viivästyneet
- Kaavoitustyö
- Kaupungin säästöistä johtuen siirtynyt
- Kaavahankkeet viivästyvät / viivästetään, gryndihankkeet holdiin
- Viivästyneitä hankkeita on käynnistynyt
- Tilaajan puuttuvien selvitysten vuoksi

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Onko yrityksenne hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Onko yrityksenne hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Asuinkerrostalohankkeita on jäänyt rakentamatta.
- kynnys uusien kohteiden aloittamiseen kasvanut
- Tilaajilla ei ole taloudellisia edellytyksiä toteuttaa hankkeita
- Tilaajan rahoitus ei ole järjestynyt.
- Liian kallis lupaprosessi muuhun hyötyyn nähden.
- Koulun laajennushanke peruttiin kouluverkkotarkastelun jälkeen
- ei suoranaisesti peruuntunut, mutta siirtynyt hamaan tulevaisuuteen
- Tilaaja vetäytyi korjaushankkeesta siinä yllättäen ilmenneen rakentamattoman väestönsuojavelvoitteen takia
- ei ole saatu vuokralaisia
- Lähes kaikkien suomessa olevien hankkeiden aloitukset ovat viivästyneet tai peruuntuneet.
- Asuntoprojekteja
- On viivästynyt ja hidastunut.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Onko yrityksenne hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin: (Kaikki vastaajat)

- Varsinkin kuluttaja-asiakkaat ovat peruuttaneet omakotitalo ja loma-asuntohankkeita. Myös tilaajilla on ilmennyt aiempaa enemmän maksuvaikeuksia.
- Nuvotteluvaiheessa peruuntuneita töitä
- Ukrainan sota esti investoinnin matkailuun.
- Tilaajan rahoitusepäselvyyksien vuoksi.
- Yksittäiset tilaajat ovat siirtäneet hankkeita eteenpäin tavalla joka kielii siitä että hanke ei välttämättä tule jatkumaan joko lainkaan tai aikoihin
- Rakennusliikkeet eivät lähde elinkaarihankkeisiin helposti
- Gryndi-kohteista 1 on peruuntunut ja Varke-kohteista 1 on peruuntunut.
- Suurprojekti pysäytetty rakennuslupavaiheessa
- Yksi hanke on peruuntunut vaikean rahoitustilanteen vuoksi
- Hankkeita on viety eteenpäin kaavoitustyön tasolla, mutta sen jälkeen työt ovat päättyneet
- Tarjous on pyydetty ja annettu, epämääräinen jatko
- peruuntunut suunnittelutehtävä, asuntokohde

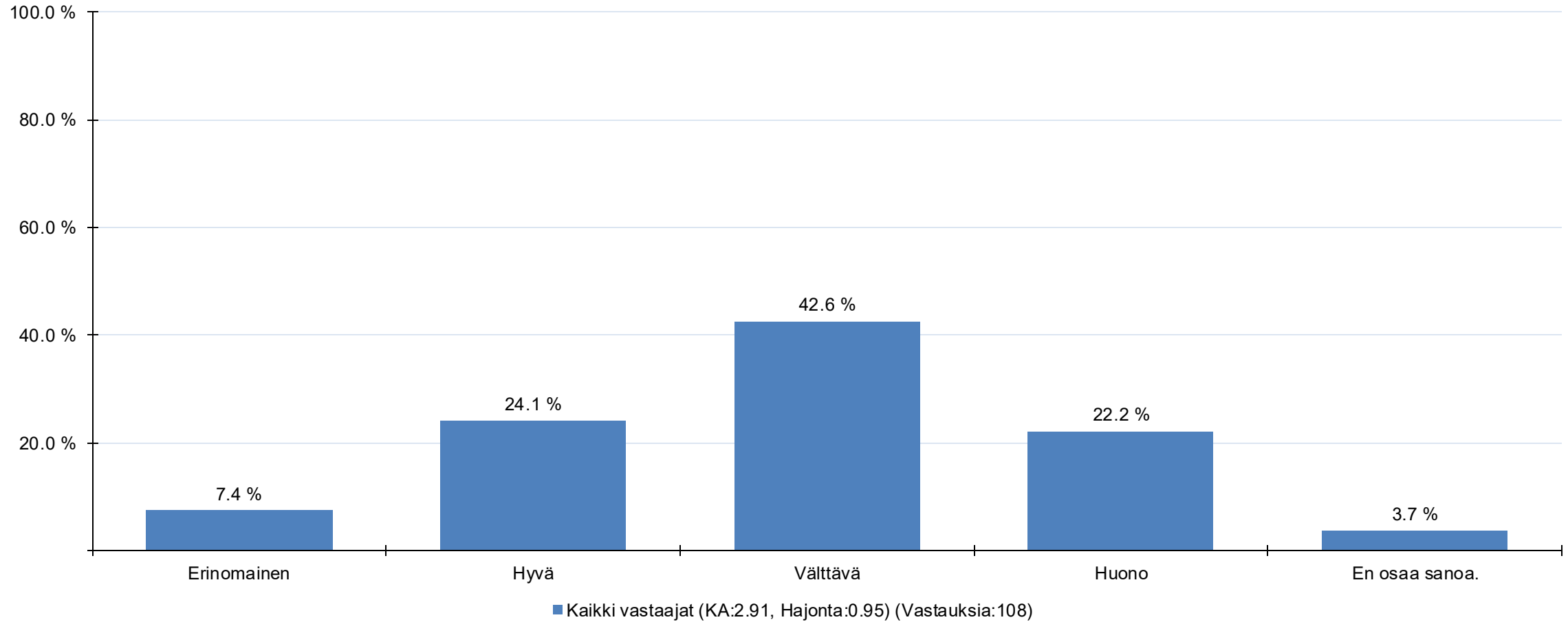
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Onko yrityksenne hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin:
(Kaikki vastaajat)

- Kaupungin säästöistä johtuen peruuntunut
- Gryndihanke ei etene toteutusvaiheeseen kustannussyistä

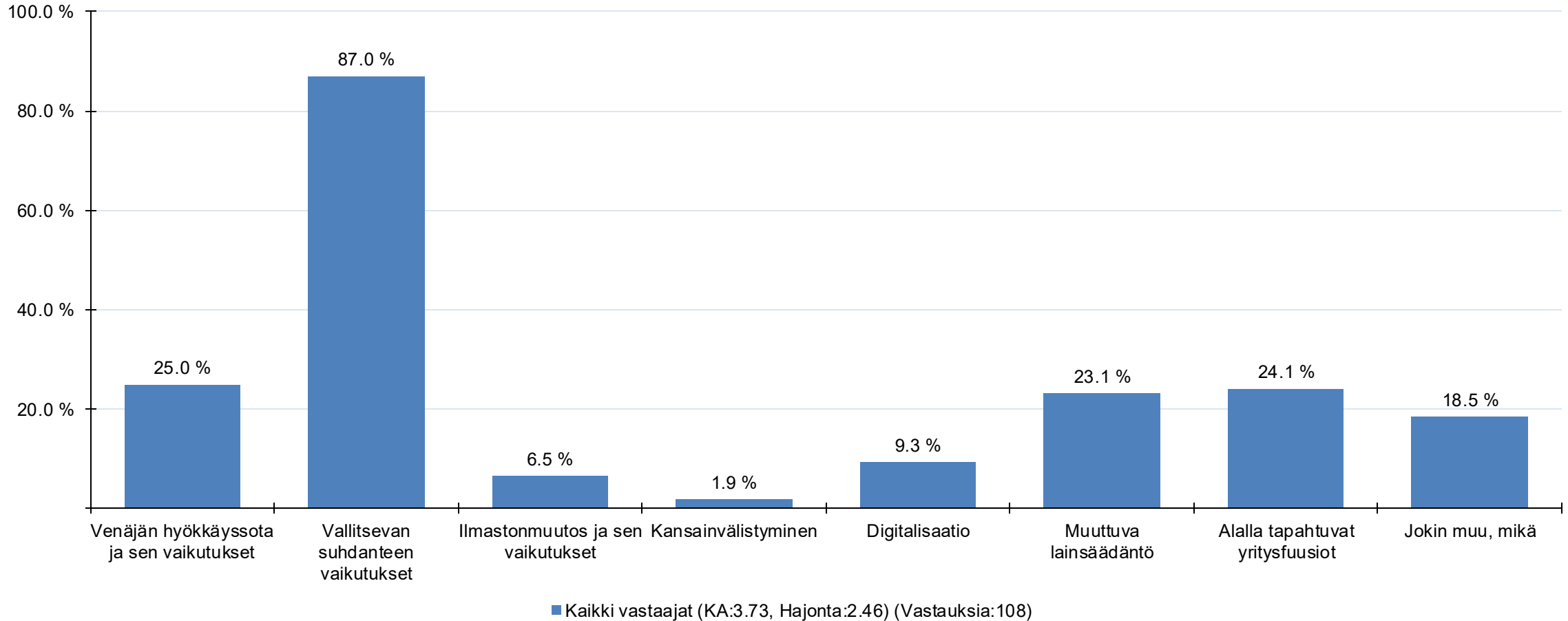
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

15. Millaiseksi arvioit yrityksesi tilanteen alkuvuodesta 2026?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

16. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä yrityksesi toimialalla?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

16. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä yrityksesi toimialalla? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Eläköityminen
- EU säännöt, Hilman "korruptio" (mm. taloudellinen rajaaminen) ja alihintainen projektien myynti, rakentamislaki (ja sen sekoilut ja johdannaiset))
- Hallituksen toimet
- Itsenäisyyden ajan huonoin hallitus on selvästi täysin välinpitämätön rakennusalan ahdingon suhteen
- Hallituksen toiminta rakennusalan suhteen
- huono hallitus ja sen (sekä Helsingin) epäonnistunut asuntopolitiikka
- Hallituksen talous- ja työelämäpoliittisen linjan seurausten johdosta maan talous on hyvin heikossa tilassa. Tämän seurauksena kotimainen markkina (jos arkkitehdit tyypillisesti toimivat) ei varsinaisesti vedä, eikä parannusta ole näköpiirissä. Sen sijaan taloutta entisestään heikentäviä toimia, on avoimesti puollettu, joten syytä olettaa parannusta (puheista huolimatta) on hyvin vähän.
- arkkitehtuurikilpailujen puuttuminen
- Yrityksen itsenäinen tavoitteenasettelu
- pykälöityminen
- Puuttuu ps:n varahenkilö

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

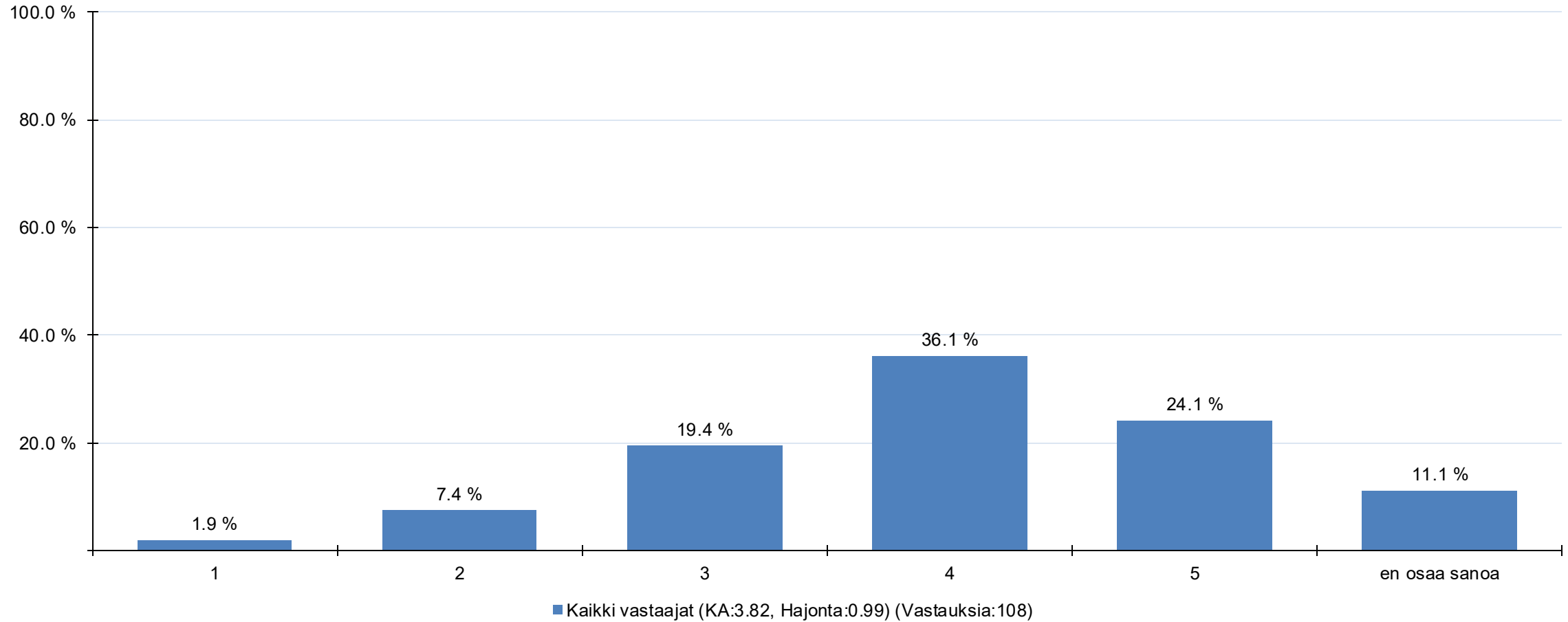
16. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä yrityksesi toimialalla? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Investoinnit infrastruktuuriin, teollisuuteen
- Aran lopettaminen ja Varken rahoituksen radikaali vähentyminen. Epävarma maailman tilanne vaikuttaa asuntojen ostopäätöksiin, ei ole uskallusta sijoittaa / ostaa uudesta rakennuksesta uutta kotia.
- etätyö
- arkkitehdit tarjoavat liian halvalla
- Dokumenttien määrä ja tarkkuus: päiväkodin piirustukset ennen esim 15 dokumenttiä + nyt 74 --
- Hallituksen ilmapiirin ankeuttamisesta johtuva kulutuksen loppuminen Suomessa.
- Palkkainflaatio, kova kilpailutilanne ja huono kannattavuus
- Julkisen hankinnan siirtyminen puitesopimusten piiriin ja urakoitsijavetoisiin muotoihin

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus

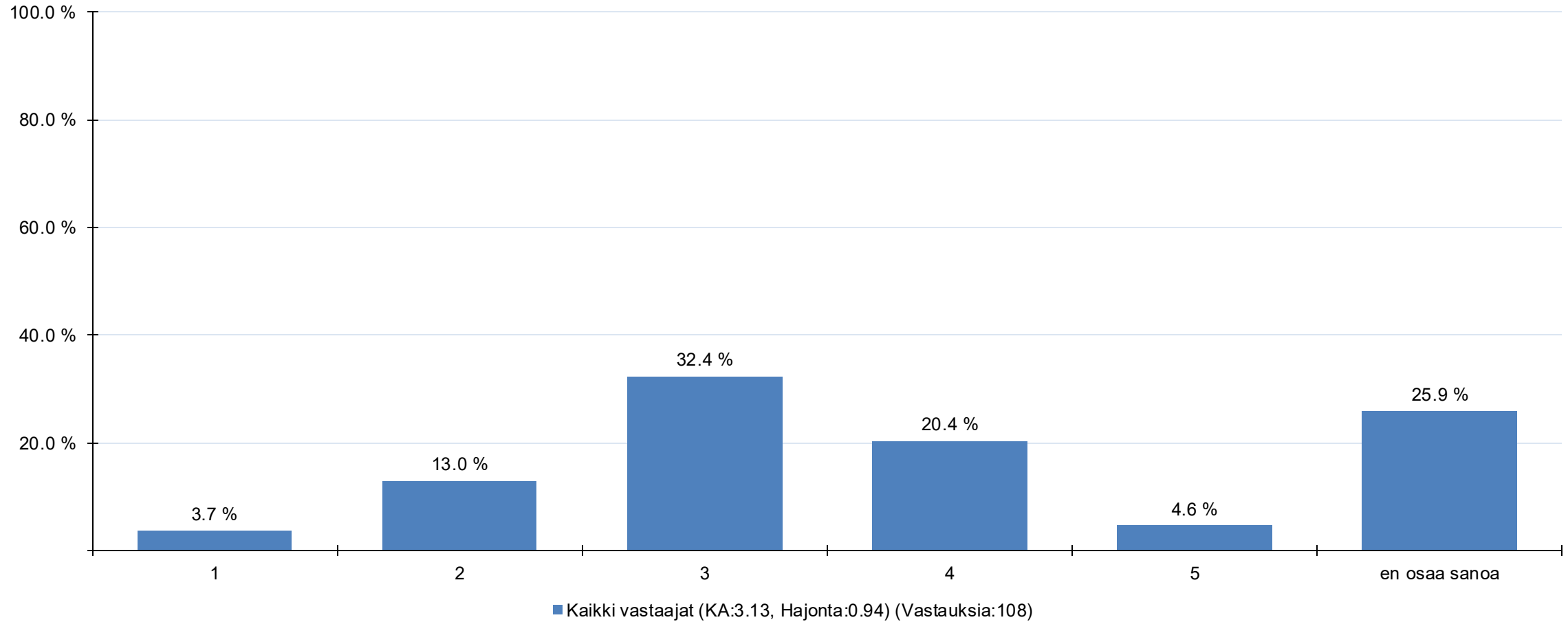
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Alan koulutustarjonta ja työelämän vastaavuus (ml. täydennyskoulutus)

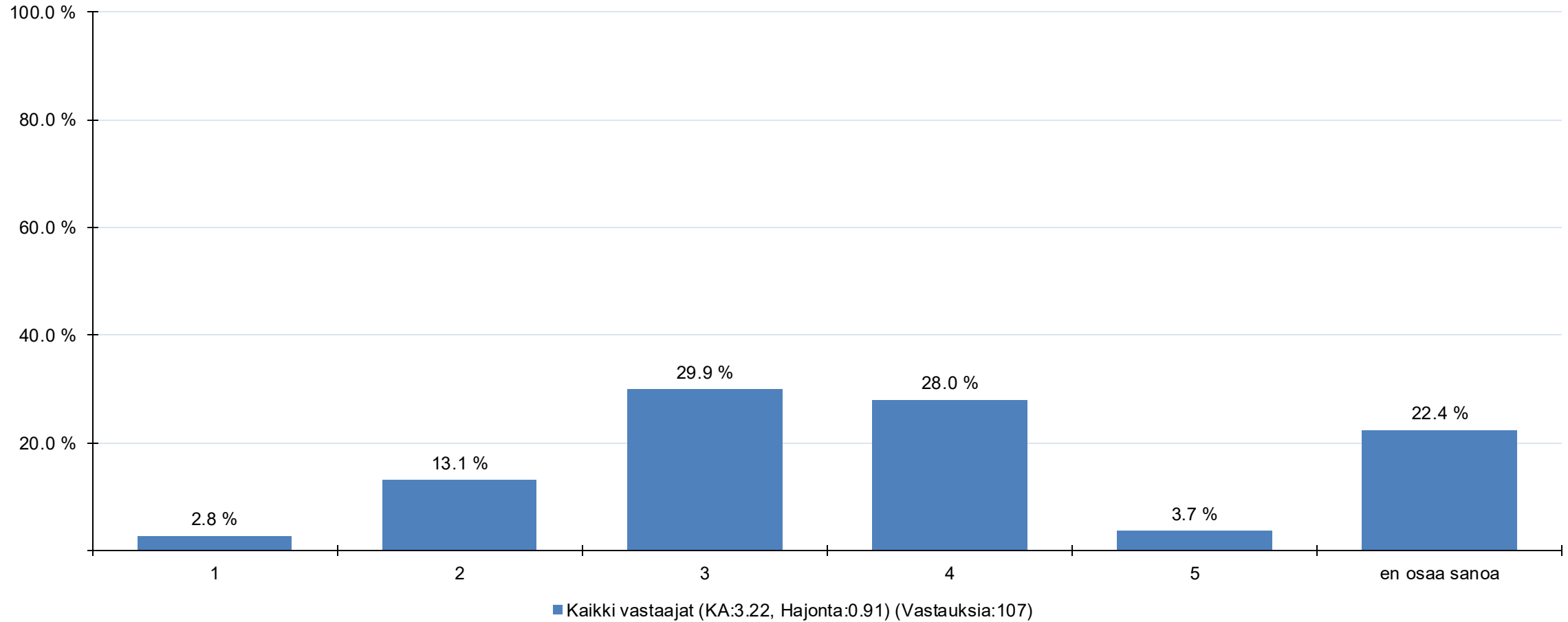
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Työehtosopimukset / työlainsäädäntö

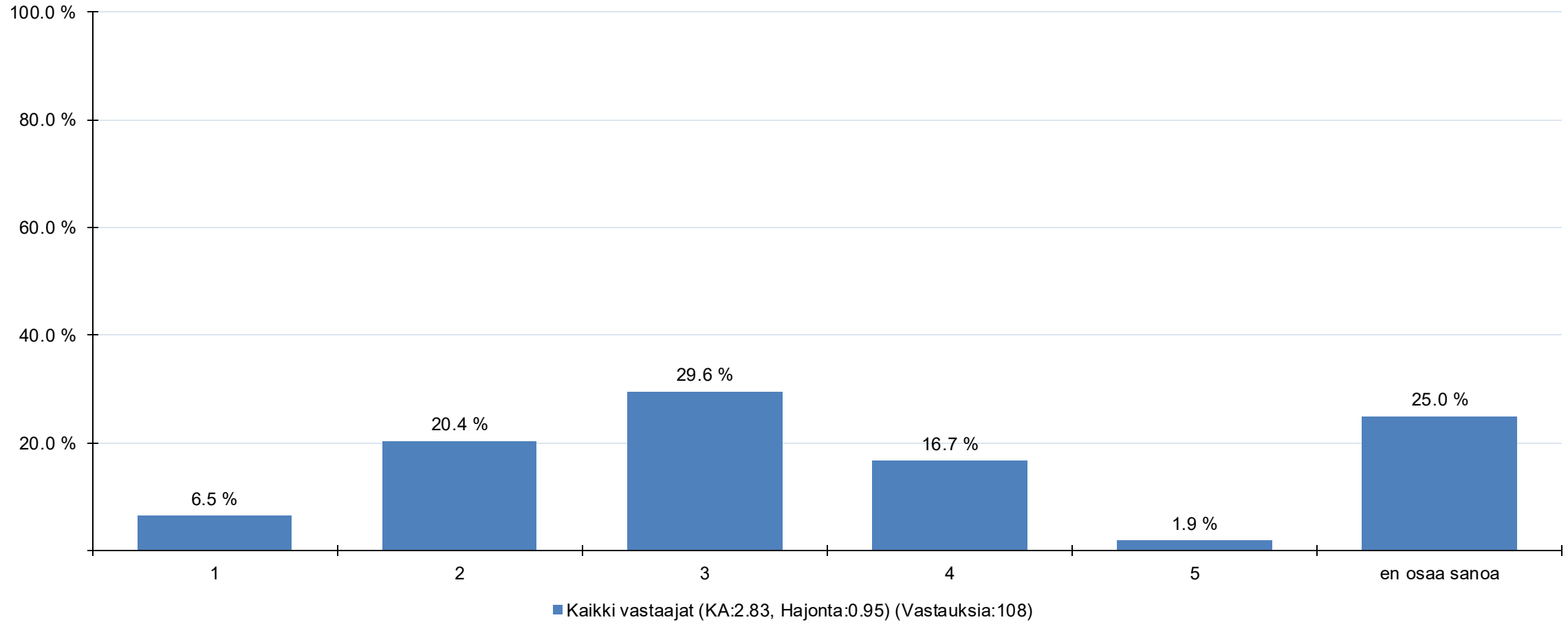
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Alaa koskeva tutkimus- ja kehitystyö

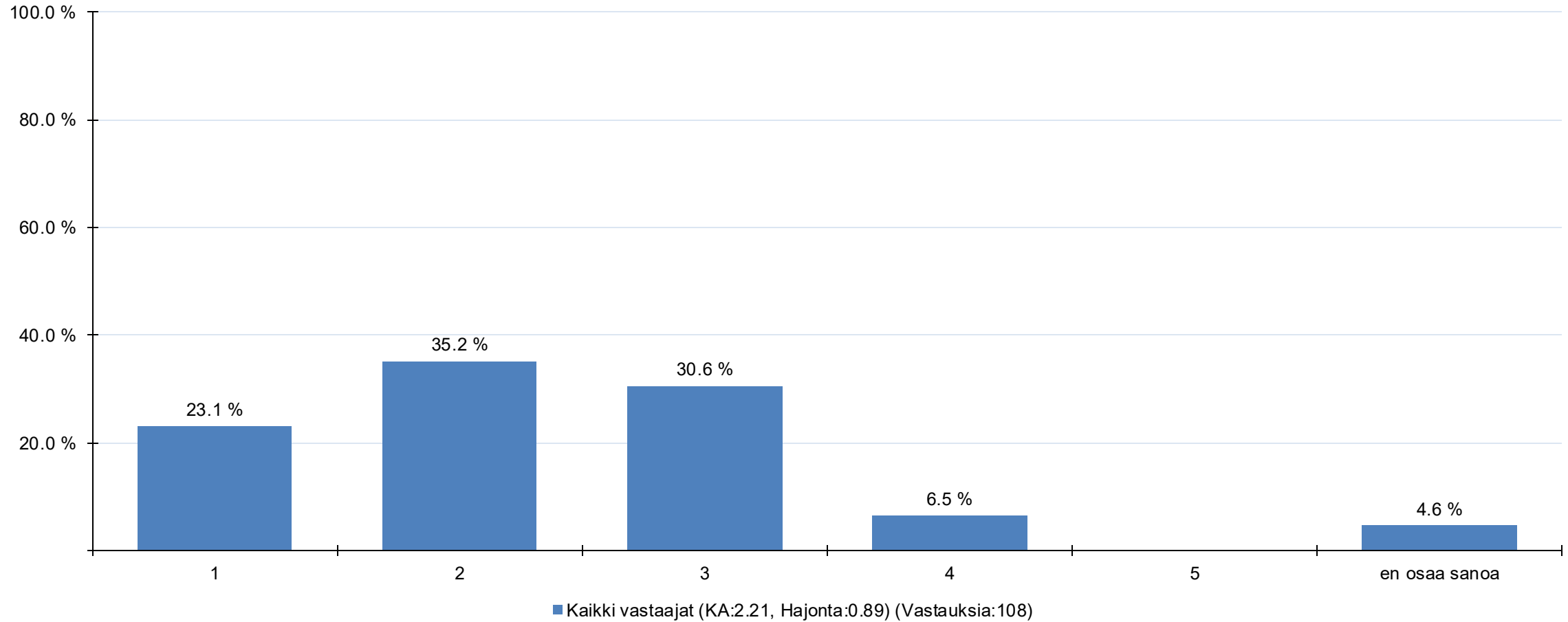
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Markkinoiden toimivuus / kilpailuneutraliteetti

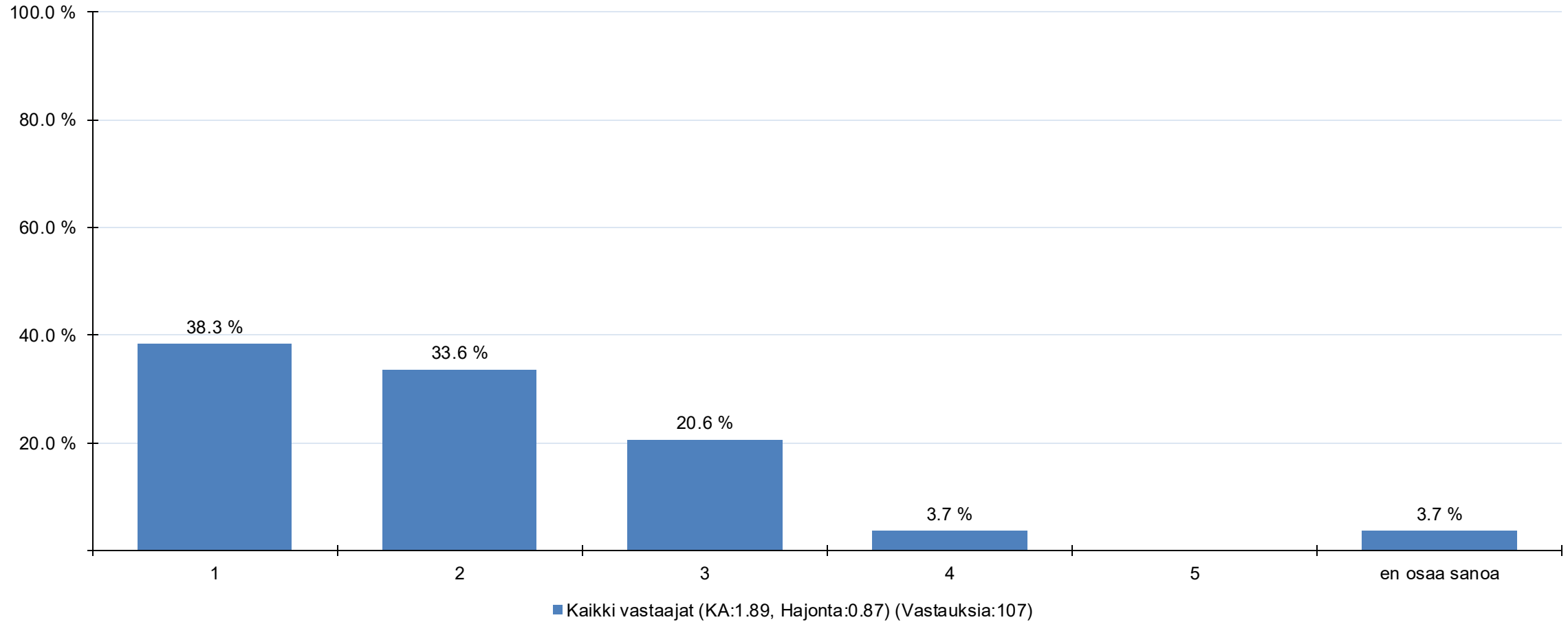
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Julkisten hankintamarkkinoiden (valtio, kunnat) toimivuus ja hankintayksiköiden toiminta

(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut yrityksesi toiminnassa suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Ei ole.
- Joitain asuinkerrostalohankkeita on lähtenyt rakentumaan ja myös uusia hankkeita on tullut suunnitteluun.
- En
- En
- Kyllä, markkina on vilkastunut.
- En
- En ole.
- En
- Hankeluonnoksia tilataan enemmän kuin viime vuonna
- En ole.
- Työt ovat vähentyneet selvästi.
- Enemmän tarjouskyselyitä

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut yrityksesi toiminnassa suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Uudisrakentamisen suunnittelu on pysähtynyt lähes täysin. Sen sijaan korjausrakentamisen puolella markkina vaikuttaa piristyneen.
- Uudisrakentamisen sijasta tutkitaan olemassa olevia kiinteistöjä, mikä on tietysti hyvä
- Toimisto pitää kohta lopettaa.
- Tarjouspyyntöjen määrä on pysynyt korkealla, mutta tarjousten hintataso sukeltanut todella alas
- Työt lisääntyneet loppuvuoden 2025 aikana.
- En
- ei merkkejä
- Kyllä. Huononee. Aloitukset viivästyvät ja suunnitellaan varastoon. Mitä sitten syödään, kun rakennetaan sitä mistä kaikki on syöty ja laskutettu valvontaa lukuunottamatta? Muutoksilla...? Nälkä tulee.
- Kilpailuvoittojen ansiosta on parantumisen merkkejä
- hankkeita käynnistellään, mutta epävarmuus on edelleen käynnistämisen suhteen. Matkailuhankkeet ovat ainoita jotka ovat käynnissä.
- Joitakin merkkejä käynnistyvistä liikerakentamishankkeista

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut yrityksesi toiminnassa suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Julkisia hankintailmoituksia on enemmän kuin kesällä. Tosin se ei juuri auta koska vaikka referenssipisteet saisikin täyteen, ottaa työn kuitenkin omakustannehinnalla (tai sen ali) joku hintoja polkeva kökkötoimisto
- lievää paranemista mutta kauanko kestää, ei voi tietää
- Tarjouspyynnöt ovat lisääntyneet puolen vuoden takaiseen verrattuina. Erityisesti yksityisasiakkaiden tarjouspyyntöjä on tullut useita. Joitakin pieniä hankkeita on saatu myös käyntiin.
- Ei mitään
- en
- hankkeita on käynnistynyt
- Meillä menee tosi hyvin. Laskusuhdanne karsii tehottomat tai huonot toimijat.
- en
- Ennen kesää aloimme saada enemmän tarjouspyyntöjä, kun kysyntää on patoutunut jo pitkän aikaa ja loputtomiin ei hankkeita voi enää lykätä. Vaikka emme ole halvimmasta päästä, tarjouksia on mennyt hyvin myös läpi ja syksyn aikana olemme saaneet uusia toimeksiantoja.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut yrityksesi toiminnassa suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Indikaatioita suhdanteen kääntymisestä (parempaan) ei ole. Sen sijaan tehtyjen rakenteellisten muutosten pysyvien vaikutusten myötä (mm. ARA:n purku), on suurempi syy arvoida, ettei talouden heikko tila ole suhdannekysymys vaan rakenteellisesti aikaansaatu. Aikaisemmista talouden taantumista (lamoista) kertyneen kokemuksen valossa, ei juuri ole syytä nähdä talouden tilan kääntyvän oleellisesti parempaan ennen kuluvan hallituskauden päättymistä. Ellei suuntaa oleellisesti käännetä, mille ei näytä olevan edellytyksiä, todennäköisintä on, että olot paranevat ainoastaan marginaalisesti tulevinä vuosina. Käytännössä tämä riippuu täysin kansainvälisen talouden kehityksestä.
- en
- Hieman on lisääntynyt tarjouspyyntöjen määrä, mutta hankekoko on edelleen pieni.
- Selvästi enemmän hankkeita on ollut vireillä verrattuna vuoteen 2024. Tosin teemme paljon suunnittelua myös kuluttajille, ja sellaisille kuluttaja-asiakkaille, joihin ei suhdannetilanne juuri vaikuta. Matkailupalveluihin liittyviä suunnittelutoimeksiantoja on selvästi tullut aiempaa enemmän
- Minulla on aika tuore yritys ja alkutaipaleella projektien alkamiset ovat ylittäneet odotukset.
- Tarjoksia tehty aiempaa enemmän.
- Meillä on vasta nyt jouduttu lomauttamaan. Toisaalta toteutussuunnitteluun liittyviä tarjouspyyntöjä on viime aikoina tullut paljon ja hankkeita on lähdössä käyntiin. Yksityisten toimijoiden tarjouspyyntöjä liittyen kaavoitukseen ei ole tullut lainkaan viime aikoina.
- Ei näytä hyvältä. Ei ole näyttänyt hyvältä koronan jälkeen.
- en

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut yrityksesi toiminnassa suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Itärajan sulkeutuminen ja seurannaisvaikutukset vahvistuneet, valtio investoi valvontaan, kontrolliin ja aseisiin. Asuntorakentaminen ylikallista ja markkinatilanne vääristynyt. Rakennetaan vähän ja kalliisti. Keskitytään pieniin alueisiin kasvukeskuksissa.
- Välillä vaikuttaa siltä, että tarjouspyyntöjä tulee entiseen malliin, mutta seuraavana kuukautena taas onkin hiljaisempaa. Kilpailu on kovempaa, ja hintoja on pitänyt laskea.
- Julkiset toimijat joutuvat korjaamaan ja nyt on sille hyvä hetki. Meidän 11 hengen toimistossa loppuvuosi hiukan yli täystyöllisyys. Vuodenvaihde vähän arvoitus.
- En
- Ei ole näkyvissä...
- Hienoisia merkkejä suhdanteen kääntymisestä on ollut, ja meidän yrityksessä lomautetut on saatu takaisin töihin. Samalla näkymä on hyvin lyhyt, ja lomautuksiin joudutaan palaamaan herkästi tilanteen vaatiessa.
- yksityinen raha alkaa vähitellen etsiä investointipaikkoja, ei kuitenkaan asunnoista eikä kauppakeskuksista
- En
- Lisääntyneet tarjouspyynnöt ja toimeksiannot, uusien asiakkaiden saaminen.
- En toistaiseksi mitään, mitä en osaisi perustella arkisemmilla tapahtumilla kuin suhdannemuutoksilla. Suuremmat yritystoimijat ovat vihjailleet aiemmin että tilaajia on vähemmän, nyt vihjailevat että niitä on enemmän. Omaan yritykseeni asti tilaajia on nyt aina riittänyt hyvin.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut yrityksesi toiminnassa suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Tarjouspyyntöjä ja käynnistyviä hankkeita.
- Ei
- En, päinvastoin.
- Alkusyksy on ollut hyvin kiireinen ja kaikki lomautukset on purettu. Saattaa olla että joudutaan niitä talvella kuitenkin käyttämään.
- En
- Tarjouspyyntöjä on liikkeellä enemmän kuin edellisenä vuonna.
- Ehkä
- Tarjouspyyntöjä ja kyselyitä tullut pari aiemmilta asiakkailta, mutta sopimuksia ei ole tehty. Kaikki ovat odottavalla kannalla vieläkin suhdanteesta johtuen.
- Olen, tarjouspyyntöjä on jälleen alkanut tulla. Tosin työt ei ole vielä lisääntyneet.
- Pinetaloja kyselty muutamia kappaleita
- en.
- Asuntomarkkinat näyttävät hieman avautuneen ja uusia hankkeita tuntuu käynnistyvän sen seurauksena.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut yrityksesi toiminnassa suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- parempaan ollaan menossa, mutta asunto puolella silti on heikkoa
- Vuoristorata jatkuu, pitkän tähtäimen arviointi on mahdotonta, työkannan riittävyyttä joudutaan arvioimaan viikoittain ja henkilöt, jotka eivät ole moniosajia, ovat jatkuvan lomautusuhan alla, vaikka eivät itse sitä tiedä.
- En ole.
- Ei
- Hyvä tilauskanta om
B
- Ei havaittu
- Kyllä. Yritys perustettu kesällä 2025, ja tilauskirja täyttynyt mukavasti. 4 henkilöä palkattu perustamisen jälkeen.
- Hieman on alkanut tulla tarjouspyyntöjä
- en
- Pitkällä tähtäimelläkään ei Suomen tilannet voi pitää hyvänä. Rakentamiseen tulee pysyvä lasku/notko. Arkkitehtitarjontaa - jos arkkitehtien työtehtävät pysyvät nykyisellään - on liikaa tämän maan tarpeisiin. Eurooppa vetää hyvin

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut yrityksesi toiminnassa suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Tarjouskyselyitä on tippunut hieman enemmän, mutta kilpailu on yhä kovempaa
- Lievää parantumista tai ehkä ei olekaan.
- en
- En
- Tauolla olevia hankkeita on käynnistymässä
- Syksyllä 2023 selkämmin huonompi jakso kesti n. 6kk kevääseen 2024. Sen jälkeen ihan ok tilanne, ja nyt taas syksystä 2025 hiljaisempi jakso alkanut.
- Tarjouspyyntöjen määrä on kasvanut merkittävästi, myös suunnittelutoimeksiantoja niistä on tullut yritykselle (vaikka en ole kilpaillut hinnalla). Tällä hetkellä oma työllistymiseni on normaalilla tasolla, joskin olen kyllä miettinyt, onko tilanne gryndinkin osalta muka oikeasti piristymässä, vai onko tämä jokin viimeinen epätoivoinen kaasutus ennen koneen hirttämistä lopullisesti kiinni..?
- Tällä hetkellä tuntuu, että pahimmat vaikutukset ovat vasta tulossa; tähän asti on jotenkin luovittu vanhoilla projekteilla. Tuntuu, että julkiset hankinnatkin ovat vähentyneet.
- ...ihän pientä kuplintaa on ollut nähtävissä. Mutta ei vielä mitään maata mullistavaa.
- Pientä piristymistä ja odottavaa tunnelmaa. Suunta kääntynyt vaikka muutoksen vauhti on hidas

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut yrityksesi toiminnassa suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Pysähtyneitä hankkeita on käynnistynyt. Ulkomaan hankkeita ja työmahdollisuuksia on melko paljon sekä kotimaassa että ulkomailla.
- Töitä on tällä hetkellä meillä paljon. Kyselyjäkin on hieman aiempaa enemmän.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Vielä tekee tosissaan kylmää talvea. Uskoakseni, niin kauan kun verotus on tällä tasolla, ei merkittävää kestävää parannusta tilanteeseen tule.
- Julkisten hankintojen isoja toimistoja suosiva linja tappaa erityisosajaajat
- Kilpailutuksissa hyväksytään alihintaisia tarjouksia. Osassa kilpailutuksia referenssivaatimukset ovat sellaisia, ettei suunnittelua voi tarjota kuin muutama toimisto Suomessa.
- Olen yksinyrittäjä ja koska työtilanne ollut huono viime ja tänä vuonna, niin ei ole ollut varaa käydä ainuttakaan maksullista koulutusta ja nyt uhkana, etten enää voi toimia kuin tavanomaisten kohteiden rakennussuunnittelijana. Myöskään pääsuunnittelu-pätevyys jäänee minun kohdallani jatkossa toteamatta. Mielestäni uuden rakentamislain mukanaan tuomat muutokset pätevyysiin ei saisi tuoda lisäkuluja yrittäjille. Lain sisältöihin tulleistä muutoksista tulisi myös olla maksuttomat koulutukset. Nämä asiat ovat todella tärkeitä yksinyrittäjälle, jonka pitäisi yksin pystyä hallitsemaan kaikki uusi tieto! Koulutuksen aikoina ei myöskään yritykselle tule minkäänlaisia tuloja, joiden takia ilmainenkin koulutus käytännössä maksaa menetettyjen työtuntien määrän, kun yrityksen menot pyörivät riippumatta siitä, onko laskutettavaa työtä tai ei.
- Tuntuu, että ei huonommaksikaan voi enää mennä.
- Kilpailutuksen muuttuvat kokoajan joitakin toimijoita suosiviksi. Referenssivaatimukset eivät välttämättä aja kohti parempaa laatua, vaan kaventaa palveluntarjoajien määrää ja tuottaa samanlaista ja toistuvaa lopputulosta ilman uudenlaisia näkemyksiä tai toteutustapoja.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Tilauksia ei ole eikä julkisiin hankintoihin pääse ilman suuria vuosituloja ja tiettyjä referenssejä (julkiset rakennukset ja koulut) ja jos pääsee niin polkuhintaan SKOL05-04 tekijöillä. Tilaajilla ei ole mitään tajua ettei vastavalmistunut selviä edes pienistä hankkeista ilman kokemusta. SKOL01 hintaa yli 100 eur /h ei voi pyytää. Rakennusvalvonnat hankaloittavat lupahakemuksia PKS-alueella rankasti. Taksonomia ja tietomallien parametrivaatimukset eivät toteudu vuoden vaihteessa kun ohjeistus heiluu ja on kesken ja tietoa siitä on jaettu pienen piirin kesken ja vain tietyille CAD-ohjelmille. Isot ulkomaiset konsulttiyhtiöt kotiuttavat rahat ulkomaille. Onko kukaan tätä huomannut?
- Julkisen sektorin olisi järkevä investoida nyt, mutta se säästää samaan aikaan, kun yksityinen sektori on taantumassa. Myös hankintalain tulkinnat vaihtelevat suuresti ja vaikeuttavat järkevää kilpailuttamista.
- Palatakseni tuohon Julkisten kohteiden kilpailutuksiin. Täysin järjettömät vaatimukset. Teemme pääosin hoivakiinteistöjä, ja olemme toteuttaneet toista kymmentä kohdetta viimeisen 10 vuoden aikana. Kunnallisiin kilpailutuksiin meidän referenssit eivät kuitenkaan riitä. Referenssikohteiden neliömäärät ovat nostettu niin ylös että montaa niin isoa kohdetta ei suomessa toteuteta vuosittain. Tämä siis vääristää kilpailua ja suosii isoja arkkitehtifirmoja. Tilaajalle tämä näkyy monin kertaisina suunnittelukustannuksina. Ei parempana laatuna. Tähän SAFA voisi ottaa kantaa ennen kuin kaikki pienet firmat kuolevat.
- Kysellään tapahtumia viimeisen 6 kuukauden ajalta. Omassa asuntosuunnitteluun keskittyvässä toimistossa romahdus tapahtui jo yli vuosi sitten. Työt loppuivat ja toimisto kutistui jo silloin 15 henkilöstä 1-2 kokopäiväiseen. Jouduttiin eroamaan myös ATL:stä.
- Tarjous hinnoittelu? Kuinka joku voi tehdä niin alhaisilla hinnoilla, mitä vaaditaan, että saisi jonkun homman. Emme osallistu julkisiin hankintoihin tai kilpailuihin, vaan suunnittellaan vain kutsuttuna suorita toimeksiantoja... Julkiset ja yleiset kilpailut on harrastustoimintaa, joista on vain vaivaa ja kulua. Jos niitä haluaa tehdä ei niistä pysty palkkaa kenellekkään maksamaan muiden töiden katteilla, joita ei ole ja joita ei nyky hinnoilla tule. Oikeaan ja kannattavaan liiketoimintaan ei palkkiot riitä.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Toiminta ympäristö sairas, kollegat, suunnittelu (arkkitehtiala) tekee töitä niin alhaisella hinnalla, että se ei ole mitenkään mahdollista. ammattikunnan arvostus on erittäin alhainen, eikä se tällaisella toiminnalla sieltä nouse. Arkkitehti on halpa pakollinen paha joka ei hankkeisiin varatulla resurssilla pysty tuottamaan hankkeeseen lisäarvoa.
- Alalle tarvittaisiin enemmän valvontaa ja opastusta julkisten hankintojen tekemiseen. Kovin monesti näyttää siltä että tilaajat eivät tiedä mitä tekevät. Esimerkiksi rakennusurakan ennakoitu arvo voi olla monta kymmentä prosenttia alakanttiin, tai arkkitehtisuunnitteluun on varattu kolmannes siitä mitä työ oikeasti vaatisi. SAFA voisi ottaa tässä voimakkaammin roolia (neuvonta, lausunnot, protestilista jne). Ammattikunnan toimintaedellytyksiä näivettävät hinnanpolkijat pitäisi myös kohdata jotenkin. Taksaan ei ehkä ole paluuta mutta nykymalli on ollut koko ajan paheneva jo 30 vuotta eikä näin sivusta seuraten tunnu että SAFA/ATL yrittävätkään tehdä asialle mitään? Työntekijöiden palkat pitäisi saada nostettua diplomi-insinöörien tasalle. Ei ole mitään järkeä että ala profiloituu matalapalkka-alaksi joka suostuu alehinnasta piirtämään puhtaaksi ihan mitä vaan jos joku hieman heiluttaa euron kolikkoa nenän edessä.
- Optimismia on ilmassa verrattuna viime kevääseen. Yksityispuolella markkinat ovat heräilemässä.
- Asuntorakentaminen pitää saada liikkeelle ajoissa hillitysti, koska myöhemmin tulee taas kysynnän kautta monet vaikeudet ja kustannusten nousut.
- suunnittelupalkkioissa on asuntosuunnittelussa palattu 10-15 y takaiselle tasolle, mikä on melko nurinkurista työehtosopimukseen, inflaatioon ja palkankorotuksiin nähden
- Julkiset hankinnat usein aika nolosti järjestettyjä, ilman mitään substanssin ymmärtämistä. Usein kilpaillaan pelkällä hinnalla tai sitten referenssivaatimukset ovat kohtuuttomia, miksei mitään tästä välistä?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Olen huolissani valmistuneista opiskelijoista: heitä patistettiin valmistumaan tavoiteajassa eli opiskeluajalta ei ole kertynyt työkokemusta joillakin ollenkaan. Nyt valmistuttua he pyytävät alkupalkkasuosituksen mukaista palkkaa, vaikka heidän rekrytointinsa olisi meille isoa taloudellinen investointi, kun joudumme koulutta,maan heille kaikki käytännön asiat alkusta alkaen, korkeakoulut kun eivät ole ammattioppilaitoksia, joista saisi käytännön työn eväät. Yhtälö on meille mahdoton. Ehkä valmistumisen jälkeinen työharjoittelu matalammalla palkkatasolla olisi ratkaisu tähän. Työntekijöille olisi tärkeää päästä kiinni työelämään, kun uusi nousu yhä viipyy ja nuoret ovat vaarassa syrjäytyä kokonaan työmarkkinoilta.
- Vaikkei olot tätä juuri puolla, SAFA ja ATL:n tulisi selvittää yhteistyössä millä keinoin julkinen sektori voisi, etenkin vaalien jälkeen edistää rakennusalan toipumista hankinnoillaan ja mieluiten niin, että siinä myös pienillä toimijoilla on aito menestymisen mahdollisuus. Toisena ratkaisumallina suomalaisen suunnittelun tulisi viimein luoda määrätietoinen, esim. Tanskan mallia noudattava kansainvälistymisstrategia ja siinä erityisesti välttää määräaikaista projektiajattelua ja sen sijaan luoda pohjaa pysyvälle ja jatkuvasti kehittyvälle toiminnalle.
- Hintakilpailu kohti pohjaa tarjouskilpailuissa, kutsu- ja avointen arkkitehtuurikilpailujen puuttuminen.
- Alalla on ollut viimeaikoina kova hintakilpailu, mikä vie koko alan kannattavuutta alaspäin.
- Yleisiä huolia ovat kilpailutukset ja onko niihin mahdollista osallistua pienemmälläkin toimistolla, jos kokemus ja referenssit riittävät.
- Julkiset kilpailutukset, etenkin puitesopimukset, ovat aiheuttaneet harmia. Kilpailutukset ovat erittäin työläitä, mutta olemme menestyneet niissä. Saadaksemme sopimuksen, olemme kuitenkin tilaajista johtuen, joutuneet investoimaan merkittävästi esim. tietoturvaan ja tilaturvallisuuteen liittyen. Kuitenkaan mitään tilauksia tai edes tarjouspyyntöä ei ole tullut. Kysyttäessä tilaajat ovat vain vastanneet, että mitään hankkeita ei olekaan tulossa kyselyyn. Tulee olo, että puitesopimuksia kilpailutetaan vain huvin vuoksi.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Arkkitehtialalla toimintaympäristö on muuttunut nopeasti ja monella tavalla raskaammaksi. Vaatimukset kasvavat jatkuvasti, ja samalla suunnitteluprosessien monimutkaistuminen vie yhä enemmän aikaa itse arkkitehtuurilta – siltä luovalta ja analyyttiseltä työltä, joka on alan ydin. Yritystoiminnan hallinta on monikerroksisempaa kuin koskaan, ohjelmistot ja digitaaliset työkalut vaativat jatkuvaa kouluttautumista, ja lainsäädäntö paisuu sekä yksityiskohtaisuudessaan että tulkinnanvaraisuudessaan. Näiden rinnalla suunnitteluun jäävä aika ja energia vähenevät. Aika kuluu laadunmäärittely- ym metatyöhön. Julkisissa kilpailuissa menestyminen on yhä vaikeampaa pienemmille toimistoille, kun resurssit ja tuotantokapasiteetti painavat vaakakupissa enemmän kuin arkkitehtoninen laatu. Tämän kehityksen myötä arkkitehtuurin laadun ja sisällöllisen ajattelun merkitys on hiljalleen väistymässä tehokkuus- ja hallintalähtöisyyden tieltä.
- Suuri osa arkkitehtuurin kansainvälisistä vaikutuksista ovat toteutuneet kotimaisen mallin mukaan ja se ei ole ollut ainoastaan myönteistä.
- Kilpailuttamisessa referenssit vanhenevat aivan liian nopeasti. Ei osaaminen häviä kymmenessäkään vuodessa. Kilpailuttaminen suosii suuria toimistoja.
- Uusi rakentamislaki ei ole yksinkertaistanut arkkitehdin työtä, vaan ifc-mallivaatimuksen myötä pientalojen suunnitteluun tulee lisätyötä jota ei saa hintoihin vietyä tässä markkintilanteessa. Toimimme pääasiassa pientalosuunnittelun parissa, ja hintoja on täytynyt laskea, koska tuoreet yritykset tarjoavat suunnittelua todella halvalla. Myös rakennusliikkeet tarjoavat arkkitehtisuunnittelua, ja se usein paketoidaan "kaupan päälle" -mallilla asiakkaalle.
- Huonolta on näyttänyt viimeiset 2-3 vuotta
- Rakennusvalvonnan ilmapiirin pitäisi olla innostava, ei masentava. Kieltoja enemmän kuin joota. Sanotaan, että määräykset ovat muuttuneet, mutta kuitenkin on niin, että määräysten tulkitsijat ovat muuttuneet. Ihmistä ei saisi pelottaa rakentamaan ryhtyminen.
- Pienten yritysten toimintaedellytykset ovat julkisissa hankinnoissa mitättömän vähäiset.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- julkisen hankinnan referenssivaatimukset yritystoiminnan esteenä. Kriittikini koskee referenssien henkilöitymistä yrityksen sijaan (suunnitteluhan tilataan yritykseltä) ja vain ajaltaan viimeisimpien vuosien referenssien vaatimukseen. Mielestäni julkisen hankinnan suunnittelijavalintoihin on näin luotu kartelli, esimerkiksi sairaaloiden suunnitteluun, mutta koskee koko arkkitehtisuunnittelun kenttää
- Tilanne asuntorakentamisessa on huono. Suunnittelun taso on romahtanut. Rakennetaan rumia, ammattitaidottomasti suunniteltuja taloja.
- Arkkitehtialan arvostus on pohjilla suomessa. Historiallisen huono. Yleinen kulttuurivihamielisyyys vallitsee, kiitos persut ym hallitus.
- Rakentaminen pitää saada nousuun. Sitä kautta luottamus tulevaan kasvaa ja työllisyys paranee. Ilman rakentamista Suomessa ei ole tulevaisuutta.
- Haasteena aina vain julkisten hankintojen tarjoajien määrän rajoittamisen käytännöt, jotka suosivat suuria.
- Arkkitehtien kova kilpailu vähäisistä töistä on painanut palkkiot hyvin alas. Esim. ATT:n uudiskohteiden suunnittelupalkkioiden hinta nyt -30% verrattuna vuoteen 2021.
- Olen yksin yrittäjä ja elänyt säästöillä koko vuoden, sillä en ole voinut maksaa itselleni palkkaa. Onneksi on säästöjä ollut, mutta monella pienyrittäjällä on varmasti tukalat oltavat. Kaikki projektit ovat jäissä ja uusia ei tule, sillä kaikki odottavat kuluttajan uskaltavan taas käyttää rahaa ja ostaa asuntoja tai rakentaa.
- Julkisissa hankinnoissa on kokonaan unohdettu pienyritykset. Liikevaihtovaatimukset on asetettu niin ylös, että pienemmillä toimijoilla ei ole mahdollisuus tarjota. Kuitenkin monesti kyse on hankkeista, joissa pienemmätkin yritykset hyvin pystyvät toimittamaan. Esim liikevaihtovaatimus on 500k€ vaikka kyse hankinnasta, jonka arvo muutamia kymmeniä tuhansia.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Dokumentoinnin raskaus ja uuden rakentamislain mahdollistamat suhteettomat vaatimukset pikkukunnilla eivät tue prosesseja: Pienistä hankkeista tehdään samat suunnitelmat kuin kauppakeskuksesta, asiakas maksaa leikin - joka ei paranna lopputulosta. Vaikea perustella miksi suunnittelukustannukset nousevat samaan asiaan monnkertaisiksi.
- Nykyinen kriisi oli varmaankin nähtävissä asuntomarkkinassa toimiville jo hyvissä ajoin valtavan yksöiden rakentamisen ja sijoitusinstituutioiden kiinnostuksen ilmiöinä. Tarvitsimme sivistynyttä, vastuullista sääntelyä, jossa osataan ja uskalletaan vaatia monimuotoisempaa rakentamista.
- Hintoja poljetaan surutta, tarjotaan ilman katetta tai tietoisesti taloudellisesti kannattamattomana ja asiakkaat vaativat alehintoja kun muutkin arkkitehtitoimistot näitä tarjoavat. Ei koske pelkästään julkisia hankintoja.
- Suunnittelun tasoon tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Alaa vaivaa tällä hetkellä paha alihinnoittelu.
- Julkisissa hankinnoissa ei pärjää, jos reffit ovat yksityiseltä puolelta, vaikka edustavat kysytyä rakennustyyppiä. Julkiset hankintamenettelyt eivät ole avoimia ja suhmuroida esiintyy usein. Kunnat eivät toimi ryhdikkäästi eivätkä esim. tyydy kse:n ehtoihin.
- Hirveä hintakilpailu
- Yritysten tilanne vaihtelee toimintasegmenttien mukaan.
- Hinnat on julkisissa hankinnoissa kilpailtu liian alas, jos ei ole katetta, ei yritykset voi kehittyä tai investoida kilpailutoimintaan, mikä on välttämätöntä henkilöstön ammattitaidon kehittämisen kannalta. Pitäisi saada joku järkevä taso, jonka alle hinnat hylättäisiin. Nyt hankinnoissa menee läpi tappiolliset hinnat

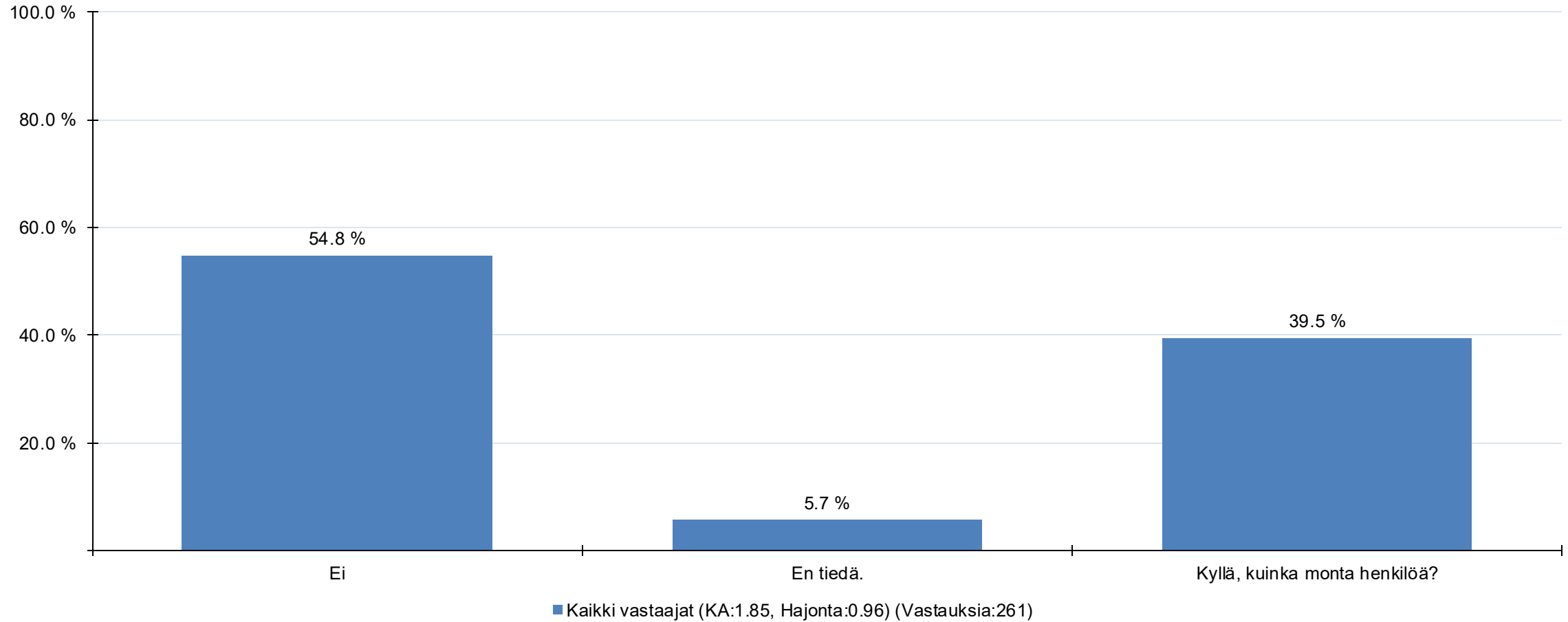
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Keskustelu pyöri yksipuolisesti pelkästään korjausrakentamisen parissa. "Purkamatta paras" - voi sen noinkin sanoa, mutta kyllä maa kaipaisi rohkeuden ja innostuksen aikaansaamiseksi puhetta uuden rakentamisen ja uutta luovan arkkitehtuurin puolesta. Korjausrakentaminen on aivan liian suuressa keskiössä myös arkkitehtilehdessä. Tästä vinoumasta maksetaan vielä kallis hinta 10-20 vuoden kuluttua. Suomi jää jälkeen arkkitehtuurin kehityksestä muiden Euroopan maiden suhteen.
- Kilpailutuksista on tullut vaikeita ellei jopa mahdottomia osallistua pienelle mutta kokeneelle ja hyvälle toimistolle. Referenssit vanhenevat liian nopeasti ja ne on usein liian spesifisti dedikoitu vain tietyille toimijoille (toimistoille) Isot fuusioituneet jyräävät pienemmät.
- Rakennusalaan olisi pitänyt jo aiemmin keksiä kimmokkeita
Digitalisointivaatimukset rajaavat vanhempien suunnittelijoiden mahdollisuuksia työtilaisuuksiin, eli nopeille käsivaraluonnoksille arvoa!
- Julkisen hankinnan rajoitukset hankintaan osallistumisesta ovat merkittävä este pienten toimistojen mahdollisuudesta osallistua hankintaan.
- Pienten yritysten alkaa olla tosi vaikea päästä julkisiin puitesopimuksiin. Kenen etua palvelee pidemmän päälle, jos maisema-arkkitehtuurin töitä voivat tehdä vain konsulttitoimistot ja harvat isot toimistot?
- Yleisesti tilanne Suomessa on heikko. Julkiset kilpailutukset työläitä ja monimutkaisia sekä alttiita oikaisupyynnöille.
- Keskinäinen hintakilpailu on tappavaa.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 6
- en tiedä
- 20
- 200
- 10
- 1
- 4
- En osa tarkalleen sanoa
- Noin 90
- 20
- 5
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 50
- 6
- 10
- 2
- 2
- 19
- en tiedä, melkein kaikki
- 40
- 2
- 6
- 10
- 5

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- n. 5 henkilöä, tällä hetkellä vain yksi
- 3
- kymmeniä
- 1
- 15
- 70 hlö
- Noin 6
- n. 10 henkeä, osa on osa-aikalomautettuja
- 11
- 15
- 4
- 5

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- En tiedä
- 19, (3 kokonaan, loput osittain)
- 5
- 19
- 20
- 20
- 20
- 1
- 1
- 15
- 4
- 15

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- vaihtelevasti 1-6 henkeä on ollut lomautettuna
- 11
- 7
- 8
- 5
- 12
- 4
- 2
- en tiedä, ei julkistettu
- 6
- 8
- 7

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 3
- 15
- 17
- n. 20 (osa-aikainen lomautus)
- 3
- 1
- 20
- Kaikki osa-aikaisesti
- 2
- 10
- 20
- 9

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 20–30
- 4
- 5
- 8
- 10
- 100
- 6
- En tiedä
- 7
- 2 henkeä olleet lomautettuna vuoden
- En osaa sanoa
- monta

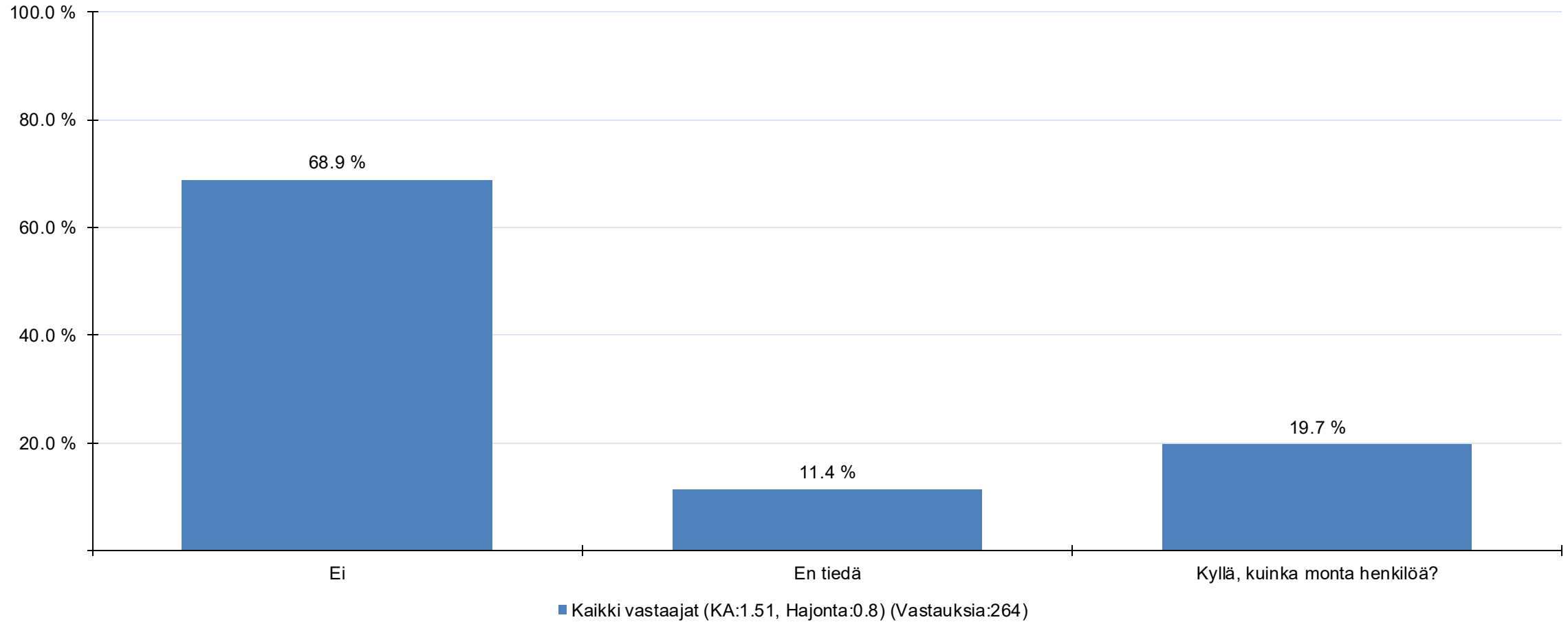
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

7. Onko työpaikallasi lomautettu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 10
- Osalomautukset kaikilla.
- 20
- 7
- ei meidän osastolta, en osaa sanoa määrää
- 16 lomautettua on ollut joista 2 on palannut töihin 6 kk aikana
- 3
- 8

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 200
- 1
- 3
- 4
- 2
- 2
- 2
- 2
- 1
- 9
- 7
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- en tiedä - ehkä kymmenen?
- 20
- 1
- 4
- 1
- 3
- 2
- 9
- 8
- 1
- 6

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1
- 1
- 7
- 1
- 1
- en tiedä, ei julkistettu
- 1
- 14
- 4
- 6
- 2
- 9

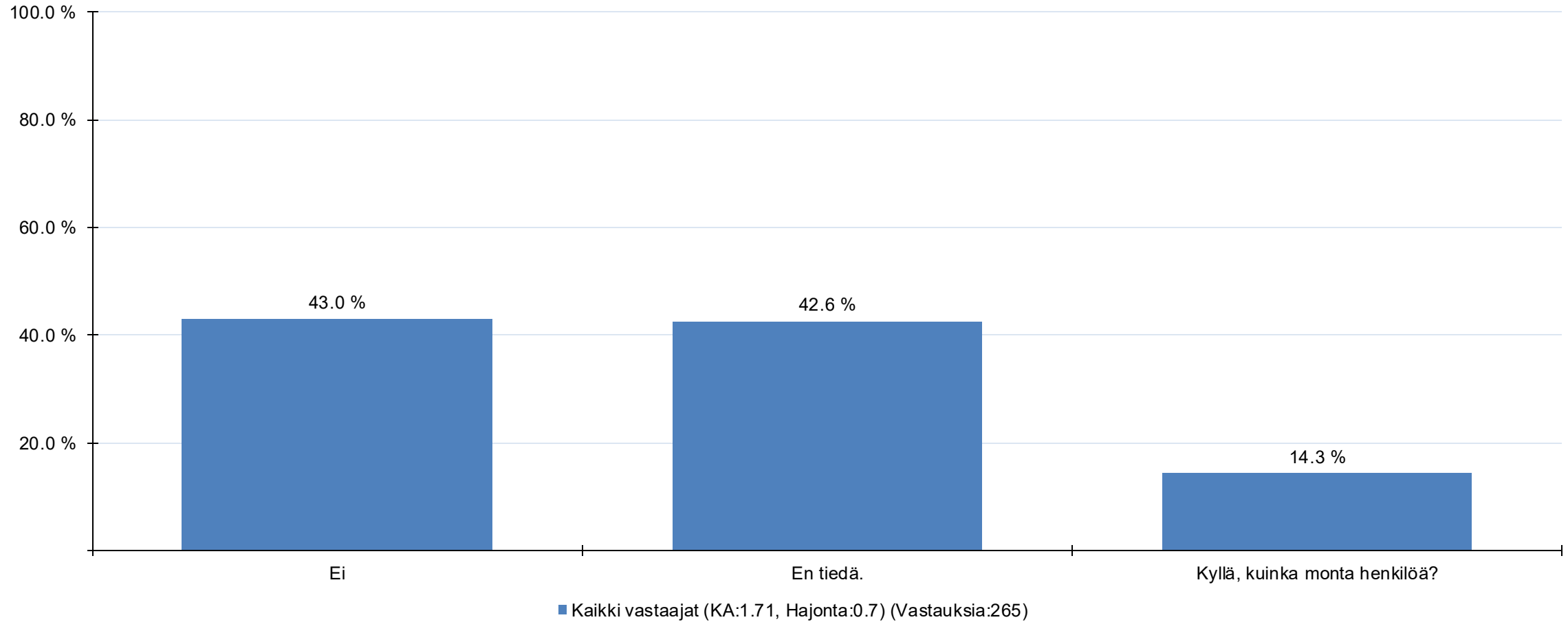
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

8. Onko työpaikallasi irtisanottu henkilöstöä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 2
- 10
- 1
- En osaa sanoa omassa tiimissä 3
- 9
- 2
- ei meidän osastolta, en osaa sanoa määrää
- 2
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön lomautuksia?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön lomautuksia? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- 1-2
- en tiedä
- 10
- En tiedä
- Jatkuvasti on osa-aikaisia lomautuksia
- 5-10
- Mahdollisesti osa-aikaisia lomautuksia
- 40
- tilanne elää, lomautukset pääosin osa-aikaisia
- 3
- en voi tietää -olen rivityöntekijä
- 5

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön lomautuksia? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- en osaa sanoa määrää, mutta kuukausi-infossa puhuttiin tulevista lomautuksista
- 7
- 2
- 10
- en tiedä, ei julkistettu
- 6
- 2
- 6
- 4
- Koskee 700 koko konsernissa
- 8
- 100

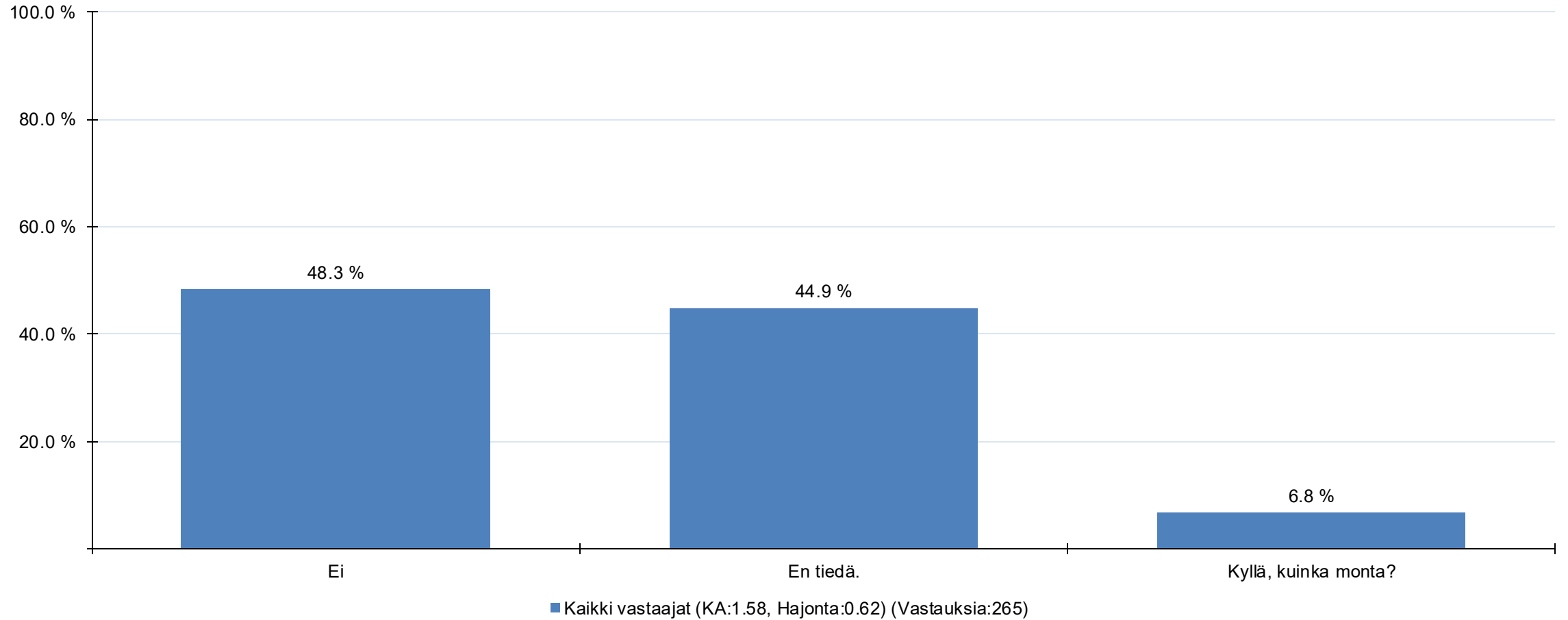
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

9. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön lomautuksia? - Kyllä, kuinka monta henkilöä? (Kaikki vastaajat)

- arviolta 3-4
- Lomautukset jatkuvat toistaiseksi.
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön irtisanomisia?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön irtisanomisia? - Kyllä, kuinka monta? (Kaikki vastaajat)

- en tiedä
- Yhteensä noin 150, joista omaan yksikköön kohdistuu ehkä enintään 5.
- En osaa sanoa
- arviolta 2
- Ei vielä tietoa
- 10
- 1
- en voi tietää, olen rivityöntekijä
- en tiedä, yt-neuvottelut ovat menossa
- 1
- 120
- 2

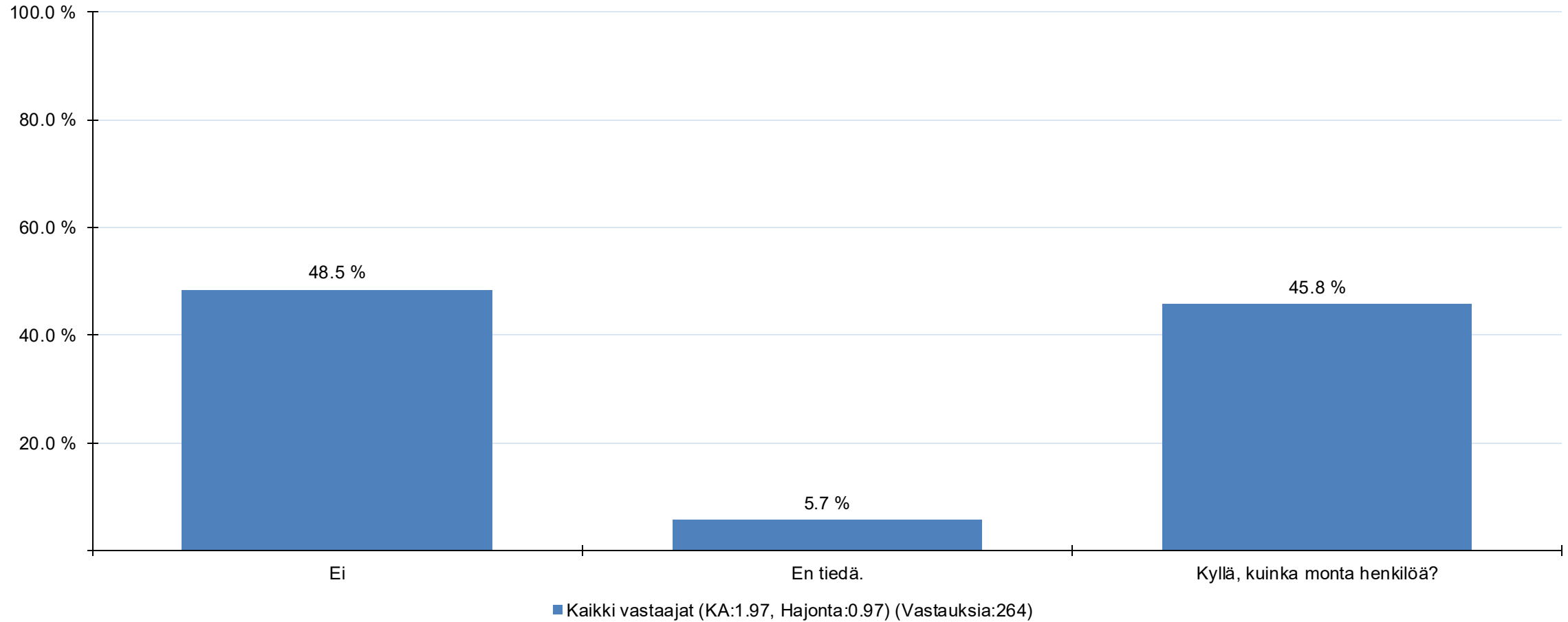
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

10. Onko työpaikallasi tulossa henkilöstön irtisanomisia? - Kyllä, kuinka monta? (Kaikki vastaajat)

- en tiedä, ei julkistettu
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 3
- 1
- 3
- 5
- 1-2
- 1
- 2-3
- 7
- 1
- 1
- 1-2
- En osaa sanoa, se koskee muita yrityksen osastoja

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 4
- 2
- 2
- 30
- 1
- 1
- 1
- 3
- 1
- 1
- 2
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 1
- 1
- 6
- 1
- 1
- En ole varma.
- 1
- 3
- 5-10
- En tiedä. Työntekijöitä on ~2000, kaupunkiympäristön toimialallakin yli 400
- 2
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 10
- 1
- muutama, en tiedä tarkkaan
- 2
- 1
- 1-3 yhdyskunnan/teknisen toimen alalta
- 2
- 4-5 henkilöä tuli yrityskaupan mukana
- 1 + hänen mukanaan yrityskaupassa tulleet 4 hlöä
- 1
- en osaa sanoa
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 5
- 3
- 2
- 5
- 3
- 4, tosin ei uusia vakansseja. Yksi vapautui eläköitymisen myötä ja loput sijaisuuksia.
- Jonkin verran
- 1-5
- 2
- 3
- 2
- 2 pääsuunnittelijaa

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 3
- 1
- 4
- 1
- 1
- Vaikea sanoa määrää, koska työpaikallani työntekijöitä on vähän yli 3500; en tunne kokonaistilannetta
- 1
- en tiedä, ei julkistettu
- 2 ja enemmänkin otettaisiin mutta jos muualla on lomautuksia niin rekryä ei saa tehdä.
- 2
- 1
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 4
- kesätyöntekijä oli, arkkitehtipiskelija
- 1 kaavoitukseen + 3 tekniselle (infra)
- 4
- 3
- 2
- 3
- 1
- 2
- 2
- 3
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 3
- 3
- 2
- 2
- 1
- 1
- en tiedä
- yksi opiskelija avustaviin suunnittelutehtäviin
- 1
- 1
- 4
- 2

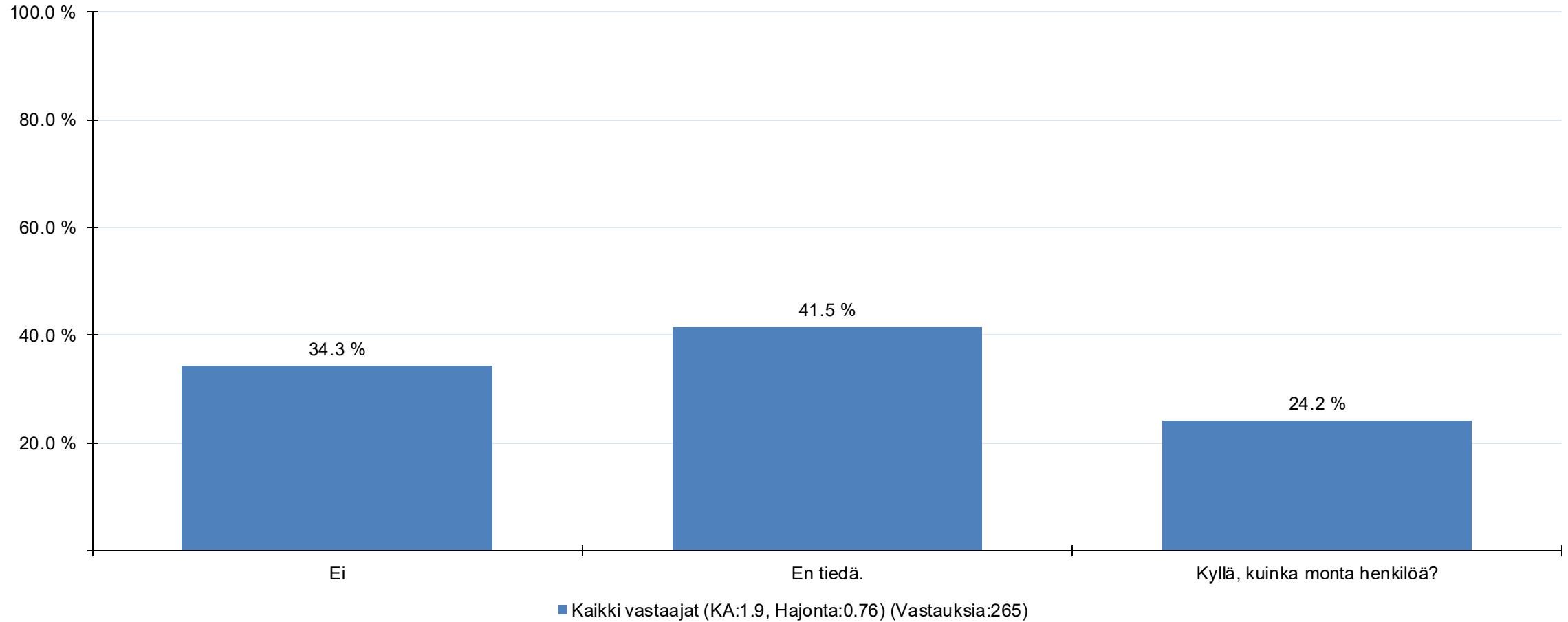
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

11. Onko työpaikallasi rekrytoitu lisää työntekijöitä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 2-3
- ei meidän osastolta, en osaa sanoa määrää
- En tiedä kuinka monta
- 1
- 2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 3
- 1-2
- 1
- 1-2
- 1-2
- 1-2
- En osaa sanoa, se koskee muita yrityksen osastoja
- 2
- 300
- 1
- 2
- 1-2

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 1
- 1
- 1
- En ole varma.
- 3
- 1
- En tiedä. Harkiten eläkkeelle jäävien tilalle.
- 1
- 2
- 2
- 1
- 1 Pääsuunnittelija

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 1
- 1
- 1
- 1-5
- 2
- 1
- 1 uusi vakanssi omassa yksikössäni
- 5 kun lomautukset on saatu päättymään
- 1
- 2
- 3
- 1

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- Vaikea sanoa määrää, koska työpaikallani työntekijöitä on vähän yli 3500; en tunne kokonaistilannetta
- 2-3 mutta kts. kohta 11
- 1
- 1
- 1
- 1 yleiskaavoitukseen
- 3
- 1
- 1
- 5
- 1-2
- 2

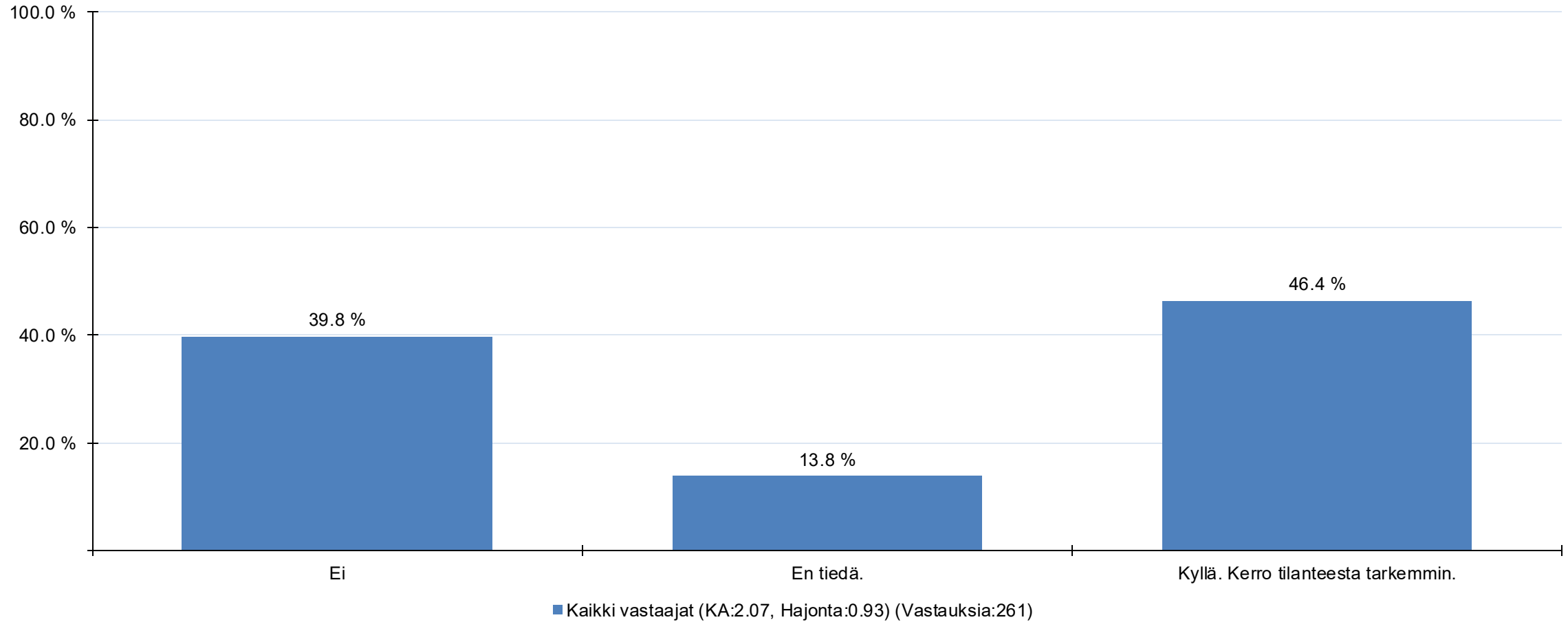
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

12. Ollaanko työpaikallasi aikeissa rekrytoida lisää työntekijöitä lähitulevaisuudessa? - Kyllä, kuinka monta henkilöä?
(Kaikki vastaajat)

- 1
- En tiedä
- 4

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Rakennuskustannusten nousu on lykännyt lukuisia hankkeita.
- Lähes kaikki jäissä
- siirretty aloitusta
- Lupakäsittelyn hitauden takia
- markkinaoikeuskäsittely
- Useassa hankkeessa viivästymistä tai peruutuksia
- kokonaan jäissä koska rakennusliike on myös lomauttanut/irtisanonut
- Rakennusvalvonnan vaatimusten ja tilaajan muutostoiveiden takia
- Hallituksen ARA-rahoitusta koskevat päätökset ovat vaikeuttaneet hankkeiden rahoitusta.
- Suhdanteen vuoksi hankkeet eivät ole edenneet
- lopullinen hankintapäätös viivästynyt
- Hanke ei lähde liikkeelle ennakkomarkkinoinnin vähäisen kysynnän / valituksen vuoksi. Viivästykset eivät tosin vaikuta omaan työtilanteeseeni

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- muutamia konsultointityötä joita tarjottiin on ollut seisona.
- Johtuen rakentajien ja kiinteistöjen omistajien taloudellisista asioista. Esim. maankäyttö- ja kaavoitusmaksujen suuruus on koettu haasteellisina. Viivästymisiä on myös aiheuttanut kiinteistön omistajien ja kaupungin väliset näkemyserot hankkeiden suuruudesta (kuinka paljon kerrosneliömetrejä voidaan sallia ja rakentaa).
- rakennusalan suhdannetilanne vaikuttaa hankekaavojen etenemiseen
- Aloitukset viivästyneet useammassa projektissa, projekteja pistetty jäihin, rakentaminen ei ole käynnistynyt
- Hankkeet etenevät pienissä paloissa; tehdään joku vaihe ja sitten odotetaan päätöksiä tms.
- Taloyhtiöiden remontteja on viivästynyt mm. liian korkeiden urakkahintojen ja uudelleensuunnittelun takia.
- Lähtötietojen saaminen on viivästynyt
- Kaavoja pysähtynyt, koska ei edellytyksiä toteuttaa tässä suhdanteessa
- Puuttuvia lähtötietoja
- useimmissa hankkeissa viivästyksiä tai seisautuksia
- kaikissa projekteissa sattuu kaavoituksessa viivästystä. se on normaalia.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- yksityiset hakijat jarruttavat hankkeitaan, eivätkä halua sitoutua niihin
- Useat projektit eivät lähde käyntiin koska tilaaja odottaa parempia aikoja
- Kyllä, mutta ei enempää kuin tavanomaisesti
- Päätöksenteon vaikeus kunnassa, kunnan kiireiden johdosta tulleet viivästykset
- Aloitukset siirtyneet ensi vuoden alkupuolelle.
- Jo suunnitellut hankkeet eivät käynnisty. Kysyntä heikkoa, kannattavuus muuttunut suunnittelutilanteeseen nähden.
- aloitus viivästyi 3kk.
- asemakaavahakemuksen tehneen tahon suunnalta työ ei ole edennyt johtuen rakentamisen hiljaisesta tilanteesta
- Aloitusajankohdan lykkäämistä
- Hankkeiden rahoitusjärjestelyt takkuavat.
- Kaavoitus, Luvitus ja Varke "pullonkauloja"
- Varke-rahoitukseen liittyviä esteitä

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Investointipäätös viivästynyt
- Hankkeiden suunnittelu ei etene.
- Rakennusyhtiöt ovat viivytelleet hankkeiden aloittamisen kanssa ja halunneet tinkiä kaikesta.
- Rakennusyhtiöt hidastaa kaavoituksen etenemistä.
- Uudelleenkilpailutuksia, käyttäjän tarpeiden muutoksista aiheutuneita viivästymisiä
- hankkeiden käynnistyminen venyy, joissain tapauksissa yli 2 v.
- datapuolen hankkeet elävät voimakkaasti. muut hankkeet eivät välttämättä lähde ollenkaan liikkeelle, mutta lähtiessään ovat sentään tasaisempia. (datahankkeet ovat suunnittelijoille mielestäni jopa nöyryyttävää pompottamista)
- Rakennuslupia ei jätetä, koska tilanne epävarma.
- Konsultit ja muut palveluntarjoajat ylityöllistettyjä, koska yrittävät saada kaikki mahdolliset työt
- Ely-keskuksen virastomuutos lupa- ja valvontavirastoksi viivästyttää lausuntojen saamista, sekä viranomaisneuvotteluiden järjestämistä
- Aloituksia lyk'tty

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Asunto- ja rakentamissuhdanteet vaikuttavat kaupunkisuunnittelun toteutuksiin.
- epävarmuutta tilaajan puolelta hankkeen kannattavuuden suhteen
- hankkeita seisoo suhdanteen vuoksi
- taloussuhdanteiden takia kaavoitushankkeita mennyt jäihin
- projektien lykkäytymisiä
- Valtion tuen poistuminen vuokra- ja erityisasumishankkeilta, vuokra-asuinhankeiden rakennuskustannus- ja kannattavuusongelmat.
- investointipäätökset viipyvät ja kilpailutuksista on enemmän valituksia kuin aiemmin
- Viivästymiset johtuneet lähinnä yllättävistä tekijöistä ja selvityksistä, sekä organisaation hitaudesta
- Haetaan lupia hankkeille, jotka eivät kuitenkaan etene toteutukseen.
- Hanke pysähtyi johtuen luonnonsuojeluun liittyvän selvityksen puuttumisen johdosta
- Päätöksiä on odoteltu
- Rakennuslupavaiheen jälkeen odottelua

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Rakentamislupahakemuksia ei edistetä suhdanteen vuoksi
- En voi
- Normaaleja kaavoitukseen liittyviä lisäselvityksiä yms
- Osa ei ole edennyt
- Aloitukset jäissä
- Kehityshankkeiden rahoitus tökkii. Toimistohankkeet jäissä. Hilman kautta vaikea saada uusia hankkeita kun hintasota raivoaa.
- Rakennuslupa haettiin, mutta hanke ei ole vielä edennyt
- Asemakaavahankkeet hidastuvat, koska hankkeeseen ryhtyvän talousohjaus vaikeuttaa suunnittelua (ts. halutaan liikaa rakennusoikeutta ja/tai laadullisia heikennyksiä).
- Yksi hanke on siirtynyt eteenpäin ja suunnittelu on toistaiseksi keskeytyneenä.
- aloitusta lykätty
- Hankkeen pienentäminen kustannusten alentamiseksi

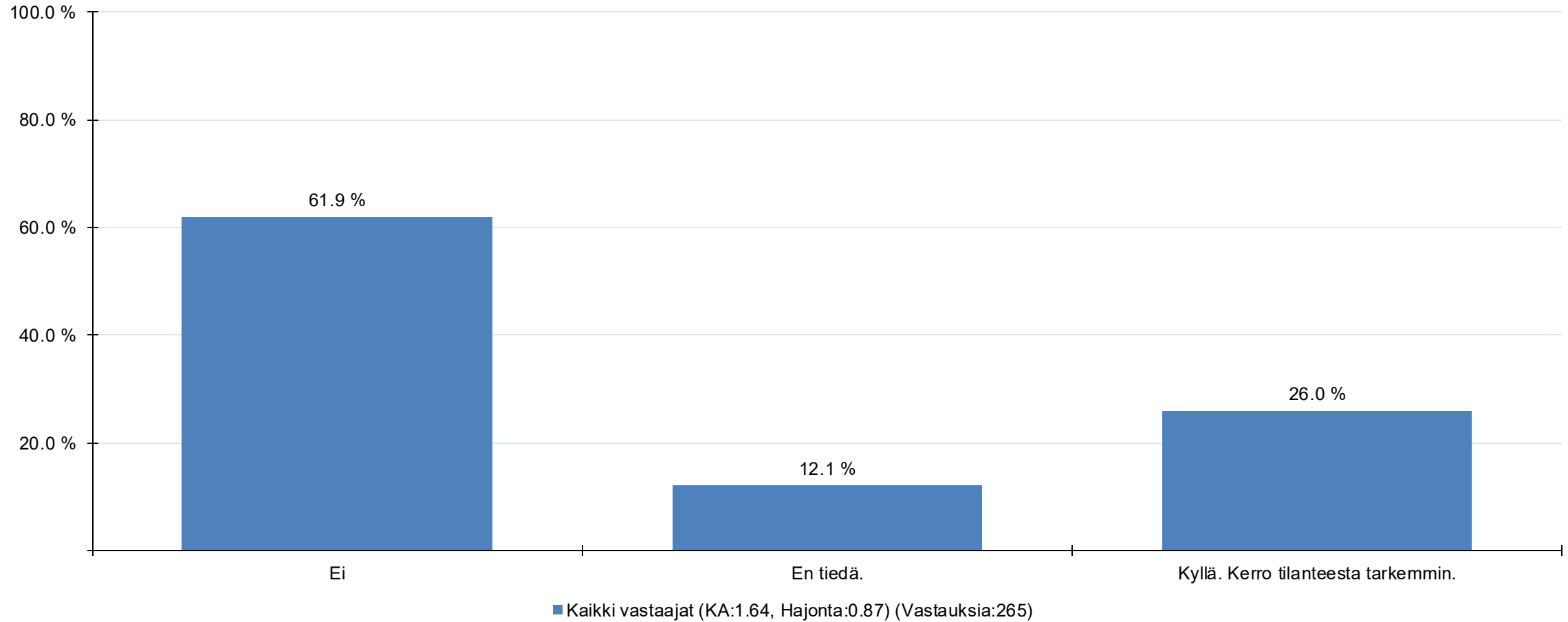
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

13. Onko hankkeissa/projekteissa, joissa työskentelet ollut viivästymisiä kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Tilaajat siirtävät aloituksia sovituista töistä.
- Toteutetaan myöhemmin.
- Kaavasuunnittelu viivästynyt. Jotkut kaavaprojektit eivät ole edes alkaneet, vaikka suunnittelusta sovittu.
- Hankkeet viivästyvät päätöksien takia, budjetit muuttuvat / pienentyvät

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Onko työtehtäviäsi/-hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Onko työtehtäviäsi/-hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Kustannukset ylittyneet kustanusarviossa ja moni hanke on peruuntunut.
- Hankkeita peruuntunut tai odotellaan sopimusten umpeutumista
- Toimeksiannot menneet ohi
- Alkavaksi tarkoitettuja hankkeita on jäänyt lähtemättä
- rakennusalan suhdannetilanne vaikuttaa hankekaavojen käynnistymiseen
- Töitä luvattiin elokuulle, mutta projekti ei lähtenyt tarvittavan ripeästi liikkeelle
- Rakentaminen ei ole käynnistynyt tai hanketta ei ole aloitettu ollenkaan
- Yhden hankkeen piti alkaa kiireisesti syyskuussa, mutta edelleen se odottaa käynnistymistä. Kokonaan se ei ole peruuntunut.
- Pientalohankkeita on pysähtynyt tarjouskyselyvaiheeseen
- joitakin hankkeita keskeytetty kokonaan
- tilaajat ovat peruneet hankkeita
- Suunnittelu toteutuu, mutta rakentamista viivästetty yhdessä hankkeessa.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Onko työtehtäviäsi/-hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Kunnan päätöksenteossa ei aluetta lähdetäkään edistämään kaavaksi
- hanke ei ole edennyt rakentamisen hiljaisesta tilanteesta johtuen
- Siirretty toisiin tehtäviin ja tehtäviä otettu pois, jotta ei syntyisi kilpailua tietyille yksityisten hankkeille
- Suunnittelukiello urakkalaskennan ajaksi
- ex-ARA-ja ASO hankkeet jäissä hallituksen politiikan vuoksi
- datahankkeita ks ylempi vastaus
- Hankkeita on jäädytetty mm. investointikieltojen takia.
- Investointeja siirretty tuleville vuosille.
- hanke ei ole lähtenyt liikkeelle
- Vrt. edellä
- osa hankkeista ei ole alkanut
- Hanke ratkaistiin ilman asemakaavoitusta

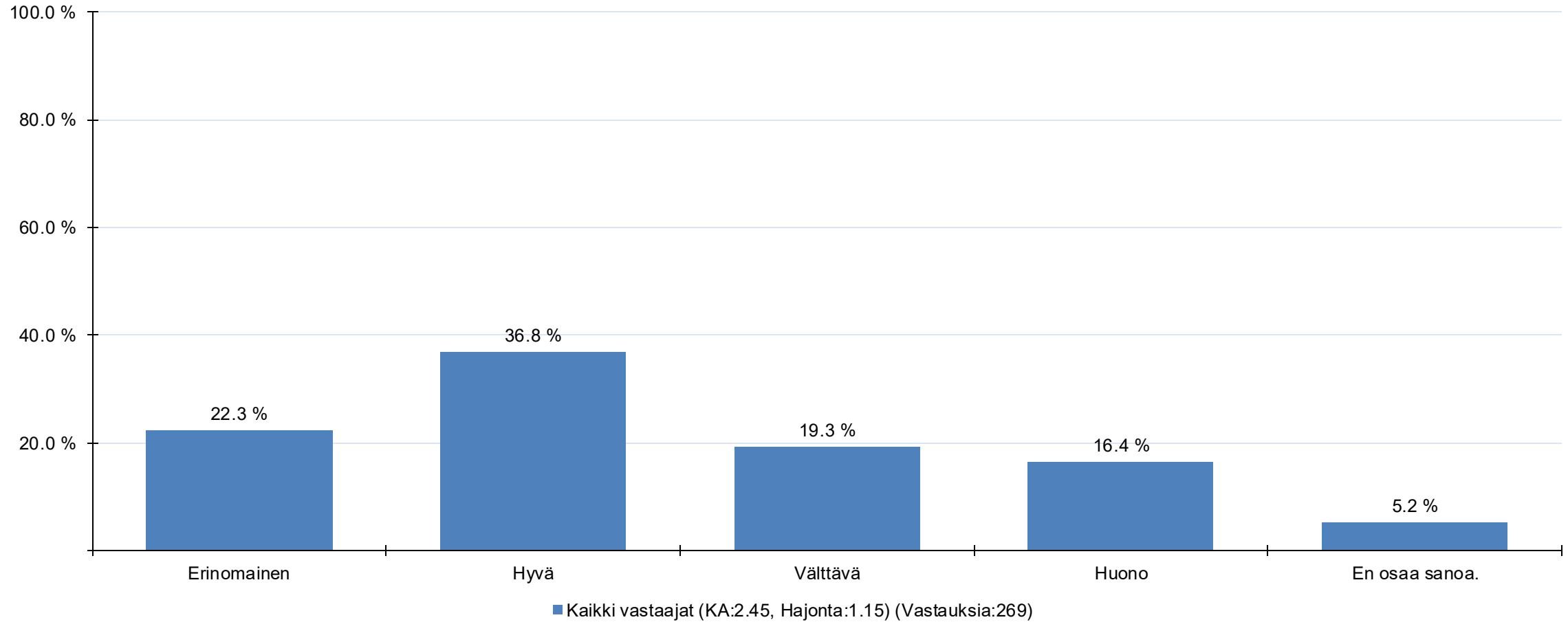
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

14. Onko työtehtäviäsi/-hankkeita peruuntunut kuluneen 6 kuukauden aikana? - Kyllä. Kerro tilanteesta tarkemmin. (Kaikki vastaajat)

- Hanke on siirretty hamaan tulevaisuuteen. Tulevan rakennuksen sijainti on epäselvä
- Päätöksiä on odoteltu
- Aurinkovoimala-alue on holdissa
- Hankkeita mennyt jäihin (tuulivoimahankkeita)
- Hakemuksia on peruutettu
- Kiinnostavia ja suuria kehityshankkeita menee jäihin, kun hankkeille tai edes suunnittelulle ei saada rahoitusta.
- lykätty
- Ollaan varovaisia/ rahat loppu
- Yhden peruskorjausta ja uudisrakentamista yhdistävän hankkeen toteutettavuus on epävarma.
- Jos tarjottu projekti viivästyy yli vuoden, niin meidän näkökulmasta se on peruuntunut.
- Asiakas perui muutosneuvotteluiden takia

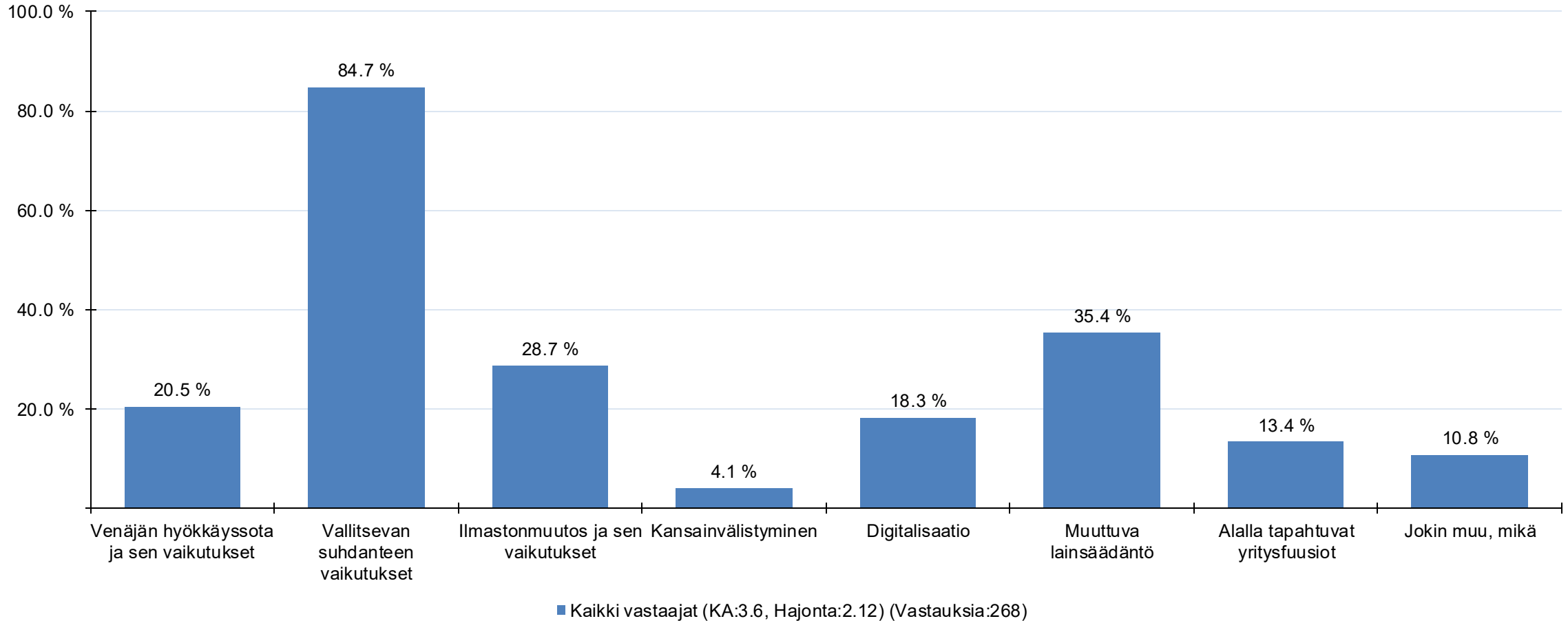
SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

15. Millaiseksi arvoit työtilanteesi / töiden riittävyyden alkuvuonna 2026?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

16. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä toimialallesi?

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

16. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä toimialallasi? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Muuttoliike suuriin kaupunkeihin, erityisesti pääkaupunkiseudun kasvu, luontokadon torjunta & uusien työkalujen haltuunotto (ekologinen kompensatio, alueellinen viherkerroin yms)
- Rakennusalan heikko tilanne
- ikärasismi
- valtion rahoitus
- alan muuttuvat standardit ja sovitut toimintamallit murenevat. ei voi luottaa enää ihmisiin
- Talouden tiivistyminen ja budjettihöyläykset
- valtion nykyinen & jatkuva leikkaus- ja sopeutuspolitiikka ja näiden aiheuttama arvopriorisointi ja tulevaisuuskuva(mitkä asiat eivät enää ole niin tärkeitä/mahdollisia)
- Yleinen apaattinen ilmapiiri
- Referenssit
- Hallituksen päätökset asuntotuotantoon.
- Pätevyudet

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

16. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä toimialallasi? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Etäterve kilpailu, hankintojen kilpailuttamattomuus
- Ara:n muutos Varkeksi (organisaatio- ja tehtävämuutos). Varken määrärahojen pieneneminen.
- Luontokato, kasvanut kiinnostus LUMO-asioita kohtaan.
- Hallituksen muuttuva asuntopolitiikka
- Valtion rahoitus
- toimistojen johtohahmot kilpailuttavat itsensä ja muut toimijat maanrakoon. Alalle tarvitaan ehdottomasti kilpailutusten järkevöittämistä, painopisteen siirtoa laatuun ja alarajat minimihinnastolle! Emme muuten pääse ikinä palkkakuopasta ja lamasta eteenpäin.
- Koulutuspolitiikka ja yliopistorahoitus; hybridityö
- Valtionhallinnon säästötoimet ja jatkuva epävarmuus, kiristynyt tunnelma firmassa
- Julkisen talouden kiristykset, asehankinnat jne.
- Valtion korokotukivaltuuksien ja avustuksien vähentyminen.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

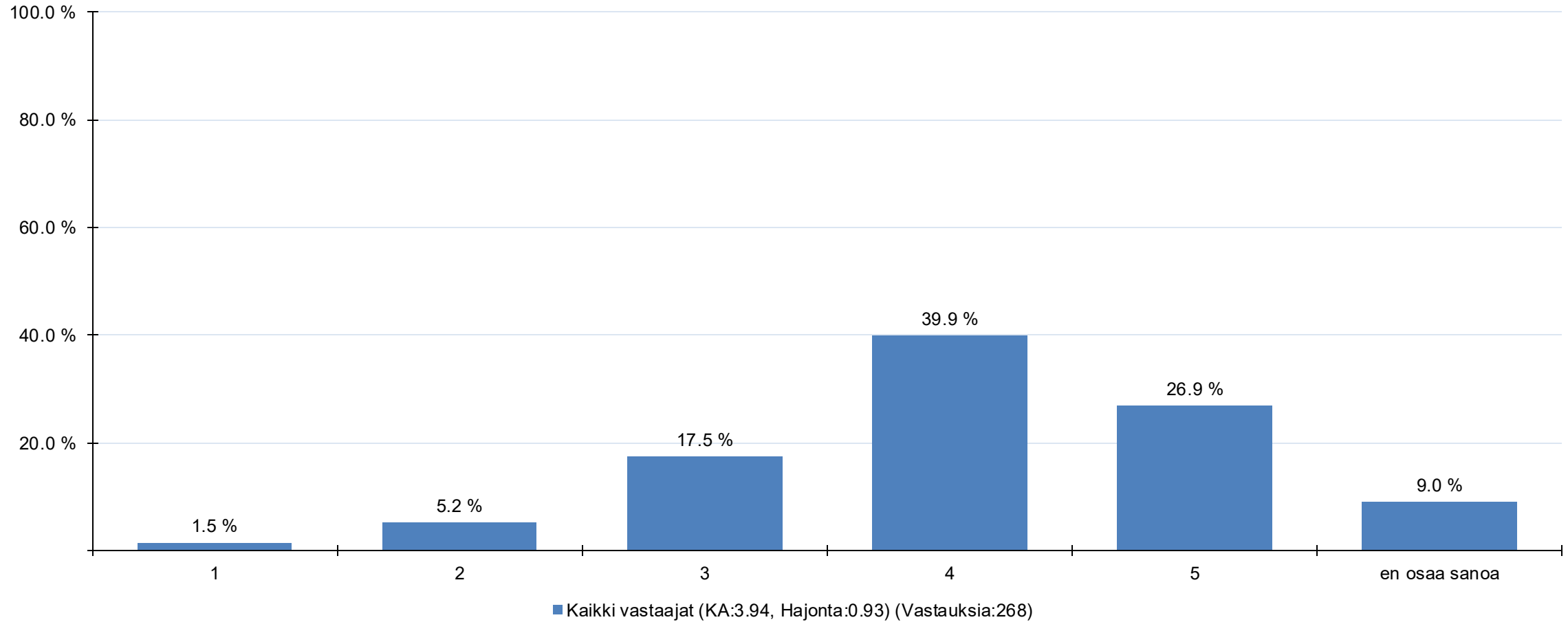
16. Mitkä ovat suurimmat muutosajurit tällä hetkellä toimialallasi? - Jokin muu, mikä (Kaikki vastaajat)

- Hankintamenettelyt ja vaatimukset tekevät suunnittelun tarjoamisen lähes mahdottomaksi. Toimistolla saattaa olla todella vahvaa näyttöä haastavistakin hankkeista, mutta viiden vuoden aikaraja yhdistettynä esimerkiksi hankkeen kokonaishintaan torppaa mahdollisuudet. Ainoastaan verkottamalla muiden toimijoiden kanssa (insinööritoimistot, rakennusliikkeet ym) voi jotenkin ylittää kohtuuttomat hankintarajaukset. Tällä tulee olemaan radikaali vaikutus ammattikuntaan ja rakentamisen / ympäristön laatuun.
- Pelon ilmapiiri maailmalla, varovaisuus ja kuntien talousahdinko
- kaupungin keskustan suuret muutoshankkeet, ja sen eteneneminen
- Urakkahankinta kauppa, käyttänsuunnittelun ohjausta ei ole, koska käyttäjä saa toivoa mitä vaan- ARK korjaa ja korjaa suunnitelmiaan.
- Ai
- Poliittiset päätökset sekä valtakunnan että kaupungin tasolla.
- Kaupungin kiristynyt taloustilanne.
- raitiotien suunniteltu laajentuminen työpaikan kaupunkiin vaikuttaa positiivisesti

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus

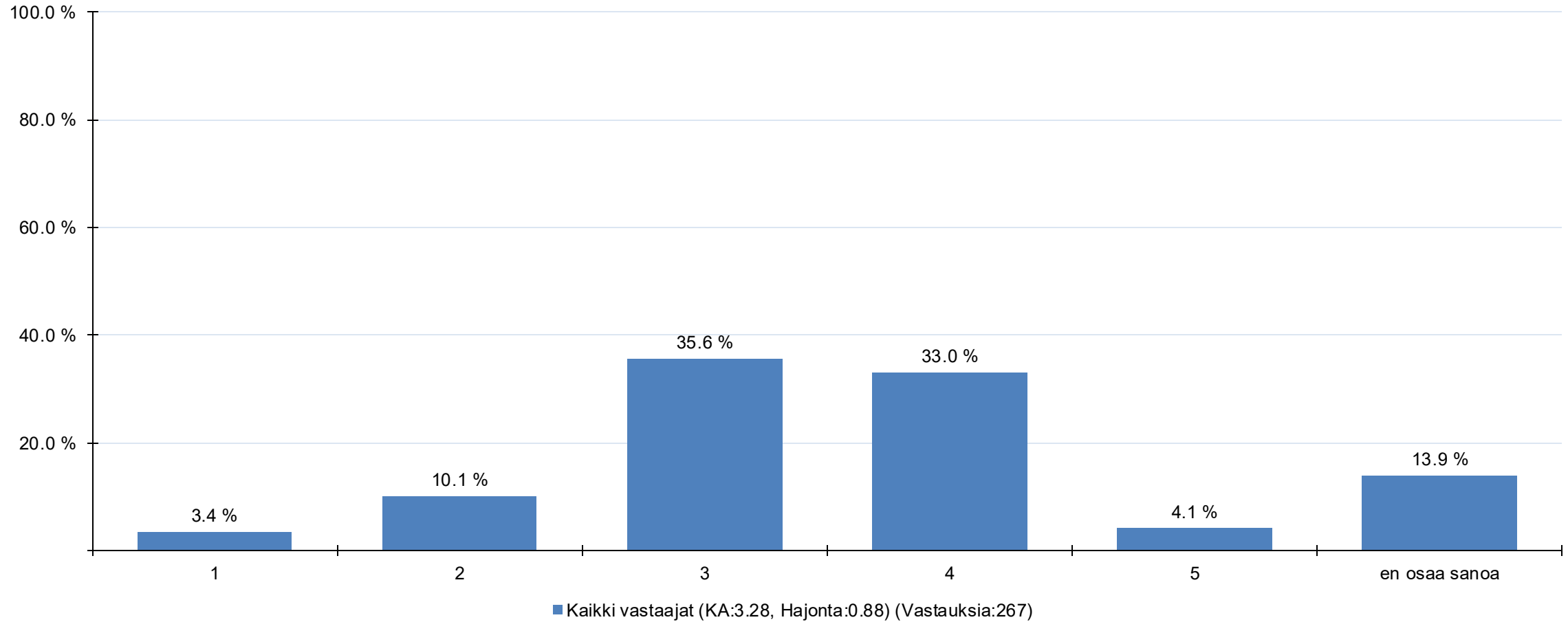
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Alan koulutustarjonta ja työelämän vastaavuus (ml. täydennyskoulutus)

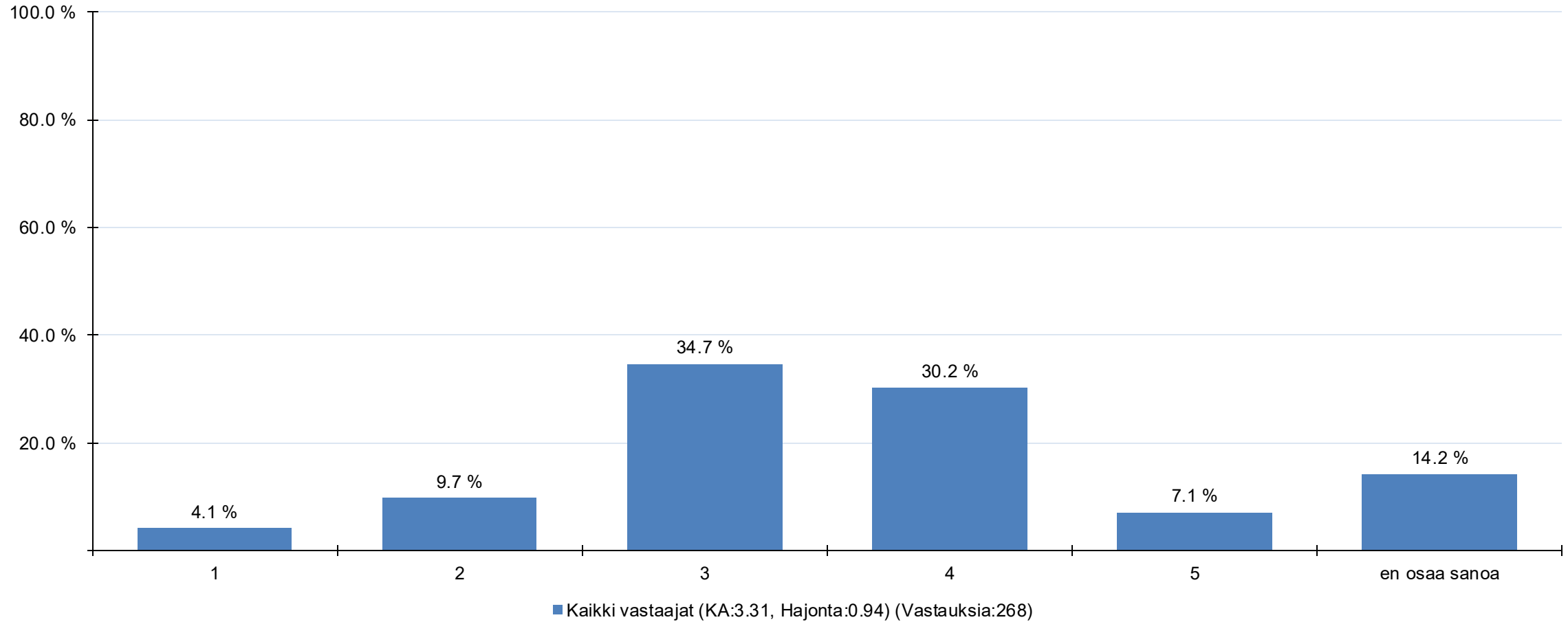
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Työehtosopimukset / työlainsäädäntö

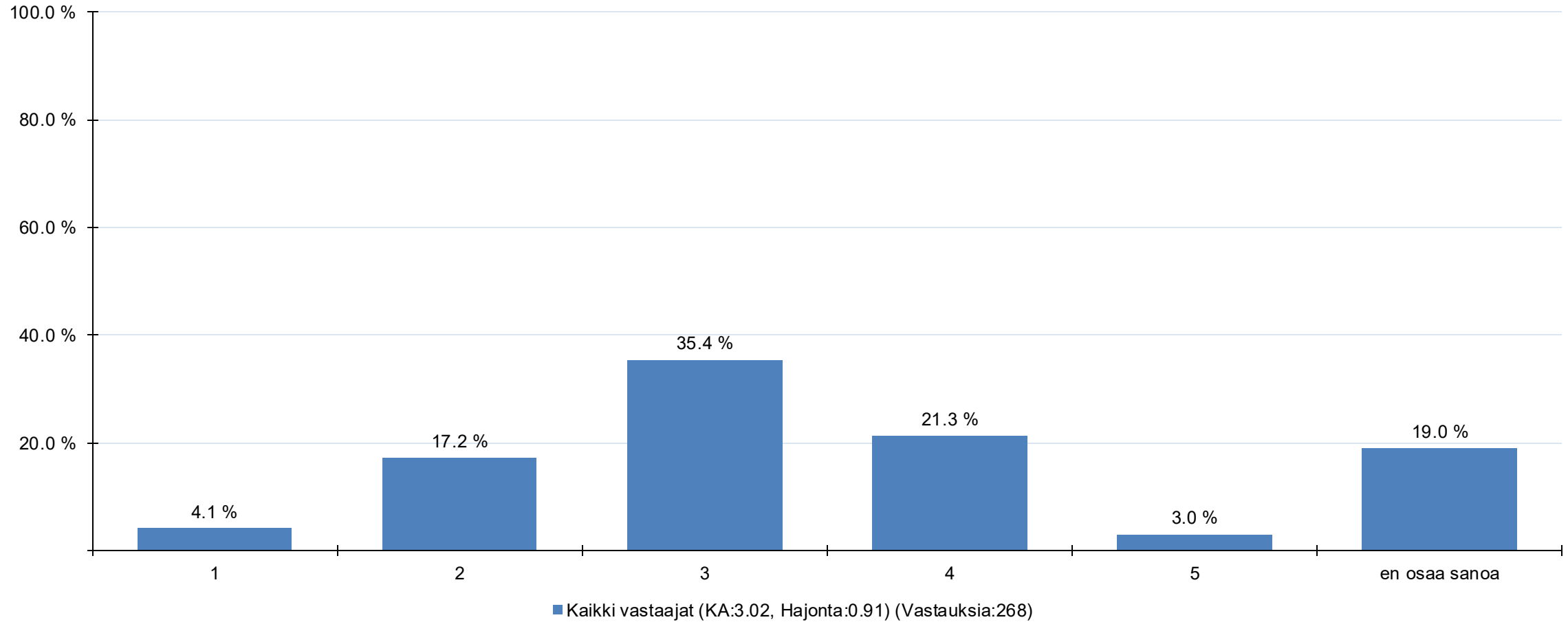
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Alaa koskeva tutkimus- ja kehitystyö

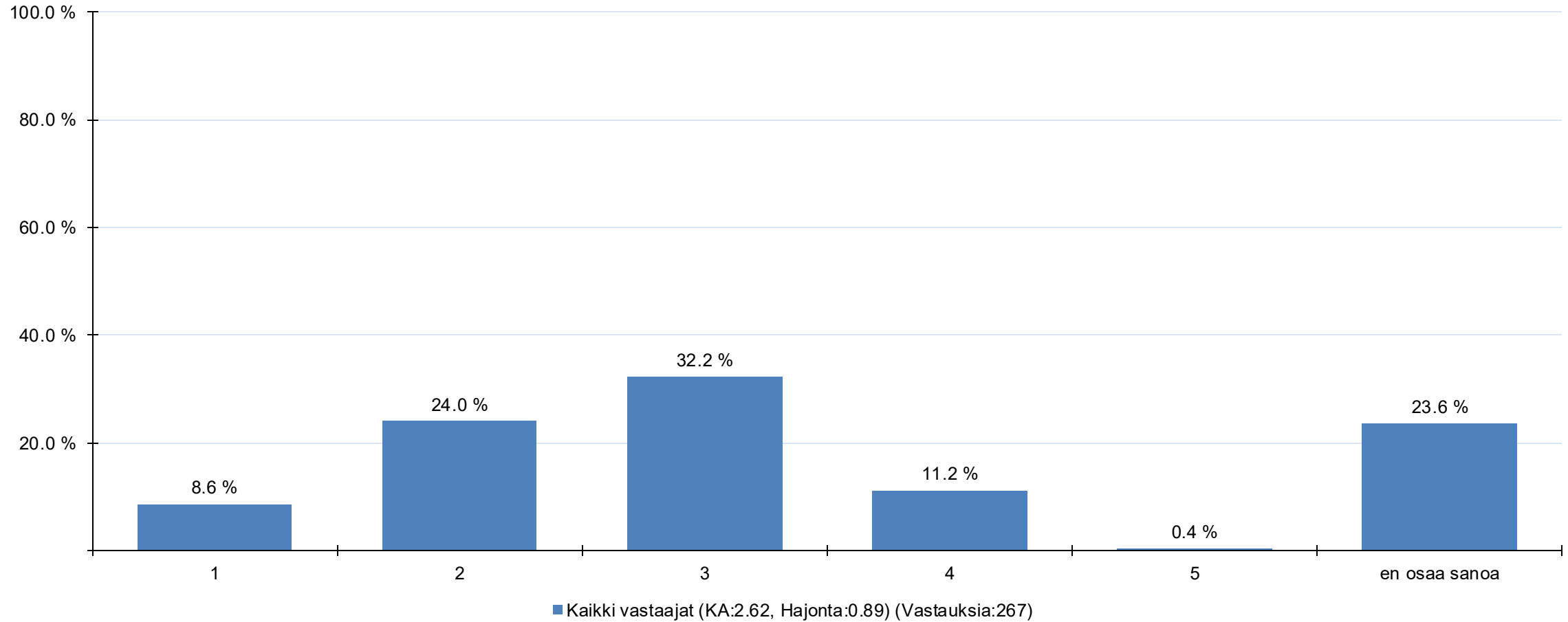
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Markkinoiden toimivuus / kilpailuneutraliteetti

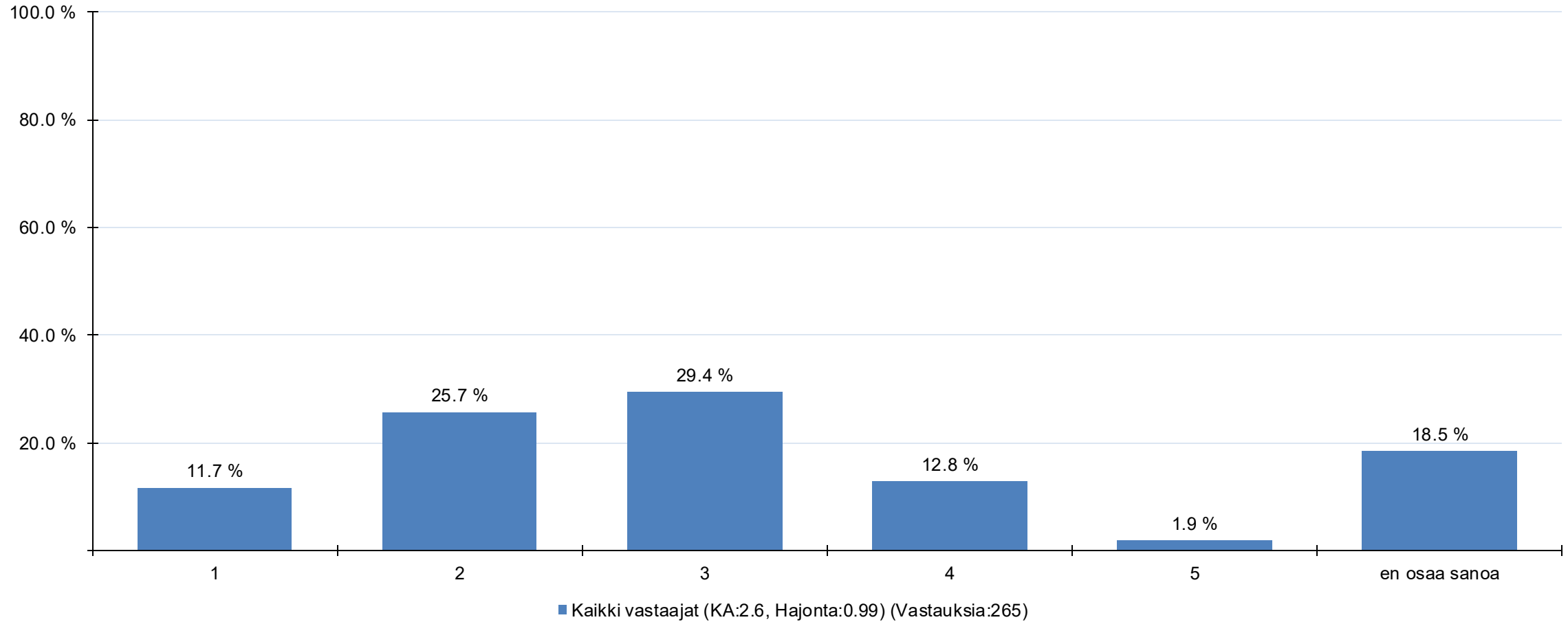
(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

Julkisten hankintamarkkinoiden (valtio, kunnat) toimivuus ja hankintayksiköiden toiminta

(1 = 1 = huono, 5 = 5 = erinomainen)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Ei kauheasti
- En
- Työpaikka- ja teollisuushankkeita näkyy kaavoituksessa, asuntohankkeita toistaiseksi vielä hyvin vähän
- En.
- Erilaisia kyselyitä on alkanut tulla aiempaa enemmän.
- Pitkään jäissä olleita kerrostalohankkeita ja muita isompiabankkeita on lähtenyt liikkeelle/edistynyt jälleen.
- Sain töitä eli kyllä ehdottomasti!
- Asuntokohteissa lievää piristymistä, rakentajat ainakin yrittävät saada kohteita alulle.
- En ole huomannut. Isoja kaavoitushankkeita lopetetaan ja uusia ei aloiteta juurikaan.
- En
- -
- En.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- En
- Tarjouksia enemmän
- Jos eräs projekti lähtisi, siihen pitäisi rekrytää lisää työntekijöitä.
- Ei mitään
- en, mutta odotukset on hyvät
- En
- En
- Hienoisia merkkejä positiivisen ajattelun lisääntymisestä on, mutta realisoituminen näyttää viivästyvän koko ajan.
- Eipä juuri ole (vielä) näköpiirissä.
- -
- Vähemmän. Mahdollisista merkeistä keskustellaan kuitenkin tiiviisti. Toisaalta näköalani on lyhyt, olen toiminut tehtävässäni vasta 4 kk.
- En ole havainnut.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- ei vielä
- En ole
- Vapaarahoitteisten asuinkehtien rakentaminen on käytännössä nolissa (Pohjois-Savo).
- Pikkuhiljaa investointeja tullut eri teollisuudenaloilla. Ei vielä mitään käänteentekevää.
- En ole
- En
- Mm. asuntokohteita lähtee liikkeelle tauon jälkeen. Ylipäättään uusia hankkeita käynnistyy nyt.
- EN
- ei toistaiseksi
- En ole.
- En erityisesti. Opiskelijoilla on yhä haasteita työllistyä alalle sekä opiskelun ohessa että opintojen lopuksi.
- Välillä oli pitempään (pari vuotta) vähemmän suunnittelutöitä, viimeisten kuukausien aikana parempi tilanne (mutta tulevaisuus epävarma)

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Heikkoja.
- en ole havainnut
- Julkinen puoli vetääjossainmäärin
- Työkanta parantunut
- Kyllä. Tilanne on paljon parempi kuin keväällä 2024. Kesän jälkeen näytti oikein hyvältä, mutta nyt on taas hiljenemistä.
- En
- En ole.
- Tilaajilla on ollut pienemmät budjetit, millä projekteja tilataan.
- Kyllä, mutta töitä tilataan enenevässä määrin (tilannetta hyödyntäen) halvalla ja nopeasti. Aikataulut pakotetaan nopeiksi ja projektit entistä lyhyemmiksi, niin ettei töitä ehdi tehdä syvällisesti ja kunnolla.
- en ole vielä havainnut, nyt vaikuttaa ennemmin että kuoppa yhä syvenee, kun laskusuhdanne kestänyt pitkään
- en mitään. huonompaa koko ajan. ikärasismi lisääntyy, tarjouspyynnöissä kohtuuttomia aikarajoja- eikä mitään kokemusta lasketa eduksi jos se on 5v. vanhaa. vain juuri päättyneet työt merkkäavat. yleiskaavoja ei kovin usein parissa vuodessa saa läpi.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- jonkin verran enemmän kiinnostusta uusien hankkeiden edistämiseen
- Neuvottelujen lisääntyminen - kaavakehittäminen, tontinluovutus
- -
- En, tosin alkusyksystä tuli enemmän tarjouspyyntöjä toimistolle kuin viime syksynä (jolloin niitä ei tullut juuri mitään), mutta emme saaneet töitä. Joku polki hinnat vielä alemmaksi, eli kilpailu töistä on todella kovaa.
- En
- Julkisen sektorin hankesuunnitelmia on tehtävänä.
- En
- en ole
- Ei
- Jotkin hankkeet ovat aktivoituneet
- En ole havainnut

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- En minkäänlaisia.
- En ole
- Rakennuttamisen tarjouspyynnöt lisäänty.
- Tilanne on säilynyt hyvänä ja pitkälti ennallaan
- En, jopa huonompaan / yhtä huonoon suuntaan. Uusia irtisanomisia ja paljon määräaikaista suhteita, joille ei varmuutta jatkosta
- en, asuntokaupassa ei näy merkittävää muutosta ja valtion tukemaa asuntorakentamista ollaan ajamassa alas ennen kuin markkinavetoinen tuotanto käynnistyy
- En
- Tosi pieniä. Vaihteleva tilanne
- Pienempiä asuntokohteita rakennetaan, mutta niitä on kai rakennettu läpi laman.
- Enpä juuri.
- En
- En

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Ei ole näkynyt merkkejä paremmista suhdanteista.
- En ole havainnut merkkejä tilanteen parantumisesta. Pikemminkin päinvastoin.
- En juuri.
- varovaisia merkkejä, mm. gryndiasuntu puolen tarjouspyynnöt. Hinnoilla kilpailu muutenkin kerittäin kovaa.
- en.
- En toistaiseksi
- Ei kovin selviä muutoksia parempaan, mutta ehkä joo parempaan päin tilanne yleisesti menossa.
- En ole.
- Pieniä piristymisen merkkejä, jotain hankkeita on lähtenyt liikkeelle.
- En
- -
- Työtilanne toimistossamme on huonontunut/hiljentynyt kesän 2025 jälkeen.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Jokin hanke on käynnistynyt.
- Lieviä paranemisen merkkejä on ilmassa. Työhöni heijastuu yksityispuolen työtilanne ja siinä on pieniä virkoamisen merkkejä ollut aistittavissa suhteessa esim. tilanteeseen puoli vuotta sitten.
- En
- noh, pää pysyy pinnalla. hissukseen tulee uusiakin töitä pitämässä juuri ja juuri hommat pyörimässä.
- En
- En
- Toiveikkuutta
- Niukasti parantumista muualla kuin asumisen hankkeissa, jotka vilkastuvat hitaasti
- Olin alkuvuodesta lomautettuna 4 kk, kunnes sain töitä toisesta toimistosta. Nykyisessä toimistossa hommaa ok riittänyt, sillä keskitymme tutkimukseen emmekä suunnitteluun. Aikaisemmassa suunnitteluun keskittyvässä toimistossa saattaisin edelleen olla lomautettuna.
- datakeskusten paine aiheuttaa maankäyttö- ja suunnittelupainetta
- Saatujen urakkatarjouksien hinta-laatusuhde parantunut.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- en
- Muutama työpaikkailmoitus ilmestynyt
- Ei ole näköpiirissä.
- -
- En ole huomannut, tänä syksynä oli jo odotettu tilanteen helpottuvan, mutta eipä helpottunut. Meillä ei ollut tätä ennen tarvinnut lomauttaa, mutta nyt olemme osittain lomautettuna.
- Toistaiseksi ei ole ollut havaittavissa hirveämmin muutosta, käynnistyviä rakennushankkeita on muutama enemmän kuin viimevuonna, mutta voi mennä myös sattuman piikkiin kun puhutaan ihan yksittäisistä hankkeista.
- En ja valtion korkotukilainojen leikkaamisen myötä tulevaisuus näyttää entistä synkemmältä, sillä tällä hetkellä työpöydälle on vain ARA / VARKE -rahoitteisia kerrostaloja.
- Ehkä pientä valon pilkahdusta
- Olen pitkään kuvitellut näkeväni, mutta muutos antaa odottaa itseään.
- Olen kiinnittänyt huomiota että pitkää työhistoriaa omaavia arkkitehteja rekrytään taas. Tarjolla taas olisi ns normaalia enemmän alle 5v työkokemusta omaavia arkkitehteja. Eli en osaa sanoa onko tämä suhdanteen kääntymisen merkki vai viime vuosien tilanteen tuoma haaste.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Lomautuksia ei ole enää ollut, tosin ei tiedetä kuinka keväällä käy.
- Kyllä, sekä yritykset käynnistävät rakennusprojektejaan että asunto- ja palvelurakennushankkeita lähdössä liikkeelle, ovat hankkineet tontteja, ovat luvituksessa tai suunnittelu on käynnistymässä.
- Enpä juuri
- En
- En ole havainnut.
- Minut kutsuttiin lomautuksesta takaisin töihin syyskuussa
- En
- En, alaspäin mennään ja lujaa
- Hyvin pientä aktivoitumista maanomistajien suunnalta.
- Tulevaisuudessa alkamassa isompi projekti
- Ehkä vähän enemmän hankkeita luvituksessa, mutta saattaa johtua vuodenajustakin.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Jouduin lomautetuksi edellisestä työpaikastani huhtikuussa ja aloitin nykyisessä, elokuussa perustetussa toimistossa samassa kuussa. Pidän positiivisena merkinä uusien toimistojen syntymistä.
- Omaan taseeseen toteutetaan rakennuksia
- Valitettavasti ei hyviä uutisia tiedossa
- Projekteja on ollut riittävästi tänä vuonna
- En ole havainnut.
- Tarjouspyynnöt lisääntyneet
- En erityisesti
- Kyllä. Tilaajat tuntuvat olevan aktiivisemmin liikkeellä kuin esim. alkuvuodesta. Näkymä tulevaan silti samea.
- Tarjouskyselyjä aiempaa enemmän
- Toimistollamme ei ole havaittu parantumisen merkkejä, minkä vuoksi sain irtisanomisilmoituksen kuukausi sitten.
- En

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- En osaa sano.
- tänä syksynä vilkkaampaa kuin vuosi sitten.
- En ole
- Ei merkkejä.
- En
- Ei vielä.
- Korkotason vakiintuminen näkyy suurimman asiakkaamme pitkän tähtäimen näkymien selkeytymisenä.
- Uusia projekteja alkanut asuntorakentamisessa
- Itselläni on ollut töissä yleensä kiire ja olen joutunut kieltäytymäänkin työtehtävistä, jotta saan kaiken tehtyä. Suhdanne ei omalla kohdallani ole juuri näkynyt.
- Infra-alalla riittää töitä.
- -
- Kyllä jonkin verran. Kaupunkimme järjestämässä Rakentajien (rakennusliikkeiden) päivässä oli melko hyvin osallistujia.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

18. Oletko havainnut työssäsi suhdanteen kääntymisen/parantumisesta merkkejä? Mitä? (Kaikki vastaajat)

- Pientä parantumista on ollut havaittavissa, mutta tulevaisuus tuntuu epävarmalta.
- En

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- -
- Aika monet kaupunkisuunnitteluun liittyvät muutosajurit olivat tipahtaneet tuolta aiemmasta listasta. Samoin ilmastonmuutos loisti poissaolollaan, vaikka uutta normistoakin ollaan hiljalleen saamassa.
- Laaja-alainen konsulttitoimisto pärjää, kun löytyy helpommin referenssejä ja toimipisteitä on ympäri Suomea, ei tehdä pelkästään paikallisesti.
- Työmäärä kääntyyne kohtuuttomaksi toiminnan tehostamisen myötä.
- Arkkitehtikilpailut todella tärkeitä!
- Mitä kysynnän väheneminen ei saa tapettua, sen byrokratia tukahduttaa.
- Hintakilpailu on epätervettä. Alalla on hintahäiriköitä. Toiminnasta on todella vaikeaa saada kannattavaa.
- Valmistuin työttömäksi eikä näkyvässä ole, että saisin pian töitä -> taloudellinen tilanteeni ei salli odottaa arkkitehtitöiden löytymistä pitkään, joten epäilen, että olisin alalla enää viiden vuoden kuluttua.
- Safan jäsenyys on turha, enkä saa siitä mitään takaisin. Moni ystäväni/kollegani on lähtenyt
- Kehitys ei ole näkyvässä lähitulevaisuudessa. Olen aika pettynyt.
- hintakilpailu toimeksiannoista käy kovana, liian kovana. yritykset näyttävät tekevän laajasti tappiota, mikä on koko alalle huolestuttavaa.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Työttömyyden ja hämmöttävän eläkkeen vuoksi en voi tehdä mitään. Suomen lainsäädäntö ei mahdollista osa-aikaista työttömyyttä. Esim yritys on pidettävä pöytälaatikossa eläkevuosiin saakka.
- Tilanne on todella huono
- Hankintalain tulkinta ja konsultoinnin keskittyminen suuriin yksiköihin nostaa rakentamisen kustannuksia ja varsin tehokkaasti estää uusien toimijoiden tuleminen alalle.
- -
- Tiukat ajat näkyvät entistä tehokkaampana ja taloudellisempana rakentamisena. Tämä vaikuttaa esimerkiksi heikentävästi kaupunkikuvan laatuun.
- Kunta-alan tarpeita varten voisi koulutukseen ottaa enemmän siihen suuntautuvia opintokokonaisuuksia
- Lyhennetty työviikko alkoi 10.11. Paremmasta ei tietoa.
- Olen vaihtanut suunnittelutoimistosta yliopistolle, jossa on vakaammat näkymät ja eri lainalaisuudet kuin toimistossa. Yksi syy vaihtoon oli kyllästyminen ja toistuvat henkilöstön burnoutit huonon johtamisen seurauksena, mutta samalla myös suunnittelupuolen epävarmuudet ja lomautukset. Kysymys 17. ei mielestäni vastannut ollenkaan alaani, joten en vastannut siihen.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Työmaille ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on heikkoa ja rakentamisen laatuongelmat isoja. Ilmastomuutosta ja kestävyysnäkökulmia ei oteta lähimainkaan tarpeeksi huomioon. Isot kilpailutukset ja "yhden talon" sopimukset heikentävät mahdollisuuksia pienille toimistoille ja myös tekevät hankkeista raskaampia. En pidä tätä kehitystä ja yritysten fuusioitumista ollenkaan hyvänä ja se heikentää markkinoiden toimivuutta / aitoa kilpailua. Lainsäädännön muutokset eivät ole kaikilta osin lainkaan hyviä. Työehtosopimuksilla ja huonoilla palkankorotuksilla sahataan omaa oksaa. Arkkitehtien palkat ja arvostus ovat jääneet jälkeen insinöörialoista, ja arkkitehtien vaikuttavuus hankkeissa on huono.
- Suunnittelun hintaa on painettu tässä vallitsevassa tilanteessa todella alas. Moni tarjoaa työtä hinnalla, jolla työtä ei pysty tekemään. Saman aikaisesti lainsäädäntömuutos tuo tehtäväkenttään lisää tehtäviä, eikä niitä pysty sisällyttämään suunnittelupalkkioihin. Lainsäädäntömuutoksen osalta ala on hankalassa tilanteessa. Osa lainsäädännöstä ja asetukset ovat valmistuneet aivan viime tipassa, eikä näin ollen rakennusvalvontojen ohjeistukset ole valmiita. Vuoden vaihteen jälkeen on hankalaa tietää, esim. millainen tietomalli lupaan tarvitaan, ja kuinka sitä tarkastetaan. Valmistautuminen on siis hankalaa. Itse olen töissä isommassa toimistossa, jolla on jonkin verran resursseja asian selvittämiseen ja kehittämiseen, mutta en tiedä, kuinka pienet toimistot tästä selviävät. Yleinen taloudellinen tilanne vähentää varmasti kaikilla kehitykseen käytettävissä olevia rahoja.
- Referenssit vanhenevat liian nopeasti ja usein tarjouksiin vaadittavat referenssit on liian tiukasti määritetty.
- Asemakaavoituksessa pitäisi ohjata rohkeammin rakentamista ympäristöystävällisemmäksi. Haasteena on rakentamisen hinta ja se, etteivät hankkeet löhde rakentumaan.
- Tekemistä on hieman liikaa koko ajan. Lisähenkilöresursointi on selvityksen alla.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Mielestäni alan ja sen näkyvien tai ryhmiä edustavien toimijoiden yhteiskunta- ja tilanneanalyysi ei ole riittävästi yhteydessä mm. ajankohtaiseen yhteiskuntatieteelliseen, työelämä - ja koulutuspoliittiseen, hyvinvoinnilliseen ja ekologis-sosiaaliseen monialaisen tutkimukseen ja asiantuntemukseen. Tuntuu on, että toiminta on enemmän reaktiivista (ei omaa näkemystä luovaa) ja siiloutuvaa. Talousanalyysi ja näkemys suhdanteista/sykleistä on enemmän "business as usual"/polkuohjautuvuuteen perustaista kuin globaaliin monikriisiin ja epävarmaan tulevaisuuteen/mahd.muutoksiin aktiivisesti suhtautuvaa.
- Viimeiset pari vuotta ollut todella masentavaa aikaa tällä alalla. Koko ajan odotellaan että ajat paranisi, kun sanotaan että ne paranevat ensi syksynä/keväänä ja aina siirtyy tuo parempien aikojen aloitus. Alussa toimiston lomautukset tuntuivat todella pahalta, nyt niihin on jo tottunut ja siitä on tullut uusi normi.
- Lisää uskoa tulevaisuuteen kilpailujen ja kehityshankkeiden kautta. Arkkitehdin pitää päästä suunnittelemaan monenlaisia asioita eikä olla pakotettu erikoistumaan yhteen asiaan.
- Pätevyysien hankinta on raskasta ja turhauttavaa. Pitkä koulutus ei mahdollista mitään, ja pätevyysia valvovalta ei vaadita pätevyöitymistä. Tämä turhauttaa ja vaikeuttaa pienten toimijoiden kilpailutilannetta.
- Ikääntyvä Suomi on peloissaan. Hallitus lietsoo toiminnallaan epävarmuutta. Sääntelyn purkaaminen on sanahelinää - kokemus kertoo valitettavasti menon olevan päinvastaista.
- Alalla on ikäsyryntää ja työsyryntää ja huonoa johtamista
- Rakennuttamisen tarjouspyynnöt heikkolaatuisia. Ja osittain jäänee tarjoamatta siksi.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Isot kaupungit teettävät suurimman osan töistä puitesopimusten kautta, ja niihin on vaikea päästä. Jos putoaa kierrokselta pois, voi kestää 4 vuotta ennen uutta kilpailutusta. Lisäksi puitesopimuksissa on erittäin matalat hinnat.
- vaikea nähdä valoa tunnelin päässä isossa kuvassa, vaikka oma tilanne onkin hyvä
- Epävarmuus ja uupumus
- Asemakaavoitus on työnantajana suhteellisen immuuni suhdanteille, mutta huono kuntatalous saattaa kuntakohtaisesti vähentää avoimia vakansseja.
- Lama näkyy kaikessa. Yritysfuusiot hämärtävät osaamista. AI hämärtää osaamista.
- Hintakilpailu todella kova tällä hetkellä, mikä on tämän pitkäaikaisvaikutus? Rakentamislain muutoksen tuomat lisätehtävät pitäisi pystyä hinnoittelemaan suunnittelun päälle, mutta hintakilpailu ohjaisi ennemmin laskemaan hintoja. Voitaasiinko alalla yhteisesti tehdä asialle jotain?
- Julkisten hankintojen kilpailutusten valmistelu ulkoistettu monissa suurissa hankinnoissa juristeille ja se näkyy: Vähimmäisvaatimukset ajavat työyhteisliittymiin: Johtaako tämä laadukaaseen suunnitteluun ja hyvään lopputulokseen?
Laatuarviointi subjektiivista ja painotus ei vastaa todellisuudessa tarjouspyynnössä esitettyä suhdetta.
Hankintalain tarkoitus ei toteudu arkkitehtisuunnittelualalla!

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Aiemmin jo kommentoin, että kilpailutukset ovat karanneet täysin käsistä. Ei ole realistista myydä suunnittelijoita tappiolla ja näin pahentaa paitsi palkkakuoppaa niin samalla myös lamaa. Tällä toiminnalla ei ole muuta lopputulosta kuin heikkolaatuinen suunnittelu, työntekijöiden hyväksikäyttö ja työttömyys. Suunnittelukohteiden pakkaantuminen isoimmille toimijoille (eli niille joilla on varaa maksaa omasta pussista suuri osa suunnittelutyöstä) johtaa tilanteeseen, jossa nämä fuusiofirmat saavat kaikki työt ja kilpailuasetelman epäreilu asetelma korostuu entisestään. Kohta olemme tilanteessa, jossa muutama toimisto hallitsee markkinaa eikä todellisille innovaatioille, nuorille suunnittelijoille tai variaatiolle ole enää sijaa suomessa.
- Itse työttömänä ja etenkin pohjois-Suomessa vaikea löytää töitä. Kuullut, että tarjouskilpailuissa on tosi suuri hintahaitari tarjoushinnoissa, voittajatarjoukset voivat olla hyvin halpoja.
- Yhdyskuntasuunnittelun ja rakennetun ympäristön suunnittelun toimintaympäristöön kohdistuu nyt muutosturbulenssi. Rakentamislaki korjaussarjoiheen, alueidenkäyttölain uudistus, joka vielä on vaiheessa sekä lainsäädännössä edellytetty siirtyminen tietomallimuotoiseen kaavoitukseen.
- Huonot mahdollisuudet elää alan tutkimustyöllä verrattuna insinööritieteisiin.
- Yleisellä tasolla alan työllisyyttä sumentaa rakennusarkkitehtikoulutus. Työmarkkinoille valmistuu suunnittelijoita tuplasti se, mitä ennen koulutuksen aloittamista, ehkä vähän enemmänkin. Työkuvat kuitenkin aloittavalla rak.arkkietehdillä ja arkkitehdillä ovat samat. Arkkitehtejä tarvitaan toki muuallakin kuin rakennussuunnittelijoina ja on hyvä, että arkkitehtejä levittäytyy perinteisen ammattikuvan reuna-alueillekin. Koulutusmäärät ovat kuitenkin niin isot, että työllisyydessä koko ala huomioiden ei enää tulla saavuttamaan täystyöllisyyttä.
- organisaatioissa tunnelma kiristyy ja lomautukset ja irtisanomiset arkipäivää. kaavoituksessa riittänyt konsultoitavaa, kiitos aurinkovoiman.
- Julkiset hankinnat eivät toimi. Ilmaiseksi saa töitä tehdä.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Rakennusala on jumittunut odottamaan aiempien poikkeuksellisten vuosien paluuta, sillä sen aikana syntyneet velkavivut estävät siirtymästä vapaammin reaali-markkinan mukaiseen tuotantoon. Heikkolaatuisten ja pienten asuntojen markkinat palvelivat sijoittajia, joiden investointikyky perustui nolla- tai negatiivisiin korkoihin. Kuluttajilla ei ole mahdollista eikä tervettä pystyä kilpailla samoilla markkinoilla, joten teollisuus ei edelleenkään pysty sopeutumaan muuttuneeseen markkinaan. Halutaan edelleen tuottaa asuntoja, joille ei ole todellista kysyntää.
- On huolestuttavaa, että toimistojen referenssit alkavat vanheta, kun töitä ei ole ollut, ja referenssien puute puolestaan vaikeuttaa uusien töiden saatavuutta.
- Suunnittelu tehdään koko ajan halvemmalla ja nopeammin.
- Tarjouskilpailut on menneet aivan järjettömiksi. Ja kuntien kilpailutusosaaminen on huonoa. Saman kohteen arkkitehtisuunnittelun tarjoukset voivat vaihdella 16 000 € - 180 000 € välillä. Jossain on jotain pahasti vialla. Kunnilla ei itsellään ole osaamista ja mikäli käyttävät konsulttia kilpailuttamiseen, niin konsulteilla ei välttämättä ole osaamista pienten kuntien hankkeisiin, vaan "ammutaan tykillä kärpystä". Välillä referenssivaatimukset ovat aivan ylimitoitettuja. Ja välillä taasen ei osata vaatia mitään. Suurta vaihtelua ja epäsuhtaisuutta.
- Kuntaorganisaation toimintatapojen puolueettomuudessa ja tekemisen laadussa olisi kehitettävää pienissä kunnissa. Myös poliittinen ohjaus siihen mitä pitää tehdä on kokemukseni mukaan liian vahvaa joka ei entisestään kannusta osaamispoolia kuntapuolelle, ainakaan pienempiin kuntiin/kaupunkeihin. Kuntapuolella tuntuu olevan paljon tehottomuutta ja osaamattomuutta mikä voi huonossa suhdanteessa tehdä rakentamiseen ryhtymisestä entistä haastavampaa ja kannattamattomampaa.
- En tiedä toimintaympäristöstä, mutta törmäsin juuri siihen että osa-aikasta ja useaa työtä tekevän oikeusturva on nolla lomautuksen tullessa. Työttömyyskorvausten laskentaperusteet ovat sellaiset että vain kokoaikatyössä oleva voi niitä saada.
- Enemmän puhetta alalla toimimisen monipuolisuuden mahdollisuuksista! Enemmän avoimuutta!

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Uudet valmistuneet arkkitehdit pystyvät harvoin itsenäiseen suunnitteluun, ovat hyvin kokemattomia vaikka olisi työkomemustskin. Jos arkkitehti ei osaa kieltä ei koe että arkkitehdikke kuuluu ohjeiden ja määräyksien tulkinta. Jos arkkitehti ei osaa tietomallintaa, mutta on mukana tietomallinnushankkeessa tulisi asia huomioida että hän tarvitsee siksi avustajan, joka ei ole se arkkitehti joka osaa.
- Hienoinen käänne parempaan näyttäisi olevan käynnissä.
- Uusien rakennusten rakentamislupahakemuksia tulee vähän.
- Ihan järkyttävä tilanne suunnittelu puolella. Hirvittää miten toimistot tulevat selviämään. Itse onneksi sain viran kunnalta.
- Rakennusvalvonnan ikäpolvimuutos on dramaattinen
Rakennusvalvonta ei tule jäädä kuntiin rakenteellisen korruption takia
- Suuressa konsulttitalossa yleinen hintakilpailu iskee pahasti, kun tarjouksia ei voi tehdä alihintaan. Tästä hyötyvät ikävällä tavalla julkiset tilaajat, joiden ”code of conductiin” ei näytä kuuluvan huolehtiminen asiallisista resursseista hankkeissa. Koko ala, rahoittajia myöten on vyötä rööään myöten suossa, mitä tulee uusiin hankkeisiin. Outoa on, että edes kaavoitukseen (yksityispuolella) eikä kehityshankkeisiin saada rahaa. Olen nähnyt 90-luvun laman, 2008-2009 laman, 2010 keskivaiheen talouden dippauksen ja nyt tämän. Joka nyt kun olen seurannut tilannetta ja tehnyt omassa roolissani asiakastyötä, vaikuttaa syvältä ja pysyvältä. Eli olemme astuneet pitkään kivuliaan kasvun aikaan. Ja uudet alaan dramaattisesti vaikuttavat seikat, kuten kasvava tekoälyn rooli. Valitettavasti. Kyse ei ole enää rakennus- tai suunnittelualan ongelmasta vaan Suomen talouden rapakunnosta, jossa olemme alana vain pieni rattaan osa valtion köyhtyvässä koneessa.
- Julkiset hankintayksiköt tilaavat todella halpaa, suunnittelun laatu ei tunnu merkitsevän mitään.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- Kokeneenkin ja pätevän arkkitehdin on vaikea löytää töitä yksityisistä arkkitehtitoimistoista, siellä tilanne näyttää huonolta. Julkisella puolella on paremmin töitä, tosin kaikkia avoimeksi tulevia virkoja ei säästösyistä täytetä.
- Monessa asiassa halutaan edelleen toimia taloudellisuus ja uusiutuminen edellä, ja ekologisista ja kulttuuriarvojen esiintuominen on työlästä ja uuvuttavaa.
- Huonosta suhdanteesta johtuen ala sahaa omaa oksaansa kilpailutusten hintoja polkemalla. Ja kun hintoja poljetaan, niin myös arkkitehtien palkkoja poljetaan ja saimme kaikista aloista huonoimman työehtosopimuksen. Samaan aikaan lainsäädäntö tuo mukanaan valtavan määrän uutta osattavaa joka kaikkien pitäisi sisäistää entisten ohella. Eikä safa ota näihin mitään kantaa!
- -
- Urakkahinnat ovat edelleen selvästi keskimääräistä alempia ja tarjouksia tulee hyvin. Riskinä on, että rakennusliikkeet kilpailevat itsensä hengiltä.
- Julkisten hankintojen kilpailutusprosessit ovat liian raskaita pienille toimistoille. Työaikaa menee suhteessa aivan liikaa toimiston kokoon nähden. Lisäksi kaupungit tekevät työn itselleen "helpoksi" ruuvaamalla laatuvaatimukset koostumaan numeerisista faktoista (esim. projektien lukumäärä, ilman kytköstä niiden laatuun) sekä rajaamalla alan osaamisen pieniin lokeroihin, ikään kuin niillä ei olisi mitään yhtymäpintaa (esim. puistot, katualueet, julkisten rakennusten pihat, asuinkehteiden pihat jne). Toteutussuunnittelu on pitkälti samanlaista, ja laatueroja pitäisi enemmän hakea suunnittelukohteiden ominaisuuksista ja vaativuudesta. Myös henkilöstövaatimusten pitäisi olla jossain suhteessa tilattavaan työmäärään. Ei pitäisi vaatia jokaiselta puitesopimustoimistolta esim. neljää kokenutta maisema-arkkitehtia, samalla kun toimistoja otetaan listalle 5-8 kpl ja työtä tilataan lopuilta koko kautena vain murto-osa kapasiteettiin nähden. Koen, että maisema-arkkitehtiala sahaa väliillä omaa oksaansa. Se näkyy myös palkkatasossa.
- Maisema-arkkitehtien palkkataso on aivan liian matala. Alan liiton pitäisi tehdä aktiivisesti töitä palkkatason nousun eteen. Teemme tärkeää työtä esim. ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja ihmisten hyvinvoinnin eteen.

SUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET TYÖHÖN

19. Vapaita kommentteja alaa ja sen toimintaympäristöä koskien. (Kaikki vastaajat)

- -
- Rakentaminen on nykyisin kallista. Muuttuva lainsäädäntö ei helpota ahdinkoa, päinvastoin. Lisäksi arkkitehdit polkevat hintojaan alas, koska kilpailu toimeksiannoista on kovaa.
- Hintojen polkeminen julkisissa hankkeissa on järkyttävää. Samaan aikaan kun kulut kasvavat. Palkkakehityksen näkökulmasta melko kehnoa kuvaa antava. Arkkitehtien työ on aliarvostettua.

20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

- Koulutukseen tulisi tehdä muutoksia, vastavalmistuneilla on hyvin heikko osaaminen.
- Tsemppiä. Kyllä Suomessa vielä rakennetaan tulevaisuudessa.
- Hyvä, että kysyitte työmarkkinatilanteesta. Tässä kyselyssä ei huomioitu eläkkeellä olevia ammatinharjoittajia.
- Koittakaa pitää porukkaa Safan riveissä. Jotakin on tehtävä, edes tässä suhtanteessa.
- Safa ei oikeastaan tehnyt paljon mitään tilanteesta ja ei tarjonnut riittävästi tukea jäsenilleen, mikä on huolestuttavaa. Tämä tutkimuskin olisi voinut myös julkistaa englanniksi. Teköoäly auttaa.
- Voimakkaammin julkisten hankintojen kimppuun!
- Olen yksinyrittäjä ja koska työtilanne ollut huono viime ja tänä vuonna, niin ei ole ollut varaa käydä ainuttakaan maksullista koulutusta ja nyt uhkana, etten enää voi toimia kuin tavanomaisten kohteiden rakennussuunnittelijana. Myöskään pääsuunnittelu-pätevyys jäänee minun kohdallani jatkossa toteamatta. Mielestäni uuden rakentamislain mukanaan tuomat muutokset pätevyysiin ei saisi tuoda lisäkuluja yrittäjille. Lain sisältöihin tulleistä muutoksista tulisi myös olla maksuttomat koulutukset. Nämä asiat ovat todella tärkeitä yksinyrittäjälle, jonka pitäisi yksin pystyä hallitsemaan kaikki uusi tieto! Koulutuksen aikoina ei myöskään yritykselle tule minkäänlaisia tuloja, joiden takia ilmainenkin koulutus käytännössä maksaa menetettyjen työtuntien määrän, kun yrityksen menot pyörivät riippumatta siitä, onko laskutettavaa työtä tai ei.

20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

- Suurten rakennuttajakonsulttitoimistojen vaikutus liian suuri julkisissa hankinnoissa. Referenssi- ja resurssivaatimukset ovat usein reilusti ylimitoitettuja hankkeiden kokoon suhteutettuna. Tämä nostaa kustannuksia ja estää uusien toimijoiden pääsemisen alalle. Erityisesti SAFA voisi terästyä ja pitää asiaa esillä. Nyt vaikutelma on, että tietoisesti halutaan keskittää arkkitehti- ja muukin suunnittelu suurille toimistoille, varsinkin, kun rakennuttajakonsulttitoimistot perustavat omia arkkitehtitoimistojaan.
- Apua ei ole tullut riittävästi ja unelma-ammattista muodostui painajainen. SAFAn henkilöstö ei vastaa puhelimiin... eiköhän se siinä ollut. Tulkaa yrittäjiksi ilman hyväveli /-sisar verkkoa.
- -
- Palatakseni tuohon Julkisten kohteiden kilpailutuksiin. Täysin järjettömät vaatimukset. Teemme pääosin hoivakiinteistöjä, ja olemme toteuttaneet toista kymmentä kohdetta viimeisen 10 vuoden aikana. Kunnallisiin kilpailutuksiin meidän referenssit eivät kuitenkaan riitä. Referenssikohteiden neliömäärät ovat nostettu niin ylös että montaa niin isoa kohdetta ei suomessa toteuteta vuosittain. Tämä siis vääristää kilpailua ja suosii isoja arkkitehtifirmoja. Tilaajalle tämä näkyy monin kertaisina suunnittelukustannuksina. Ei parempana laatuna. Tähän SAFA ja ATL voisi ottaa kantaa ennen kuin kaikki pienet firmat kuolevat. Suomalaisen arkkitehtuurin omalaatuisuus on aina perustunut pieniin studioihin. Nyt pienet studiot eivät voi osallistua HILMA-kilpailutuksiin.
- Katso kommentti edellä.
- Aatteellista harrastustoimintaa, missä kokoustamisen ruokalista on merkittävin asia.
- Koen SAFAn jäsenyyden turhana, lisäarvoa jäsenyydestä en koe saavani. Ainoastaan huonolaatuisen arkkitehtilehden, joka jää henkilökunnalta lukematta.

20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

- Painostakaa hallitusta, jotta asuntojen rakentaminen lähtisi liikkeelle.
- Markkinatilanteen pelkkä voivottelu on turhaa. Toimintaa uudistamalla noususuhdannetta voi edesauttaa paljonkin oman firman kohdalla. Hitaat ja jäykät käytänteet eivät tule ikinä takaisin.
- Kyselyt ovat hyvin vahvasti aina toimistossa työskentelevän arkkitehdin näkökulmasta, vaikka vaihtoehdoissa on myös muita sektoreita. Kyselyitä voisi kehittää vastaamaan paremmin muitakin arkkitehdin työkentän osa-alueita tai vastaavasti kohdistaa nämä kyselyt vain toimistoissa työskenteleville.
- ei tällä kertaa
- Kiitos, kun seuraatte tilannetta!
- Aktiivisuus on tärkeää nykytilanteessa. Voimia ja menestystä vaikuttamistyössä toivottaen...!
- Ks. edellä.
- Jäsenmaksu pienemmäksi, kiitos.
- Lainsäädäntö, koulutus ja ammatin harjoittamisessa ympäristö tulisi huomioida paremmin. Nykyiset rakentamistapamme ja purkaminen on kestämatöntä. Tarvittaisiin toimenpiteitä, julkisia rakennushankkeita arkkitehtien työllistämiseksi. Yksityisellä puolella tilanne on hyvin heikko ja monet nuoret arkkitehdit työttämiä.

20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

- Työehtosopimuksen venyminen ja sisältö olivat työntekijöiden kannalta farssi, ja tuntuu ettei palkkakuopasta muihin saman koulutustason aloihin nähden ole halua päästä. Tämä alkaa vaikuttaa jo alan houkuttelevuuteen ja alanvaihtajia on tulossa lisää.
- hyvä että teetätte kyselyjä, kiitos!
- Kiitos kyselystä!
- Jäsenmaksut ovat kohtuuttoman korkeat, eikä vastine niille ole monelle jäsenelle selvä. Suuri osa arkkitehdeista kamppailee työttömyyden tai alityöllisyyden kanssa, ja nekin, joilla töitä riittää, tekevät usein vaativaa asiantuntijatyötä vaatimattomalla korvauksella. Olisi aika siirtyä puheista tekoihin – keskittyä konkreettisiin toimiin, jotka parantavat arkkitehtien arkea ja asemaa alalla.
- Safa:n vuotuonen jäsenmaksu on kohtuuton.
- Kilpailuttamissäännöt olisi uusittava. Kilpailuvirastoa ja Kuntaliittoa tulee informoida / painostaa.
- Palkka-avoimuutta tulisi edistää.
- Olisi hyvä ottaa tekijänoikeuskysymyksiä jotenkin esiin. Meidän suunnitelmia on päätynyt rakennusliikkeiden käyttöön, kun asiakkaamme ovat lähettäneet niitä pyytäänsään tarjouksia toteutuksesta. Rakennusliikkeet ovat tarjonneet muille asiakkailleen meidän suunnitelmien pohjalta toteutusta meille asiasta kertomatta. Tämä tuli esiin kun eräs asiakas lähetti tarjouspyynnön, jossa oli liitteenä meidän toiselle suunnittelema koti. Kertoivat saaneensa sen pohjan rakennusliikkeeltä. Ottaessani yhteyttä rakennusliikkeeseen, he eivät olleet edes tajunneet tehneensä väärin, vaan pitivät pohjapiirustuksia "yleisenä riistana".

20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

- Tehkä loppu valtakunnallisten lakien ja määräysten noudattamisen kunnallistason tulkinnoille ja käytänteille - tämä ei ole millään muotoa paikallisdemokratian ilmentymä vaan silkkää mielivaltaa ja anarkiaa.
- Alalla on räikeää epäkollegiaalisuutta ja valtaa pitävät pienet likeiset piirit, joissa jaetaan töitä ja valitaan suunnittelijoita, mikä näkyy erityisesti kaavoitusorganisaatioiden ylläpitämässä suosintakulttuurissa ja epäsuosioon joutuneiden nk. "mustilla listoilla": ilman pätevää syytä toisten hankkeet etenevät ja toisten eivät.
- Mikäli Rakennuttamislain tulkinnoista syntyy näin alkumetreillä oikeuskeisseyttä, joilla lain tulkintaa testataan, niin olisi hyvä jos liitot varaisivat rahaa avustaa keissiin joutuvia.
- Eipä muuta kuin karttakaa virastoitumista. Fise ja pätevytykset ovat orastava merkki jostain, mikä ei kuulu alalle.
- Monet ei liity SAFaan tai lopeta jäsenyyden, koska jäsenmaksu on todella korkea.
- SAFA voisi keskittyä ammattijärjestötoimintaan ja edunvalvontaan vahvemmin, ja edustaa kaikkia jäseniään tasapuolisesti vahvemmin. En tiedä muita ammattiliittoja, jotka yhtä järjestelmällisesti haukkuvat oman ammattiliittonsa ammatissa toimivia täyden jäsenmaksun maksavia jäseniä. Korkean jäsenmaksun maksaminen ei tunnu mielekkäältä, kun vastineeksi saa pelkkää kuraa omalta liitoltaan. Mielenpiteitten esittämiseen tulisi perustaa omat mielipideyhdistyksensä.
- -----

20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

- Suunnittelun tasoa on nostettava.
Yleisiä kilpailuja lisää!!
Nyt olisi aikaa tehdä kilpailuja, kunnat on saatava järjestämään yleisiä kilpailuja!
- Nyt kannattaisi keskittyä alan surkean aseman parantamiseen "kivan kulttuuripuuhaustelun" sijaan.
- Vastavalmistuneille enemmän tukea, ks. Sveriges arkitekter
- Hienostelu pois.
- Vaikuttamistyötä poliittisten tahojen suuntaan jatkettava entistä painokkaammin. Olemme arkkitehtien asemassa muita pohjoismaita jäljessä järkyttävän paljon. Tuntuu myös että liittojen tilannekäsitys eriytnyt toimistojen todellisuudesta ja arkkitehtuurin arvostuksen vähenemistä ei ole havaittu tai sitten ei osata toimia. Itsetyytyväisyyteen ei ole varaa.
- Toivottavasti olette aktiivisesti yhteydessä päättäjiin. Varken tilanne on todella huolestuttava.
- Koulutukset aina myös etänä!
- hyvä kun kysytte.
- Olisi hienoa, jos SAFA ajaisi arkkitehtien palkkioita ylös.
- Kaikenlaisia kyselyitä on ihan liikaa. Ilman kyselyitä olisimme vapautuneella työajalla nousseet lamasta jo vuosia sitten.

20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

- Miten rakentamislaki pääsi syntymään?? Pätevyystodistusten tunnistaminen laahaa. Miten BIM rakennusluvut tulevat onnistumaan? Mikä vipuvarsi ammattijärjestöillä oli asioihin on? Selkeää kuulutusta asioista enemmän.
- Pienyrittäjille edustusta päättäjien suuntaan, ilmaisia kursseja lisäkoulutusta varten, tukea avustusten ja kehitysrahoituksen hakemiseen.
- Toivoisin aktiivista ja pitkäjänteistä toimimista ja vaikuttamistyötä julkisten hankintojen järjeistämiseen.
- Erityisesti pitäisi osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ilman iänikuista marinaa siilon uumenista. Tilanne on menossa kohtu täydellistä uusjakoa, ja siihen on puututtava yhteisellä toiminnalla myös muiden, kuin vihkiytyneiden kanssa. Ulos kaapista oikeilla argumenteilla, jotka puhuttelevat yleisestikin.
- -
- Tsemppiä vaan!
- SAFA on ihan kiva, mutta järjettömän kallis suhteessa saatuun palveluun tai etuihin.
- Tsemppiä sinne!
- Kiitos.
- ks. edellä
- Hankintalaki reilummaksi eikä vaan "vanhoja tekijöitä" suosivaksi.

20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

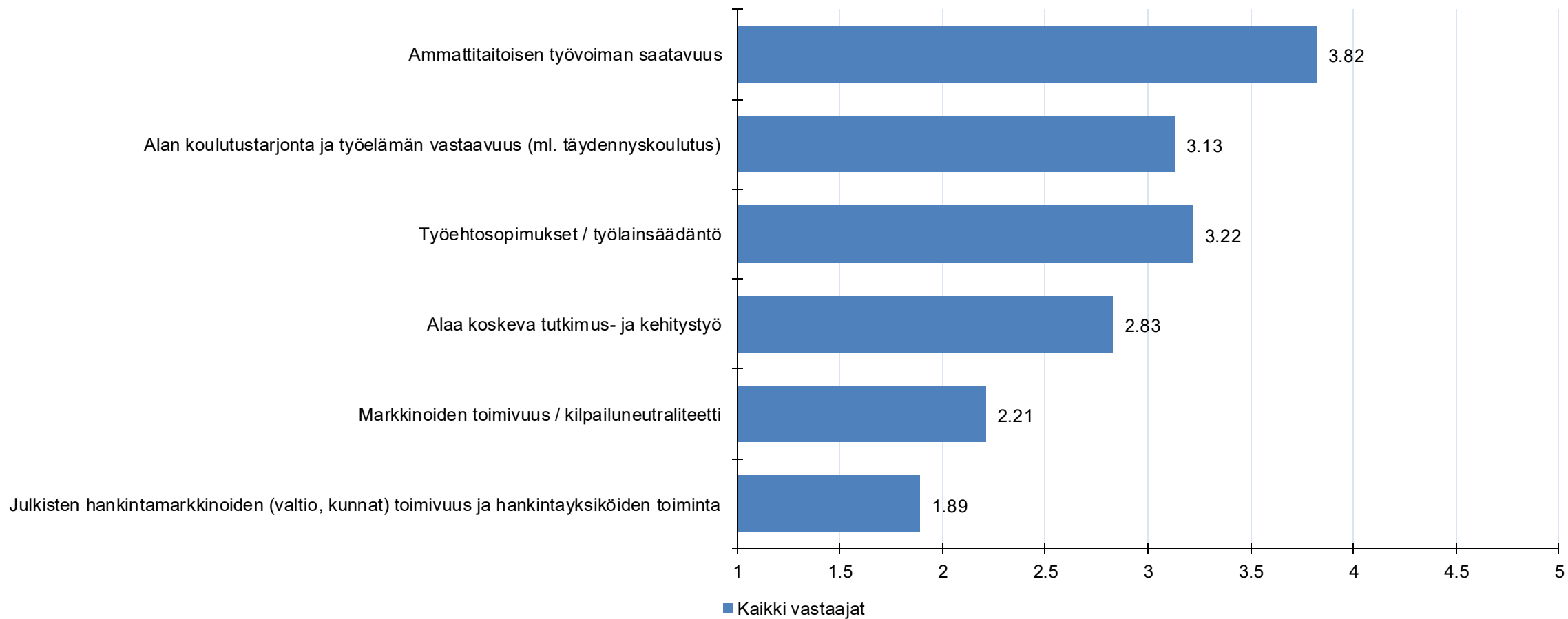
- Onko järkeä kun rakennuksien kuntotarkastus on kannattavampaa kuin arkkitehtuuri?
- Enemmän ja tiheämmin dataa työllisyystilanteen kehityksestä. Toimivalla organisaatiolla pitää olla selkeä kuukausimatriisi lomautettujen ja irtisanottujen määrästä aikana, joka on kaikin puolin kriittinen.
- Tilanne on hyvin haastava - näkyvyys tulevista hankkeista on hyvin lyhyt, ei pystytä ennustamaan taloutta samalla tavalla kuin aiemmin joka lisää epävarmuutta.
- Kiitos
- Toivoisin, että Safa edistäisi tavalla tai toisella näitä asioita: a)ilmaisen tai kohtuuhintaisen täydennyskoulutustarjonnan järjestäminen jäsenille b)yleisten arkkitehtuurikilpailuiden määrän merkittävä lisääminen esim. julkisten hankintojen osalta c)julkisen hankintamenettelyn reiluuden edistäminen pientoimijoiden näkökulmasta.
- SAFAlta odottaisin enemmän ja laajemmin sekä useammin tietoisuuksia ja yhteiskunnallista vaikuttamista jossa kutsutaan keskusteluun myös talouden ja talouselämän vaikuttajia, rakennusalan päättäjiä jne, jotta voimme ammattikuntana saada yleisemmin myös konttoreissa tietoisuuteen sen, miksi ja miten talouden syklit ja voimat pyörittävät ja heiluttavat toimialaamme.
- Onko teillä uusia ideoita tilanteen parantamiseksi?
Valittaminen ei useinkaan tässä auta.
- Rakennusarkkitehtikoulutusta pitää supistaa/ lakkauttaa kokonaan ja satsata yliopistotasoiseen arkkitehtikoulutukseen. Pienen maan on tähdättävä laatuun joka alalla. Arkkitehtien työllisyystilanne tulee olemaan vielä pitkään huono; tämä on otettava huomioon koulutuspolitiikassa.

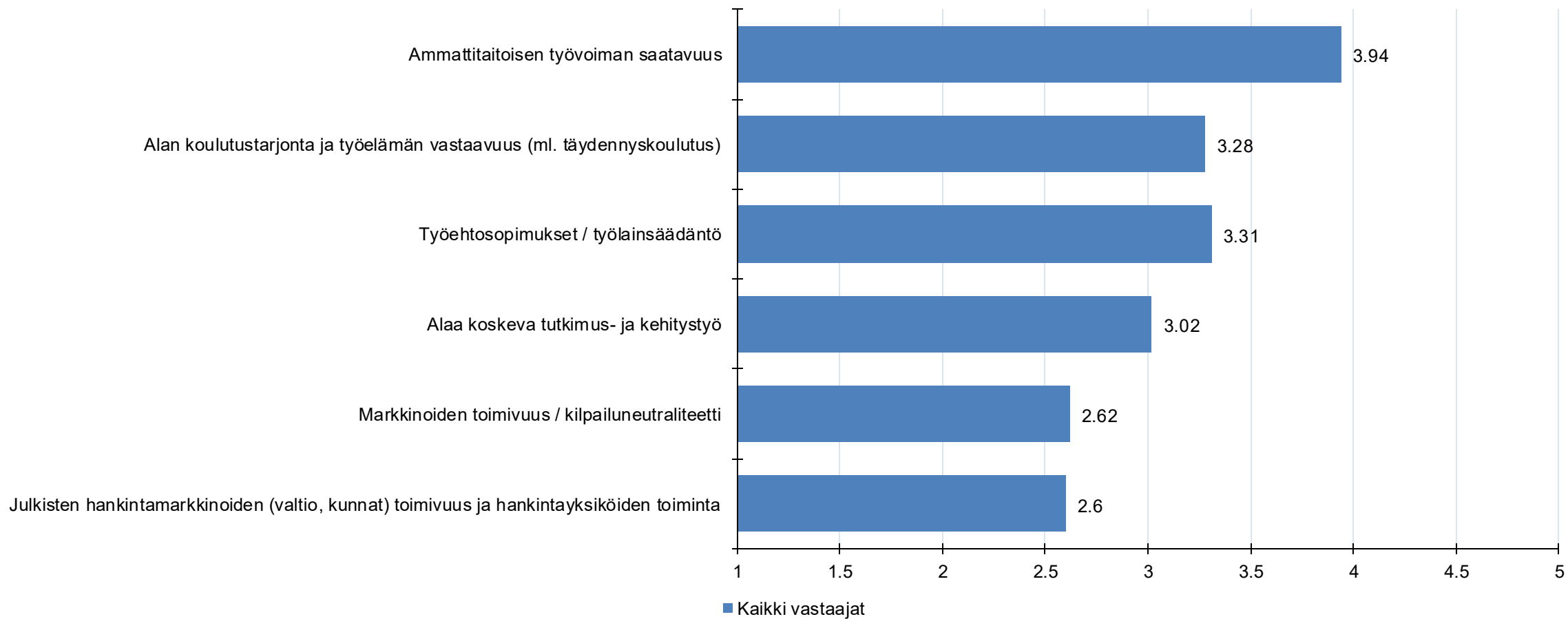
20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

- Safa ei millään tavalla edistä tavallisten arkkitehtien asiaa. Olemme palkkakuopassa ja kuoppa vain syvenee, mutta koska tässäkin kyselyssä on vahva linkitys atl:lään, niin mitään ei tietenkään tapahdu. Pelkkä aatteellinen toiminta ja korulauseet arkkitehtuurista eivät paranna arkkitehtien asemaa ja arkkitehtuurin laatua, kun vähemmillä tunneilla ja pienemmillä palkkioilla pitää jatkuvasti tuottaa enemmän. Ala on jyrkässä alamäessä, joka tulee päättymään siihen et rakennusliikkeet tuottavat suunnitelmansa tekoälyllä eikä arkkitehtejä enää haluta prosessiin, vain harvat kumileimasimen rooliin suostuvat jäävät jäljelle. Olen jo pidempään pohtinut safa:sta eroamista, koska järjestö ei tuo mitään konkretiaa eikä hyödytä minua millään tavalla henkilökohtaisesti. Pitäisi oikeasti edistää tavallisen arkkitehdin roolia ja asemaa (myös taloudellisesti!) mutta eihän se toimi jos saman sateenvarjon alla ovat sekä työnantajat että työntekijät! Atl oikeana työmarkkinoiden neuvotteluosapuolena kyllä pitää osakkaiden ja osakkeenomistajien etua, mutta kukaan ei tue tavallista työntekijää! Hallituksen päätös poistaa jäsenyyden veroetu on yksi sysäys lisää kohden eroamistani.
- -
- Alan arvostus/ palkkiotason kehitys negatiivinen.
- Liitot eivät puutu riittävästi hankintalain epäkohtiin.
- Olen todella tyytymätön palkkaneuvotteluihin. Mielestäni se oli suuri tappio. He hyväksyivät kaiken jo ensimmäisestä tarjouksesta lähtien, vaikka kaikki arkkitehdit tukivat neuvottelutiimiä ja olimme valmiita jopa voimakkaampiin toimiin. Alussa lausunto oli kirjoitettu niin, että se antoi toivoa tasa-arvon parantumisesta rakennusalalla arkkitehtien ja muiden insinöörien välillä. Mutta sitten he hyväksyivät alhaisimmat mahdolliset prosentit. Teimme itsestämme naurunalaisia!
- Kiitos kyselyn järjestämisestä
- MARK: taistelkaa maisema-arkkitehtien parempien palkkojen puolesta. Professuuria arvostetaan, mutta se ei näy palkkoissa, miksi?

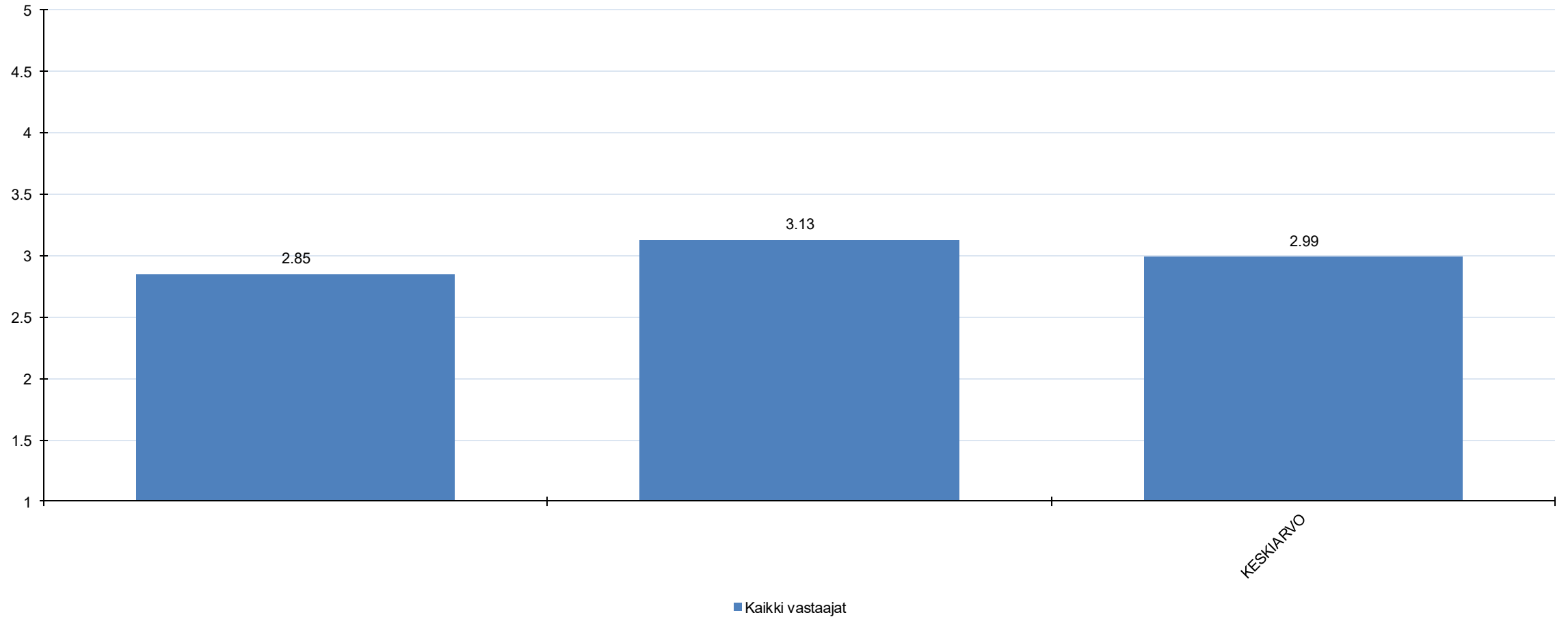
20. Palautetta ja kommentteja SAFAlle, ATL:lle ja MARK:lle. (Kaikki vastaajat)

- Yksityiselle sektorille yhtä hyvät vuosilomat kuin julkisella sektorilla on.
- Kaavoitus saisi saada vielä nykyistä enemmän sijaa SAFAssa.
- Tsemppiä!
- Yhteiskunnallista keskustelua olisi mukava nähdä enemmän, kuulla miten alalla reagoidaan asuntotuotannon huonoihin kokemuksiin, lainsäädännön ja ulkopuolisten toimijoiden myöntämät pätevyysrekisterit sekä ihmetyttää arkkitehtikilpailujen vähyys markkinassa.
- Alan koulutuksen tilannetta ei pidä unohtaa, vaikka nyt olisikin paljon arkkitehteja vailla töitä. Rakennusarkkitehtikoulutuksen kova kehitys haastaa yliopistotason arkkitehtikoulutusta. Yliopistoista valmistuineiden käytännön osaamisen taso on valitettavasti aika heikko. On helpompi palkata vastavalmistunut rakennusarkkitehti, jolla on paremmin rutiinit hallussa esim. eri hankevaiheissa tuotettavien piirustusten teknisestä tasosta. Havainnekuvien tekeminen on kivaa, mutta BIM:stä huolimatta edelleen rakentamisessa tarvitaan myös laadukkaita piirustuksia. Se kuuluu oleellisena osana arkkitehdin ammattitaitoa. Sitä ammattitaitoa ja tarvittavaa kokemusta ei vastavalmistunut pääse kartuttamaan, jos on matalampi kynnys palkata alemman koulutustason tekijä.

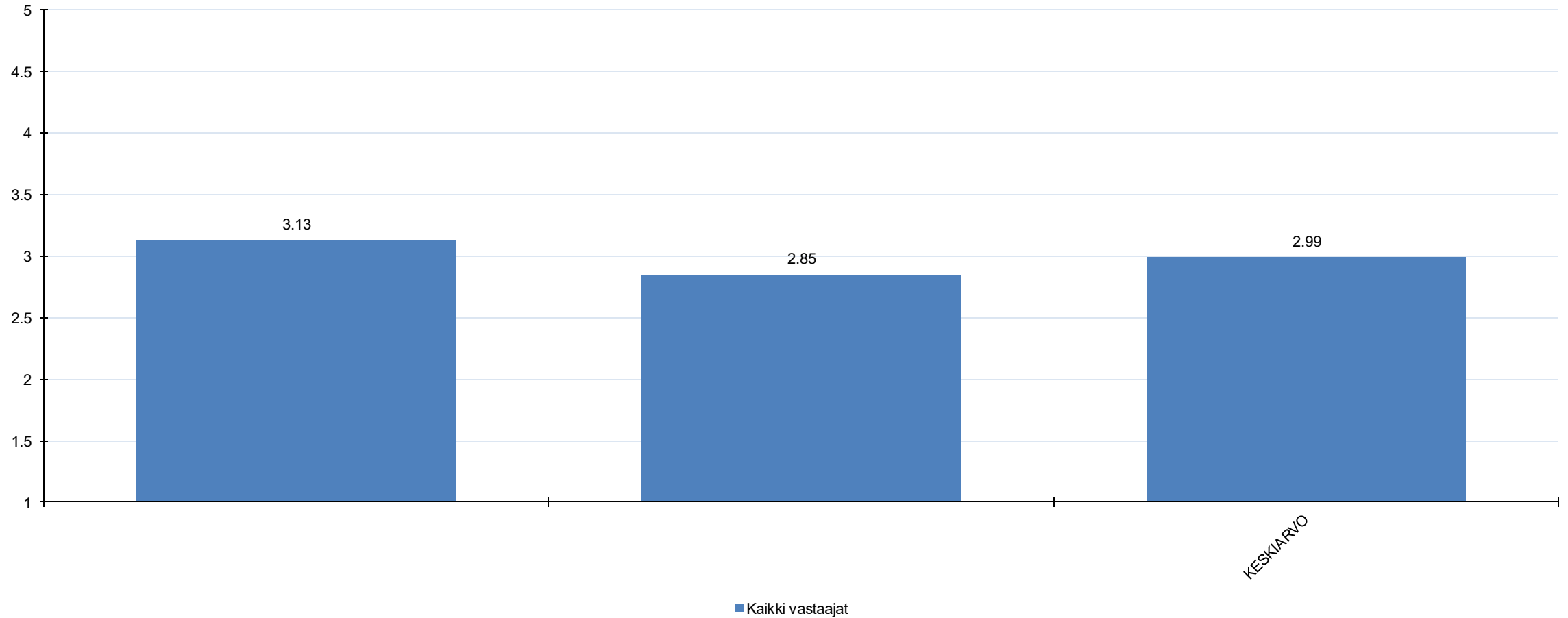

Kokonaiskeskiarvot

Osa-alueiden keskiarvot suuruusjärjestyksessä

Kiitos!

koulutus@safa.fi